

2000-luvun yleisimpien ensinimien äännerakenteen vaihtelu

Edla Szabó

Pro gradu -tutkielma

Kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelma, suomen kieli

Kieli- ja käännöstieteiden laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Maaliskuu 2023

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelma (FM), suomen kieli

Edla Szabó

2000-luvun yleisimpien ensinimien äännerakenteen vaihtelu

Sivumäärä: 88

Pro gradu -tutkielmani aiheena on 2000-luvun yleisimpien ensinimien äännerakenne. Tarkoitukseni on selvittää, millaisia äännerakenteita 2000-luvun yleisimissä ensinimissä on, millaisia eroja tyttönimien ja pojannimien välillä on ja miten nimien äännerakenne on muuttunut vuosien 2000–2020 välillä.

Aineistoni koostuu vuosittain ilmestyvistä Digi- ja väestötietoviraston yleisimpien ensinimien listoista. Listat koostuvat 50 yleisimmästä ensinimestä. Pojille ja tytöille on erilliset listat, eli jokaisena vuonna nimiä on 100. Kokonaisuudessaan aineisto koostuu 2100 nimestä.

Tutkimustyökaluinani käytän Excelin hakutyökalua sekä Exceliin luomiani käyriä ja kuvioita.

Aluksi tutkin nimien äännerakennetta yleisesti eli lasken tiettyjen äännteiden määriä aineistossa. Tämän jälkeen jaan aineistoni nimet äännerakenteen mukaan 19 nimiluokkaan ja nimiluokat taas tyyppeihin. Nimityypit muodostuvat nimistä, joilla on samanlainen äännerakenne. Esimerkiksi Ella-luokkaan kuuluvat sellaiset nimet, jotka ovat kaksitavuisia ja joiden keskellä on geminaatta. Ella-tyyppiin taas kuuluvat sellaiset nimet, joihin kuuluu geminaatta *ll*. Ella-luokan muotti on *(C)VC2V* ja Ella-tyypin *(C)V-llV*. Vertailen luokkia ja niihin kuuluvia tyyppejä toisiinsa. Viimeisessä käsittelyluvussa kuvaan nimityyppien suosionvaihtelua.

Keskeisimmät tutkimustulokseni ovat seuraavat. Yleisimmät äännteet ovat pitkä vokaali *ee* sekä soinnilliset konsonantit *n*, *l* ja *m* niin geminaatoissa kuin konsonanttiyhetymissäkin. Nimiluokissa *e*-trendi näkyy erityisesti Eetu-luokan Eetu-tyypissä ja soinnillisten konsonanttien trendi erityisesti Ella- ja Helmi-luokissa. Jotkut luokista ovat jommankumman sukupuolen luokkia, joissakin taas esiintyy sekä tytön- että pojannimiä.

Nimiluokan käsite on oma käsitteeni. Aiemmin on puhuttu ainoastaan nimityypin- ja muotin käsitteistä. Mielestäni nimiluokka on tarpeellinen yläkäsite. Sen avulla voidaan määritellä, millaisia nimiä Suomessa ylipäänsä on käytössä. Nimityypin käsitteellä taas kuvataan sitä, millaisia rakenteita nimenantajat suosivat ja miten uusia nimiä kehittyi tai vanhoja nousee suosioon. Nimityyppien suosionvaihtelua tutkiessani todistan, että suurin osa tyypeistä on suosituimmillaan joko 2000-luvulla (2000–2009) tai 2010-luvulla (2010–2020). Nimissä on siis vaihtelua näinkin pienellä aikavälillä, kun yleensä suosionvaihtelun syklin on ajateltu olevan noin 100 vuotta.

Nimimuoti on yksilöitynyt viime vuosina yhä enemmän, ja uusien nimien muodostus nimityyppien kautta lisääntyy. Tästä syystä olisi hyvä, että nimien äännerakenteeseen liittyviä ilmiöitä tutkittaisiin enemmän. Tutkielmassani käsitellään nimenomaan yleisimpiä nimiä, mutta nimiluokka- ja tyyppiteoriaa voisi laajentaa kaikkiin Suomessa käytössä oleviin etunimiin.

Avainsanat: nimien suosionvaihtelu, nimiluokka, nimityyppi, nimien äännerakenne, ensinimi

Sisällys

1	Johdanto	7
1.1	Tutkimuksen taustaa	7
1.2	Aiempi tutkimus	8
1.3	Aineisto	9
2	Suomen äännerakenne	11
2.1	Tavurakenne	11
2.2	Vokaalit	12
2.2.1	Pitkät vokaalit	12
2.2.2	Diftongit	12
2.2.3	Vokaaliyhtymät	12
2.2.4	Vokaalisointu	13
2.3	Konsonantit	13
2.3.1	Geminaatat	13
2.3.2	Konsonanttiyhtymät	14
3	Antroponomastiikka eli henkilönnimitutkimus	16
3.1	Yleisesti	16
3.2	Suosionvaihtelu	18
3.3	Nimien äännerakenne	20
3.4	Nimityypit ja -muotit	21
4	2000-luvun yleisimpien ensinimien äännerakenne	25
4.1	Pitkät vokaalit	25
4.2	Diftongit	26
4.2.1	Yleisesti	26
4.2.2	Vain yksittäisissä nimissä esiintyvät diftongit <i>äi, iu</i> ja <i>uo</i>	27
4.2.3	Useammassa kuin yhdessä nimessä esiintyvät diftongit <i>ai, ei, oi</i> ja <i>au</i>	28
4.3	Vokaaliyhtymät	29
4.3.1	Yleisesti	29
4.3.2	Useammassa kuin yhdessä nimessä esiintyvät vokaaliyhtymät <i>ia, ea, oe, iia</i> ja <i>ooa</i>	30
4.3.3	Vokaaliyhtymä vai diftongi?	31
4.4	Geminaatat	32

4.4.1	Yleistä	32
4.4.2	Geminaattojen <i>ll</i> , <i>nn</i> ja <i>mm</i> suosio eli soinnillisten konsonanttien trendi	33
4.4.3	Geminaatat <i>tt</i> , <i>pp</i> ja <i>kk</i>	33
4.5	Konsonanttiyhtymät	34
4.5.1	Yleistä	34
4.5.2	Yhtymien <i>lj</i> , <i>lm</i> ja <i>nj</i> suosio osana soinnillisten konsonanttien trendiä sekä yhtymät <i>dv</i> ja <i>ld</i>	36
5	Nimiluokat ja nimien sukupuolierot	37
5.1	Yleistä	37
5.2	Eetu-luokka	39
5.2.1	Tyypit	39
5.2.2	Huomioita tyyppien sukupuolieroista	40
5.2.3	Muita huomioita	42
5.3	Ella-luokka	42
5.3.1	Tyypit	42
5.3.2	Anni-, Ella- ja Emma-tyypit osana soinnillisten konsonanttien trendiä	44
5.4	Helmi-luokka	45
5.4.1	Tyypit	45
5.4.2	Tyyppien ulkopuolella olevat nimet	46
5.4.3	Tyyppien yleisyydet	47
5.4.4	Helmi-luokan nimet osana soinnillisten konsonanttien trendiä	48
5.5	Aino-luokka	48
5.5.1	Tyypit	48
5.5.2	Ero aiempien luokkien tyyppiluokitteluun eli AEV-tyyppi	49
5.5.3	Tyyppien yleisyydet	50
5.6	Sara-luokka	51
5.6.1	Tyypit	51
5.6.2	Luka-tyyppi soinnillisten konsonanttien trendin vastakohtana sekä sukupuolijakauma	53
5.7	Kerttu-luokka	54
5.7.1	Tyypit	54
5.7.2	Nimen prototyypin käsite	54
5.7.3	Kerttu-luokka vastakohtana soinnillisten konsonanttien trendille sekä sukupuolijakauma	55
5.8	Nooa-luokka	55
5.8.1	Tyypit	55

5.8.2	Eetu- ja Nooa-luokan yhteys esimerkkinä prototyypiteoriasta ja soinnillisten konsonanttien trendi Nooa-luokassa	56
5.8.3	Sukupuolijakauma	56
5.9	Eelis-luokka	57
5.9.1	Tyypit	57
5.9.2	Eetu- ja Eelis-luokkien yhteys esimerkkinä prototyypiteoriasta	58
5.9.3	Sukupuolijakauma	58
5.10	Rasmus-luokka	59
5.10.1	Tyypit	59
5.10.2	Rasmus- ja Helmi-luokkien yhteys verrattuna Eetu- ja Eelis-luokkiin	60
5.10.3	Sukupuolijakauma – tytönimiluokan kautta pojannimiluokaksi	60
5.11	Alisa-luokka	61
5.11.1	Tyypit	61
5.11.2	Alisa- ja Sara-luokkien vertailu	61
5.11.3	Alisa-luokka tytönimiluokkana	62
5.12	Elias-luokka	63
5.12.1	Tyypit	63
5.12.2	Elias-luokka pojannimiluokkana	63
5.13	Emilia-luokka	64
5.13.1	Tyypit	64
5.13.2	Emilia-luokka tytönimiluokkana	65
5.14	Akseli-luokka	66
5.15	Pienet luokat	67
5.16	Poikkeukset	68
6	2000-luvun yleisimpien ensinimien äännerakenteen vaihtelu	70
6.1	Nimityyppien jaottelu niiden suosionvaihtelun mukaan	70
6.2	Havaintoja	72
6.2.1	Suosituksen ja yleisen tyyppien eroja	72
6.2.2	Vaikeuksia suosittujen tyyppien jaottelussa	76
7	Lopuksi	80
	Lähteet	83

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen taustaa

Etunimet ovat osa jokapäiväistä elämäämme. Niitä käyttämällä voimme puhutella ihmisiä ja esitellä itsemme tai jonkun toisen. Nimien kautta ihmiset yksilöivät heille tärkeitä asioita. Nimi on todella vahva osa yksilön identiteettiä.

Onomastiikka eli nimistöntutkimus on kielitieteen ala, joka tutkii erilaisia erisnimiä. Henkilönnimiin eli ihmiseen viittaaviin nimiin keskittyvää tutkimusta taas kutsutaan antroponomastiikaksi. Henkilönnimet ovat kulttuurisia universaaleja, eli niitä käytetään jokaisessa maailman kulttuurissa. Nimien antamiseen on vakiintuneita käytäntöjä, ja useimmissa kulttuureissa on nimenantoseremonia. (Ainiala–Saarelma–Sjöblom 2008: 12, 162, 165.)

Ensimmäinen etunimi on yleensä myös ihmisen kutsumanimi. Ensimmäistä etunimeä kutsutaan myös ensinimeksi, ja sen jälkeen tulevat etunimet ovat jälkinimiä. (Saarelma-Paukkala 29.1.2015; Ainiala ym. 2008: 172.) Suomalaisella voi olla etunimiä yhdestä neljään kappaletta. Nimeksi voidaan hyväksyä nimi tai nimikokonaisuus, joka sopii vakiintuneeseen etunimikäytäntöön muodoltaan, sisällöltään ja kirjoitusasultaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että etunimestä ei saa aiheutua kantajalleen haittaa tai pahennusta. Suomessa suurin osa nimistä on myös vakiintunut joko naiselle tai miehelle, eli naiselle ei saa antaa miehelle vakiintunutta nimeä tai toisin päin. (Etu- ja sukunimilaki 104/2017.)

Tutkimukseni käsittelee 2000-luvun yleisimpien ensinimien äännerakennetta ja sitä, ovatko jotkin ensinimien äännerakenteet muuttuneet suosittuimmiksi vuosien saatossa.

Tarkoitukseni on selvittää, miten nimien äännerakenne on muuttunut 20 vuoden aikana ja millaisia eroja on tyttöjen ja poikien nimien välillä. Haluan selvittää, onko 2000-luvun nimissä toistuvia nimityyppejä ja ovatko ne erilaisia 2000-luvulla ja 2010-luvulla. Rajasin aineistoni 2000-luvun yleisimpiin nimiin, koska juuri tämän aikakauden yleisimpien nimien äännerakennetta ja sen vaihtelua ei ole aiemmin tutkittu.

Olen naisympäristössä käyttämäni käsitteet ovat ensinimi ja etunimi sekä etunimimuotti, etunimityyppi ja etunimiluokka. Etunimimuotti, -tyyppi ja -luokka muodostavat hierarkkisen jaon, jonka avulla luokittelen aineistoni. Niiden tarkempi määrittely on luvussa 3.

Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Millaisia äänteitä 2000-luvun yleisimmissä ensinimissä on?
2. Mitä eroja äänteissä on tyttöjen ja poikien nimien välillä?
3. Miten nimien äännerakenne on muuttunut kuluneiden 20 vuoden aikana?

Ensimmäinen hypoteesini on, että 2000-luvun yleisimmissä ensinimissä on nimiä, jotka muistuttavat äänteellisesti ja rakenteellisesti toisiaan (esimerkiksi *Ella*, *Elli*, *Nella*, *Nelli*). Uskon löytäväni tällaisia nimimuotteja ja -tyyppejä aineistostani. Hypoteesini perustuu Maija Sartjärven (2013) tutkimukseen siitä, että etunimimuottien avulla on muodostettu ja muodostetaan jatkossakin uusia nimiä etunimistöön. Nimimuotti on abstrakti käsite, joka kuvaa samanrakenteisten nimien samanaikaista muodostumista ja suosionnousua. Tietynkuuloiset nimet voivat myös saada vanhemmat samoja äänteitä sisältävät nimet nousemaan suosioon (Kiviniemi 2006: 173).

Toinen hypoteesini on, että tyttöjen ja poikien nimissä on äänteellisiä eroja. Hypoteesini perustuu siihen, että Kiviniemi (1982: 166–167) on todennut tämän aiemminkin. Lisäksi tyttönimisiä on enemmän kuin pojannimiä, ja tytöille annetaan useammin uniikkinimiä kuin pojille (Kiviniemi 2006: 25, 34).

Kolmas hypoteesini on, että nimien äännerakenne on erilaista vuosina 2000–2009 ja 2010–2020. Tämä näkyy nimityyppien vaihtelun kautta (nimityypeistä lisää luvuissa 3, 5 ja 6). Oletan myös, että tutummat nimet ovat saaneet samanlaisen äännerakenteen omaavat nimet nousemaan uuteen suosioon.

1.2 Aiempi tutkimus

Ensinimien suosionvaihtelua ja äännerakennetta on tutkittu pro graduissa suhteellisen paljon. Käpy Luotonen-Huhta (2020) tutkii pro gradussaan 25 yleisimmän ensinimen alueellista vaihtelua vuosina 2006–2017. Jarno Porkka (2019) tutkii pro gradussaan suomalaisten ensinimien foneettista vaihtelua vuodesta 1917 vuoteen 2016. Liina Pylvänäinen (2011) käsittelee pro gradussaan suomalaisten kalenterinimien kielellistä rakennetta.

Maija Sartjärven (2013) tutkimus käsittelee nimimuotteja ja niiden pohjalta muodostettuja nimityyppejä. On siis olemassa samanloppuisia nimiä (esim. *Sonja*), joiden antaman mallin avulla muodostetaan ja on kenties aiemmin muodostettu uusia nimiä (esim. *Tinja*) (Sartjärvi

2013: 44–45). Myös Eero Kiviniemi mainitsee teoksessaan (1982: 167–168) mahdollisia etunimien rakennemalleja.

Laura Poso tutkii pro gradu -tutkielmassaan (2016) ensimmäisiä etunimiä, joita on annettu sekä miehille että naisille. Poson äännerakenteeseen liittyvät havainnot ovat, että sekä miehille että naisille annetut nimet ovat usein lyhyempiä ja sisältävät enemmän vierasperäisiä grafeemeja kuin useammin miehille tai useammin naisille annetut nimet.

1.3 Aineisto

Saan aineistoni kahdesta lähteestä. Vuosien 2007–2020 yleisimmät ensinimet löytyvät Digi- ja väestötietoviraston sivuilta (aiemmin Väestörekisterikeskus). Digi- ja väestötietovirasto julkaisee joka vuosi 50 yleisimmän ensinimen listat nettisivuillaan. Pojille ja tytöille on erilliset listat. Vuosien 2000–2006 listat taas saan Yliopiston almanakkatoimiston nettisivuilta, joiden tiedot on saatu Digi- ja väestötietovirastolta. Yleisimmät ensinimet esiintyvät almanakoissa kaksi vuotta sen jälkeen, kun Digi- ja väestötietovirasto on antanut tiedon Almanakkatoimistolle. Esimerkiksi vuoden 2002 almanakassa ovat vuoden 2000 yleisimpien ensinimien listat. Jokaisena vuonna on ilmestynyt Yliopiston nimipäiväalmanakka, joka sisältää nimipäiväkalenterin ja erilaisia henkilönnimitutkimukseen liittyviä artikkeleita. Jokaisessa almanakassa on myös lista yleisimmistä ensinimistä ja muista etunimistä. Poikien ja tyttöjen nimille on erilliset listat. Näistä listoista olen ottanut 50 yleisintä nimeä kummaltakin näistä sukupuolista.

Yhteensä aineistoni koostuu siis 21 listasta ja 2100 nimestä, joista puolet on työtönnimiä ja puolet pojannimiä. Erilaisia nimiä aineistossani on 208, joista 106 on pojannimiä ja 102 työtönnimiä. Sukupuolineutraaleja nimiä ei aineistossani ole, koska Digi- ja väestötietovirasto julkaisee vain näiden kahden sukupuolen yleisimpien nimien listat. On kuitenkin mahdollista, että joitakin aineistoni työtönnimiä on annettu joskus pojille tai päinvastoin.

Tutkimusmenetelmäni on kvantitatiivinen, koska käytän laskennallisia menetelmiä aineistoni käsittelyssä ja perustelen tulokseni näihin laskelmiin perustuvilla taulukoilla.

Tutkimusmenetelmäni on myös kvalitatiivinen siinä mielessä, että pohdin mahdollisia syitä äännerakenteen piirteiden vaihtelulle.

Käsittelen aineistoani Excel-ohjelmalla, johon olen tehnyt viisi taulukkoa nimille.

Ensimmäinen on taulukko, jossa on koko aineisto. Muita taulukoita taas on sekä poikien että tyttöjen nimille kaksi. Toisessa on kunkin vuoden nimilista omassa sarakkeessaan, toisessa

taas kaikki listat yhdessä sarakkeessa. Taulukoita on kaksi pojille ja tytöille siksi, että Excel-ohjelman suodatintyökalua olisi helpompi käyttää. Suodatin toimii hakutyökalun tavoin.

Nimen käsite on sekä arkielämässä että onomastiikassa monitulkintainen, joten koen tarpeelliseksi tehdä seuraavat tarkennukset. Käytän tutkimuksessani termejä nimi, etunimi ja ensinimi. Kun käytän näitä termejä, tarkoitan nimenomaan aineistoni ensimmäisiä etunimiä, ellen toisin mainitse. Kun käytän teorialuvussa esimerkkejä, pyrin käyttämään oman aineistoni nimiä. Jos sopivaa nimeä ei löydy, käytän Yliopiston almanakkatoimiston nimipäivähakua. Nimipäivähausta löytyvät kaikki suomalaiset, suomenruotsalaiset, saamelaiset ja ortodoksiset nimipäivät, ja haun voi tehdä nimen tai päivämäärän perusteella (Yliopiston almanakkatoimisto: nimipäivähaku).

On useita nimiä, joilla on eri variantteja. Variantilla tarkoitan sellaista nimeä, jolla on monta kirjoitusasua. Yleisimmin tämä näkyy sellaisten nimien kohdalla, joilla on pitkä- ja lyhytvokaaliset versiot. Esimerkiksi *Ida*-nimi voidaan ääntää sekä *Idana* että *Idana*. Käsittelem näitä variantteja eri niminä tutkimuksessani, koska aiempien tutkimusten mukaan nimen X variantti voi olla toista varianttia yleisempi. Tämä tarkoittaa siis sitä, että nimiä on saatettu pitää eri niminä siitä huolimatta, että nimien lyhyet versiot äännetään joskus pitkinä. (Kiviniemi 1993: 127–128, 130.) Lisäksi aineistossani jokaisen nimen suosio on laskettu erikseen, eikä esim. niin, että *Ida* ja *Iida* tai *Lucas*, *Lukas* ja *Luukas* olisi niputettu samaan ryhmään.

2 Suomen äännerakenne

Tässä luvussa käsittelen suomen äännerakennetta. Suomessa käytössä olevien nimien äännerakenteesta ei ole tehty kattavaa tutkimusta. Suomen äännerakenteen tutkimuksen kautta voin tutkia nimissä esiintyviä äännteitä, koska oletettavasti varsinkin yleiset nimet ovat suomen äännerakenteen mukaisia. Pitää kuitenkin muistaa, että nimiä ja sanoja käytetään eri tavalla. Kielenkäyttäjät esimerkiksi käsittelevät erisnimiä ja yleisnimiä eri tavoin ja tunnistavat erisnimen nopeammin (Ainiala ym. 2008: 28–29). Nimien äännerakenteen tutkimusta käsittelen lyhyesti luvussa 3.3. Olen erottanut sen suomen äännerakenteesta ensinnäkin juuri nimien ja sanojen erilaisuuden takia, mutta myös siksi, että nimien äännerakenne liittyy onomastiikkaan.

2.1 Tavurakenne

Tavu on kielen rytmisyksikkö. Tavun ainoa pakollinen osa on lyhyt tai pitkä vokaali tai diftongi, ja jokainen suomen vokaaleista voi muodostaa tavun yksinään. Yleisimmät tavutyypit muodostuvat kuitenkin useammasta foneemista. Suomen perussana on kaksitavuinen ja vokaaliloppuinen. (ISK 2010: 44–45, 171.) Tällainen perussanan tavurakennetta vastaava nimi on esimerkiksi *Ella*.

Yleisimmät tavutyypit ovat *CV*, *CVC* ja *CVV*, joissa *C* merkitsee konsonantia ja *V* vokaalia (ISK 2010: 46). *CV* on esimerkiksi nimessä *Si-ni*, *CVC* nimessä *Sel-ma* ja *CVV* nimessä *Lee-vi*. *CV* voi koostua lähes mistä tahansa konsonantista ja vokaalista, ja se voi olla missä tahansa kohtaa sanaa (ISK 2010: 46).

Konsonanttien esiintyminen tavuissa on monilta osin rajallista. Konsonantit *d*, *j* ja *v* eivät esiinny tavun lopussa omaperäisessä sanastossa. Monet tavut eivät ole ylipäänsä mahdollisia ääntämisen kannalta, kuten esimerkiksi tavut *nekl* ja *mlös*. (ISK 2010: 46.) Oletan, että näin vaikeasti äännettäviä tavuja ei esiinny nimissäkään. On myös joitakin äännerakenteen kannalta mahdollisia tavuja, joita ei kuitenkaan esiinny suomessa. Tällaisia ovat esimerkiksi VCC-tavutyypin *ärk*, *olp* ja *yns*. (ISK 2010: 46–47.)

2.2 Vokaalit

2.2.1 Pitkät vokaalit

Jokainen suomen vokaali voi muodostaa pitkän vokaalin. Pitkän ja lyhyen vokaalin välillä on distinktiivinen pituusoppositio, eli ne erottelevat merkityksiä. (ISK 2010: 51.)

Myös nimissä voidaan käyttää sekä lyhyitä että pitkiä vokaaleja, ja monilla nimillä on pitkä- ja lyhytvokaaliset variantit. Esimerkiksi *Aada* ja *Ada* ovat toistensa variantteja. Nimillä ei ole tietenkään varsinaisesti merkitystä erottavaa tehtävää niin kuin sanoilla. Toisaalta ne ovat yksiviitteisiä, eli niillä on todellisessa maailmassa vain yksi tarkoite (Ainiala ym. 2008: 13). Lyhytvokaalinen *Ada* viittaa eri ihmiseen kuin pitkävokaalinen *Aada*. Voisi siis ajatella, että ne erottelevat ihmisiä samaan tapaan kuin sanat erottelevat muita ulkomaailman tarkoitteita.

2.2.2 Diftongit

Diftongilla tarkoitetaan kahta eri vokaalia, jotka kuuluvat samaan tavuun. Diftongin kesto on sama kuin pitkän vokaalin. Diftongi on yleensä suppeneva, eli sen alkukomponentti on puolisuuppea tai väljä ja jälkikomponentti suppea. Suppenevia diftongeja on yhteensä 11. (ISK 2010: 54.) Tällainen diftongi on esimerkiksi nimissä *Ai-no* ja *Lau-ra*.

Harvinaisempia suppeiden vokaalien keskenään muodostamia suppeita diftongeja on neljä ja suppean alkukomponentin ja puolisuuppean jälkikomponentin muodostavia väljeneviä diftongeja kolme (ISK 2010: 54). Suppea diftongi on esimerkiksi nimessä *Ju-lius* ja väljenevä diftongi nimessä *Tuo-mas*.

2.2.3 Vokaaliyhtymät

Vokaaliyhtymä on kahden eri vokaalin jono, jonka jäsenet kuuluvat eri tavuihin. Useimmat vokaaliyhtymät muodostuvat kahdesta lyhyestä vokaalista. (ISK 2010: 56–57.) Tällaisia esiintyy esimerkiksi nimissä *Le-o* ja *Ne-a*.

Pitkä ja lyhyt vokaali voivat yhdessä muodostaa vokaaliyhtymän, ja niin pitkä kuin lyhyt vokaalikin voi olla sekä alku- että jälkiosana. Sellainen vokaaliyhtymä, jonka alkuosa on pitkä ja jälkiosa lyhyt, voi esiintyä vain ensimmäisellä tavunrajalla. (ISK 2010: 57.) Tällainen vokaaliyhtymä on esimerkiksi nimessä *Noo-a*.

Lyhyt ja pitkä vokaali voivat yhdistyä diftongin kanssa. Pitkä vokaali ei voi kuitenkaan olla jälkiosana tällaisessa vokaaliyhtymässä. (ISK 2010: 57.) Esimerkki diftongin ja lyhyen vokaalin muodostamasta vokaaliyhtymästä löytyy nimestä *Esai-as*. Myös kaksi diftongia tai kaksi pitkää vokaalia voivat muodostaa keskenään vokaaliyhtymän. (ISK 2010: 57).

Diftongin ja vokaaliyhtymän eroa on joskus vaikea määritellä. Erot liittyvät useimmiten ääntämiseen. Tämä voi liittyä esimerkiksi astevaihteluun (esim. *haku: ha(-)un*) tai siihen, että sana on vierassana (esim. *pi(-)ano*). Jotkut *U*-alkuiset johdostyyppit sisältävät myös mahdollisia tavunrajoja (esim. *nope(-)us*.) (ISK 2010: 55.) *U*-alkuisen johdostyyppin antaman mallin mukaan *Julius*-nimessä esiintyvä *iu* (kts. luku 2.2.2) voidaan lukea diftongin sijaan vokaaliyhtymänä (*Ju-li-us*).

2.2.4 Vokaalisointu

Vokaalisoinnalla tarkoitetaan sitä, kun vokaalit mukautuvat toistensa laatuun sanan sisällä. Sanassa voi olla vain etuvokaaleja tai takavokaaleja. Vokaalit *e* ja *i* voivat etuvokaalisuudestaan huolimatta esiintyä sekä etu- että takavokaalien kanssa. (ISK 2010: 49.)

Vaikka vokaalisointu onkin sääntö, on olemassa joukko vierassanoja, joissa se ei toteudu (esim. *olympialaiset* ja *analyysi*) (ISK 2010: 50). Suomessa on käytössä myös monia nimiä, joissa vokaalisointu ei toteudu (esim. *Lyydia* ja *Sylvia*). Oletan, että nimenantajat eivät välttämättä ota vokaalisointua huomioon lastaan nimetessään, jos nimi sopii muuten suomeen. Esimerkiksi juuri *Lyydia* ja *Sylvia* eivät ole vaikeita äännettäviä, vaikka ovatkin vokaalisoinnun vastaisia. Omassa aineistossani ei esiinny vokaalisointua rikkovia nimiä. Näin ollen sen käsittely ei ole tarpeellista myöhemmässä analyysiosuudessa.

2.3 Konsonantit

2.3.1 Geminaatat

Geminaataksi kutsutaan kahden saman konsonantin muodostamaa jonoa. Lyhyen ja pitkän konsonantin välillä on pituusoppositio. (ISK 2010: 59.) Ilmiö on siis sama kuin pitkien ja lyhyiden vokaalien välillä. On myös nimiä, joilla on pitkäkonsonanttinen ja lyhytkonsonanttinen variantti. Tällaisia ovat esimerkiksi *Milla* ja *Mila*.

Konsonanttiloppuiset vierasperäiset nominit ovat mukautuneet suomeen siten, että alkuperäisen kirjoitusasun soinniton klusiili tai *s* on geminoitunut ja loppuun on lisätty *i*

(esim. *marketti*, *impulssi*). Joskus ilmiötä tavataan muidenkin konsonanttien kohdalla (esim. *rommi*, *penni*.) (ISK 2010: 60.) Tätä voidaan soveltaa myös nimiin. Esimerkiksi *Eevertti* on todennäköisesti muokattu suomalaiseen asuunsa *Evert*-nimestä.

2.3.2 Konsonanttiyhtymät

Konsonanttiyhtymät muodostuvat kahdesta tai kolmesta eri konsonantista. Yhtymät voivat olla tavunsisäisiä tai tavunrajaisia, joista tavunrajaiset ovat yleisempiä. (ISK 2010: 62–63.) Tavunsisäinen konsonanttiyhtymä on esimerkiksi nimessä *Mart-ti* ja tavunrajainen nimessä *Lil-ja*.

Tavunsisäiset konsonanttiyhtymät voidaan jakaa tavunalkuisiin ja tavunloppuisiin yhtymiin. Esimerkki tavunalkuisesta yhtymästä on nimessä *Stella* ja tavunloppuisesta nimessä *Ant-ti*. Tavun lopussa esiintyy yleensä eri konsonantteja kuin tavun alussa. Tavunsisäisissä konsonanttiyhtymissä esiintyvät kaikki muut konsonantit paitsi *j* ja *d*. Konsonantti *v* taas esiintyy vain tavunalkuisessa yhtymässä *sv*. (ISK 2010: 62.)

Tavunalkuiset konsonanttiyhtymät ovat yleensä myös sananalkuisia (esim. *Stella* ja *Klaara*). Tavunloppuinen konsonanttiyhtymä on laajemman konsonanttiyhtymän ensimmäinen jäsen. Loppuosa on seuraavan tavun puolella (esim. *Mint-tu* ja *Art-tu*) (ISK 2010: 62.)

Tavun alussa tai lopussa voi esiintyä enintään kaksi konsonanttia, ja niistä sonorisempi on lähempänä tavun ydintä. Sonorisuudella tarkoitetaan äänten ominaiskuuluvuutta eli sitä, kuinka avoin ääntöväylä on äännettä äännettäessä. (ISK 2010: 39, 62.) Esimerkiksi nimessä *Antti* tavun ydin on lyhyt vokaali *a*, ja sitä lähimpänä on konsonantti *n*, joka on konsonanttiyhtymän *nt* sonorisempi osa.

Erilaisia tavunrajaisia konsonanttiyhtymiä esiintyy eniten ensimmäisen ja toisen tavun rajalla ja lyhyen vokaalin jäljessä (ISK 2010: 63). Esimerkiksi nimessä *El-viira* on lyhyen vokaalin *e* jälkeen tuleva konsonanttiyhtymä *lv*, joka esiintyy ensimmäisellä tavunrajalla. Kaikki muut konsonantit voivat esiintyä yhtymän alkuosana paitsi *j* ja *d*. Jälkiosana ei esiinny *η*. (ISK 2010: 63.)

Esiintyvyydeltään monipuolisimpia konsonanttiyhtymiä on 14, ja ne kaikki muodostuvat kahdesta lyhyestä konsonantista. Jokainen näistä yhtymistä voi olla millä tavunrajalla tahansa, ja niiden edellä voi olla lyhyt vokaali tai vokaalijono. Suurin osa näistä yhtymistä loppuu konsonanttiin *t* (esim. *As-ta*) tai *s* (esim. *An-sa*). (ISK 2010: 63.)

On 54 sellaista konsonanttiyhtymää, jotka esiintyvät ainoastaan lyhyen vokaalin jäljessä. Suurin osa niistä esiintyy pelkästään ensimmäisellä tavunrajalla. (ISK 2010: 64.) Tällaisia ovat esimerkiksi *nl* (esim. *Ven-la*), *lp* (esim. *Al-po*) ja *lk* (esim. *Mil-ka*) Muutamat niistä voivat esiintyä myös myöhemmällä tavunrajalla, esim. *lm* nimessä *An-sel-mi*.

Tavunrajainen konsonanttiyhtymä voi muodostua myös niin, että alkuosa on lyhyt konsonantti ja jälkiosa geminaatta. Yleisimmät näistä ovat *tt*- ja *kk*-loppuiset yhtymät. (ISK 2010: 64.) *tt*-loppuinen yhtymä löytyy esimerkiksi nimestä *Mint-tu* ja *kk*-loppuinen nimestä *Sirk-ka*.

3 Antroponomastiikka eli henkilönimitutkimus

Tässä luvussa keskityn tutkimukseni onomastiseen viitekehykseen. Luvussa 3.1 käsittelen nimistöntutkimusta ja henkilönimitutkimusta yleisesti. Luku 3.2 on omistettu nimien suosionvaihtelulle. Luvussa 3.3 keskityn nimien äännerakenteeseen, ja luku 3.4 on nimityyppeihin ja -muotteihin keskittyvä. Luvut 3.3 ja 3.4 käsittelevät kumpikin nimien äännerakennetta, mutta 3.4 keskittyy tarkemmin tiettyyn nimenannon ilmiöön ja luokittelutapaan.

3.1 Yleisesti

Nimistöntutkimuksessa on keskitytty lähinnä henkilönimitutkimukseen ja paikannimitutkimukseen. Yksi syy tähän on se, että ihmisiä ja paikkoja on yksilöity aikojen alusta asti eniten. Tämä taas tarkoittaa sitä, että näistä tutkimussuuntauksista on paljon materiaalia. Suomalaisessa tutkimuksessa erityinen painotus on ollut paikannimitutkimuksessa niin ikään sen takia, että sitä varten on paljon aineistoa. Tutkimuskysymykset ovat painottuneet paikannimitutkimukseen. (Ainiala ym. 2008: 60.)

Suomalaisessa nimistöntutkimuksessa on harvemmin keskitytty vain yhteen tutkimuskysymykseen tai -linjaan, vaan sama tutkimus on ollut monien erilaisten näkökulmien summa. Esimerkiksi rakenteen ja typologian tutkimus ovat usein kulkeneet käsi kädessä etymologian tutkimuksen kanssa. Suomalainen nimistöntutkimus jakautuu siis ennemminkin painotuksiin kuin linjoihin. (Ainiala ym. 2008: 61.) Omassakin tutkimuksessani sekoittuvat suosionvaihtelun ja nimien äännerakenteen tutkimus.

Henkilönimitutkimuksen eli *antroponomastiikan* olennaisin käsite on *henkilönimi* eli *antroponyymi*, jolla tarkoitetaan ihmiseen viittaavaa nimeä (Ainiala ym. 2008: 162). Käytän tässä luvussa termiä *henkilönimi*. Henkilönimien tärkein tehtävä on identifiointi eli ihmisen yksilöiminen (Ainiala ym. 2008: 162). On helpompaa kutsua ystävää *Annaksi* kuin tummatukkaiseksi naiseksi. Nimi ei kuitenkaan ole kuvaileva: voisihan *Annan* hiustenväri olla muukin kuin tumma. Henkilönimeä voidaankin kutsua etiketiksi: se on merkki, jolla ihmiseen voidaan viitata, mutta se ei toimi kuvailevana ilmauksena (Ainiala ym. 2008: 162–163). Nimenannon näkökulmasta nimen tilanne on kuitenkin erilainen. On hyvin mahdollista, että lapselle annetaan esimerkiksi hänen ulkonäköään kuvaava nimi.

Henkilönnimet ovat kulttuurisia universaaleja eli jokaisessa kulttuurissa annetaan ihmiselle jokin nimi vakiintuneiden sääntöjen tai käytäntöjen mukaan. Suomen henkilönnimisysteemin sääntöihin kuuluu se, että lapselle annetaan vähintään yksi etunimi ja sukunimi. Tästä muodostuu henkilön virallinen nimi. Erilaisia nimenantosysteemejä on kuitenkin lähes yhtä paljon kuin erilaisia kulttuurejakin. Tietyissä kulttuurissa käytössä olevista nimistä muodostuu henkilönnimisysteemi, jolla on useita alasysteemejä. Alasysteemit voivat olla erilaisia eri kulttuureissa. Euroopassa, ja näin ollen myös Suomessa, on etu- ja sukunimien alasysteemit ja esimerkiksi joissain afrikkalaisissa kulttuureissa klaaninimisysteemit. (Ainiala ym. 2008: 162–164.)

Kaikkien kulttuurien nimenantosysteemeissä on muutama yhtäläisyys. Ne ovat nimenantoseremonia ja se, että nimenantaja on joku tietty henkilö. Monessa kulttuurissa nimenantaja on vanhempi ja kaikista yleisimmin isä. Eroavaisuuksia taas on nimien määrässä ja niiden ainutkertaisuudessa ja merkityksessä. Joissain kulttuureissa lapselle annetaan täysin uniikki nimi, joissain kulttuureissa nimi voi olla sama kuin jollakin toisella. Nimien merkitys on joissain kulttuureissa olennainen osa nimenantoa ja tiettyä asiaa tarkoittavalla nimellä voidaan kuvata esimerkiksi lapsen ulkonäköä tai syntymäajankohtaa tai kunnioittaa sukulaista. Tutkimuksissa on havaittu, että samanlaisissa kulttuureissa on myös samanlaiset nimenantosysteemit ja -perinteet. Esimerkiksi uniikkinimeäminen on tavallista yksinkertaisissa kalastajayhteisöissä. Näissä yhteisöissä on niin vähän ihmisiä, että ainutkertainen nimi on tarpeellinen yksilöinnin kannalta. (Ainiala ym. 2008: 164–167.)

Suomen nimenantosysteemissä on käytössä samanimisyys, eli lapselle voidaan antaa sama nimi kuin jollekulle toiselle. Oman tutkimusaiheeni kannalta samanimisyys on olennainen seikka siksi, että en voisi tehdä tätä tutkimusta ilman samanimisyyden kulttuuria. Jos Suomessa annettaisiin uniikkeja nimiä kaikille, ei yleisimpiä nimiä olisi olemassakaan. Äännerakennekaan ei välttämättä olisi tietynlainen, koska nimiä saatettaisiin antaa esimerkiksi niiden merkityksen vuoksi. Toisaalta on mahdollista, että rakenteeltaan tietynlaiset sanat valikoituisivat helpommin nimiksi. Vanhojen nimien äännerakenteen on todettu vaikuttavan uusien nimien syntyyn (Kiviniemi 2006: 173). Nimet ovat myös ”kielellisiä universaaleja” (Ainiala ym. 2008: 163) eli ne ovat osa jokaisen kulttuurin kieltä. Mielestäni tämän vuoksi on perusteltua olettaa, että tietyissä valtioissa tai alueella käytössä olevat nimet sopivat äännerakenteeltaan kyseisen valtion tai alueen kieliin. Tämä ei kuitenkaan välttämättä tarkoita sitä, että nimet olisivat täysin tietyn kielen kieliopin mukaisia.

Riittää vain, että ne sopivat kielenkäyttäjien ja nimenantajien suuhun. Esimerkiksi luvussa 2.2.4 mainittu *Sylvia* on tästä hyvä esimerkki.

3.2 Suosionvaihtelu

Etunimien suosionvaihtelulla tarkoitetaan ajallisia ja alueellisia eroja nimenvallinnassa. Useimmilla ihmisillä on ikään kuin jonkinlainen sosiaalinen aisti, jonka avulla he osaavat valita lapsilleen muodinmukaisia nimiä. Moni nimenantaja myös luulee nimimakuun yksilöllisemmäksi kuin se oikeastaan onkaan. (Kiviniemi 2006: 68, 168.) Nimenantajat eivät halua antaa lapsilleen nimiä, jotka ovat yleisiä heidän sukupolvellaan tai heidän vanhempiansa sukupolvella. Koska tällaiset nimet tuntuvat nimenantajista vanhanaikaisilta, päätyvät he keksimään lapsilleen nimiä, jotka eivät ole ainakaan näitä nimiä. Niin kutsutut yksilölliset nimet taas ovat yleensä samoja juuri siksi, että ne tuntuvat samoista nimenantajista muodikkailta. Tämäkin tukee ajatusta siitä, että nimimaun yksilöllisyys on oikeastaan vain kuvitelmaa. (Saarelma-Paukkala 2017: 42–44.)

Suosionvaihtelua voidaan kuvata käsitteellä suosionhuippu. Sillä tarkoitetaan ajanjaksoa, jona tietty nimi on suosituimmillaan. Lähes kaikkien yleisten ensinimien suosionvaihtelusta muodostuu käyrä, jossa näkyy selkeä huippu. Vielä selkeämmin suosionvaihtelu näkyy suosionhuippujen välimatkana, joskin suurin osa tietyllä ajanjaksolla annetuista nimistä on yksihiippuisia. (Kiviniemi 2006: 172, 177–179.)

Etunimien suosionvaihteluun liittyvät olennaisesti käsitteet uusi nimi ja perinteinen nimi. Perinteisillä nimillä tarkoitetaan nimiä, jotka ovat nimenantajille tuttuja jo useammalta sukupolvelta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että nämä nimet ovat suosittuja kaikissa ikäluokissa. Perinteiset nimet ovat usein myös niitä, joita otetaan suvusta. Uusi nimi on perinteisen nimen vastakohta: nimi, joka ei ole tuttu aiemmilta sukupolvilta. Perinteiset ja uudet nimet eroavat toisistaan myös siten, että uusien nimien suosio on hetken todella korkea ja laskee sitten todella alas, kun taas perinteisten nimien suosio pysyy tasaisena. Nimi, joka on ollut jossain vaiheessa hyvin suosittu, ei yleensä kohoa enää yhtä suosituksi. (Kiviniemi 2006: 56, 169, 206.)

Uuden nimen yleistymisen kaava on samanlainen kuin muidenkin innovaatioiden. Nimi on suosionkaavan alussa harvinainen, alkaa nousta hitaasti huippua kohden ja huipun jälkeen laskee taas hitaasti harvinaiseksi. (Kiviniemi 2006: 169, 173.) Pitää kuitenkin muistaa, että vaikka nimien suosionvaihtelu noudatteleeekin Everett M. Rogersin (1962) innovaatiokäyrää,

on niiden leviämislle erilaisia syitä kuin muiden uudennosten leviämislle. Esimerkiksi Rogersin jaottelu varhaisiin omaksujiin, varhaiseen ja myöhäiseen enemmistöön sekä vitkastelijoihin ei välttämättä toimi nimien kohdalla, koska ”vitkastelija” saattaa antaa lapselleen esimerkiksi isovanhemman nimen. (Kiviniemi 2006: 171–172.)

Uuden ja perinteisen nimen lisäksi on olemassa uusvanha nimi. Sillä tarkoitetaan nimeä, joka oli olemassa jo noin 100 vuotta sitten ja on yleinen myös nykypäivänä. Uusvanhat nimet ovat 2000-luvun nimitrendi. Uusvanha nimi on voinut olla 100 vuotta sitten yhtä yleinen tai sitten selvästi harvinaisempi kuin 2000-luvulla. (Saarelma-Paukkala 2014: 58; Kiviniemi 2006: 56–57.) Niin sanottu uusi nimi voikin siis olla vanha nimi, joka vain tuntuu nimenantajista uudelta. Tässä tulee esille asia, joka on nähdäkseni ongelmana uuden nimen ja uusvanhan nimen erottelussa. Esimerkiksi *Aada* ei ollut yleinen noin 100 vuotta sitten, mutta on nyt hyvinkin yleinen. Tämä johtuu siitä, että nimi tuntuu 2000-luvun nimenantajista tuoreelta ja raikkaalta. (Kiviniemi 2006: 56–57). Se ei kuitenkaan ole sanan varsinaisessa merkityksessä *uusi* nimi, vaan vanha nimi, joka tuntuu uudelta. Näin ollen syyt sen valintaan ja sitä myötä suosionnousuun voivat olla hyvinkin erilaiset kuin toisentyypisen uusvanhan nimen. Uudestaan yleistynyt uusvanha nimi on voinut nousta esimerkiksi perinteikkyytensä vuoksi. Ensimmäistä kertaa yleistyneen uusvanhan nimen suosionvaihtelu taas on ehkä ennemmin verrattavissa uuden nimen suosionvaihteluun kuin uudestaan yleistyneen uusvanhan nimen suosionvaihteluun. Kiviniemi (2006: 57) toteaa itsekin, että ”vanhastaan harvinainen on monelle kuin uusi.” Hän myös jakaa osan nimistä aiemmin yleisiin ja aiemmin harvinaisiin (mt. 56–57). Mielestäni olisi tarpeellista keksiä erilliset käsitteet näille erityyppisille uusvanhoille nimille. Nyt käyttämäni käsitteet ovat ehkä turhan monimutkaiset.

Etunimien vaihtelu on nykyään nopeampaa kuin sata vuotta sitten. 2000-luvulla nimenannossa pyritään yksilöllisyyteen ja erilaisia nimiä onkin nykyään jopa 50 000. Esimerkiksi 1980-luvulla erilaisia nimiä oli vain noin 34 000. Tämä ero johtunee siitä, että netistä saa tietoonsa nimien yleisyydet. Suurin osa suomalaisista saa kuitenkin edelleen jonkin noin 800 kalenterinimestä, eli näiden 50 000 nimen yleisyys väestössä on vaihtelevaa. Usea niistä onkin todella harvinainen tai jopa uniikki nimi. (Kiviniemi 2006: 22–23; Saarelma-Paukkala 2012: 58–59; Sartjärvi 2013: 49–50.) Minna Saarelma-Paukkala (2017) tutkii teoksessaan nimitrendejä vuosina 2000–2016. Tänä aikana syntyneistä tytöistä uniikkiniimen sai 63,6 prosenttia ja pojista 62,9 prosenttia (Saarelma-Paukkala 2017: 67.)

Nimien yleisyys on perinteisesti laskettu niin, että tietyn nimen lukumäärää verrataan kaikkien sinä vuonna annettujen nimien lukumäärään (Hämäläinen 2013: 74). Näin on myös aineistossani. Kyseinen laskumenetelmä ei ole välttämättä enää yhtä pätevä kuin esimerkiksi 1950-luvulla. Suosituihin etunimiin saa nykypäivänä noin kaksi prosenttia syntyneistä, kun taas 1950-luvulla yleisin nimi riitti kahdeksalle prosentille syntyneistä. Ero aikakausien välillä johtuu siitä, että nimivalikoima on paljon suurempi. On loogista, että yleisinkään nimi ei nouse niin yleiseksi kuin aiemmin, kun on mahdollista valita niin monen nimen väliltä. Laskumenetelmässä pitäisi siis ottaa huomioon sekä yksittäisen nimen lukumäärä tietyssä vuonna että erilaisten nimien lukumäärä. (Sartjärvi 2013: 50.) Yksinkertaisesti tämä voidaan ilmaista seuraavasti. Perinteisessä mallissa lasketaan nimien yleisyydet reaali maailmassa, toisessa mallissa taas hypoteettisessa tilanteessa, jossa kaikkia etunimiä annetaan saman verran. Esimerkiksi vuonna 2000 on annettu 2374 erilaista naisen ensinimeä, joista yhdeksän on Sartjärven mainitsemaan Seija-tyyppiin kuuluvia nimiä. Kun Seija-tyypin nimien määrä jaetaan kaikkien erilaisten naisten nimien määrällä, saadaan tulokseksi 0,4 prosenttia. Näin ollen todennäköisyys tulla nimetyksi Seija-tyyppiin kuuluvalla nimellä on 0,4 prosenttia vuonna 2000. Tämä ei kuitenkaan toimi yksittäisten nimien kohdalla, koska todennäköisyys on aina sama. (Hämäläinen 2013: 72; Sartjärvi 2011: 30–31.) Sartjärven mallilla voitaisiin siis tutkia erilaisten nimityyppien suosiota, jolloin huomio olisi nähdäkseen nimien äännerakenteen suosiossa. Hämäläinen (2013: 75) toteaa, että Sartjärven mallilla olisi mahdollista tutkia esimerkiksi tietyllä kirjaimella alkavien nimien suosiota. Omaan tutkimukseeni metodi liittyy siinä mielessä, että käsittelem aineiston äännerakenteiden yleisyyksiä luokittamalla aineistoni nimiluokkiin- ja tyyppeihin (ks. luku 5). En kuitenkaan käytä kyseistä laskumenetelmää, koska totesin alkuperäisen menetelmän olevan tässä tutkimuksessa luontevampi.

3.3 Nimien äännerakenne

Etunimien äännerakenteeseen keskittyvää tutkimusta ovat tehneet Liina Pylvänäinen (2011) ja Eero Kiviniemi (1982). Kiviniemen tutkimus on suhteellisen lyhyt ja se on tehty vuoden 1982 nimipäiväkalenterista, joten se ei välttämättä ole pätevä nykyään. Nimipäiväkalenteria on nimittäin uudistettu vuodesta 1995 viiden vuoden välein (Yliopiston almanakkatoimisto: suomalaisen nimipäiväkalenterin kehitys). Tutkimus antaa kuitenkin osviittaa suomalaisten nimien äännerakenteesta. Pylvänäisen pro gradu käsittelee Suomen kalenterinimien kielellistä rakennetta. Tutkimuksessa keskitytään laajasti nimissä esiintyviin äännejonoihin ja nimien

tavumääriin. Pylvänäinen myös pyrkii luokittelemaan nimiä nimityyppeihin (nimityypeistä tarkemmin luvuissa 3.4 ja 5).

Kiviniemen tutkimuksessa (1982) keskitytään lähinnä nimien ja suomen äännerakenteen vertaamiseen sekä naisten ja miesten nimien eroihin. Oman tutkimukseni kannalta olennaisia ovat lähinnä naisten ja miesten nimien eroihin liittyvät huomiot. Grafeemi *o* on neljä kertaa yleisempi miesten kuin naisten nimissä. Grafeemi *i* taas on yleisin äänne naisten nimissä. Konsonanteista soinnilliset *l*, *m* ja *n* ovat yleisempiä naisten nimissä ja soinnittomat *k*, *p* ja *t* miesten nimissä. (Kiviniemi 1982: 166–167.)

Kiviniemi (1982: 167) toteaa, että syyt miesten ja naisten nimien eroille vaatisivat laajempaa tutkimusta. Kiviniemi kuitenkin olettaa, että miesten ja naisten nimissä on tunnusomaisia rakenteellisia piirteitä ja että äännteisiin liittyy tiettyä symboliikkaa.

Nimervalinnassa nimen äännerakenne voi olla sen merkitystä oleellisempi. Esimerkiksi nimeä *Pinja* ei ole välttämättä valittu pelkästään sen luontoon liittyvän merkityksen takia, vaan samoja äännteitä sisältävien nimien antaman mallin mukaan. (Kiviniemi 1982: 168.)

3.4 Nimityypit ja -muotit

Suomen kielessä on ilmiö, jossa samanloppuiset etunimet muodostavat nimiryhmän eli *etunimityypin*. Nimenantajat kehittävät uusia nimiä suosittujen nimien antaman mallin mukaan. Niitä tuntuu syntyvän melkein kuin itseksensä. Kun tietty nimi on niin yleinen, että sen avulla voidaan muodostaa uusia nimiä, voidaan puhua *nimityypistä*. (Sartjärvi 2013: 44–45, 48; Kiviniemi 2006: 173.) Kyseessä on kuitenkin abstraktio, eli nimenantajat eivät tietoisesti muodosta nimityyppejä, vaan niitä muodostuu luonnostaan. Ilmiöstä ja nimityyppiluokittelusta on puhunut etenkin Sartjärvi (2013), mutta myös Kiviniemi (2006), ja itsekin teen lisäyksen luokitteluun. Käsittelenkin ensin luokittelua ja sen jälkeen Sartjärven tutkimusta ja sen vertautumista omaan tutkimukseeni.

Etunimityyppi muodostuu samanloppuisten nimien ryhmästä. Tällainen nimityyppi on esimerkiksi *Seija*-tyyppi. Tyypin nimet loppuvat kirjainyhdistelmään *-ija*, ja siihen kuuluvat *Seijan* lisäksi esimerkiksi *Eija* ja *Miija*. Nimityyppiin kuuluu siis mikä tahansa *-ija*-päätteinen ja kaksitavuinen naisnimi. Etunimityyppiä muodostuu helposti luonnostaan, ja kielenkäyttäjät tunnistaa yleensä harvinaisemmankin nimen sukupuolen yleisempien nimien mallin perusteella. Esimerkiksi *Beija* on todennäköisesti helppo tunnistaa naisennimeksi *Seija*-tyypin antaman mallin mukaan. (Sartjärvi 2013: 44–45.) Omassa aineistossani suurin

osa tyypeistä muodostuu jonkin muun piirteen kuin saman lopun mukaan. Yhteistä sekä omilleni että Sartjärven tyypeille on se, että jokaisella tyyppillä on jokin tietty äännerakenteen piirre, joka yhdistää siihen kuuluvia nimiä.

Etunimimuotti on etunimityypin alakäsite. Se on se piirre, joka yhdistää kaikkia nimityypin nimiä. Esimerkiksi *Seija*-tyypin muotti on *(C)V-ija*. Kyseiseen muottiin siis sopivat sellaiset naisennimet, jotka ovat kaksitavuisia, alkavat konsonantilla tai vokaalilla ja loppuvat kirjainyhdistelmään *-ija*. (Sartjärvi 2013: 44–45.)

Nimimuotin ja *-tyypin* käsite on Sartjärven (2013) kehittämä käsite, mutta myös Kiviniemi (1982: 167–168) mainitsee useita samanloppuisten nimien ryhmiä. Tällaisia ovat esimerkiksi *Aila, Eila, Soila* jne. ja *Alli, Elli, Lilli* jne. Kiviniemi ei kuitenkaan varsinaisesti nimeä näitä tietyksi tyyppiä tai muotiksi.

Nimimuotin ja *-tyypin* käsitteen lisäksi olen kehittänyt kolmannen käsitteen: *nimiluokan*. Nimiluokka on yläkäsite nimityypeille: sen alle kuuluu useampi nimityyppi. Samaan nimiluokkaan kuuluvilla nimityypeillä on sama tavumäärä ja äännerakenne, mutta jokaisella tyyppillä on jokin oma äännerakenteellinen piirre. Esimerkiksi Eetu-luokkaan kuuluvat nimet, joissa on kaksi tavua ja pitkä vokaali, mutta pitkä vokaali on joka tyyppillä eri. Eetu-luokan alle kuuluvat siis esimerkiksi *Aada*-tyyppi ja *Oona*-tyyppi. Kyseisen luokan muotti on *(C)V2CV* eli siihen kuuluvat nimet, jotka alkavat vokaalilla tai konsonantilla ja joissa on pitkä vokaali ja vokaaliloppu. Esimerkiksi *Aada*-tyypin muotti on näin ollen *(C)-aaCV* ja *Oona*-tyypin *(C)-ooCV*. Nimiluokka on se väline, jonka avulla nimiä voidaan luokitella niiden äännerakenteen perusteella. Nimityyppi kuvaa nimien muodostamisen ilmiötä ja suosionvaihtelua.

Yllä esitelty luokittelu on siis hierarkkinen: ylin taso on nimeltään *luokka*, keskimmäinen *tyyppi* ja alin *muotti*. Tämän luokittelun avulla nimiä voidaan luokitella muutenkin kuin niiden saman lopun perusteella. Tästä lisää luvussa 5.

Sartjärvi (2013: 44, 46, 51, 57) tutkii kahden etunimityypin ja *-muotin*, *Seija*-tyypin ja *Anja*-tyypin (muotti *(C)V + nja*, esim. *Anja, Pinja, Ronja*) yleistymistä ja suosionvaihtelua. Hänen aineistossaan on yleisiä ja harvinaisia *Seija*-tyypin nimiä ja yleisiä, yleistyviä ja harvinaisia *Anja*-tyypin nimiä. Aineistoon sisältyvät kaikki kyseisiin tyypeihin sopivat nimet, jotka on annettu nimiksi suomalaisille tytöille vuosina 1870–2009. Omasta aineistostani löytyvät *Seija*-tyyppiin kuuluva *Maija* ja *Anja*-tyyppiin kuuluvat *Pinja, Ronja* ja *Sonja*. Oma

tutkimukseni on erilainen kuin Sartjärven siinä mielessä, että tutkin vain jokaisen vuoden yleisimpiä nimiä. Mietinkin, minkä vuoksi juuri *Maija*, *Pinja*, *Ronja* ja *Sonja* ovat suosittuja nimiä, ja miksi aineistossani ei ole enempää tyyppeihin kuuluvia nimiä. Varsinkin Anja-tyyppin nimet ovat alkaneet nousta tasaisesta suosioista suurempaan suosioon nimenomaan 2000-luvulla (Sartjärvi 2013: 63–64), joten on tavallaan yllättävää, että yleisiin nimiin on päässyt mukaan vain kolme tyyppin nimeä. Toisaalta taas kolmekin yleistä nimeä on paljon, kun otetaan huomioon 2000-luvun nimimuodin yksilöllisyys (ks. esim. Kiviniemi 2006: 22–23; Saarelma-Paukkala 2017: 67). *Maijan* kohdalla taas pohdin sitä, miten yksittäisten nimien suosio vaikuttaa nimityyppien suosioon. Sartjärvi (2013: 54) toteaa, että *Maija* on ikivihreä nimi. Ikivihreällä nimellä tarkoitetaan nimeä, jonka suosio pysyy tasaisena ikäluokasta huolimatta. Sen suosio ei siis muutu radikaalisti ennen tai jälkeen suosionhuipun. (Kiviniemi 2006: 38.) Seija-tyyppin kohdalla voisi pohtia sitä, kuinka paljon *Maijan* ikivihreä asema on vaikuttanut koko Seija-tyyppin suosioon. *Maijan* ikivihreä asema todennäköisesti selittää myös sen, että se on ainoa Seija-tyyppin nimi, joka esiintyy aineistossani. Vaikka Seija-tyyppin nimiä pidetään vanhanaikaisina (Sartjärvi 2013: 65), on *Maija* selvästi niin ajaton, että sitä on annettu lapsille 2000-luvullakin.

Seija-tyyppi ja Anja-tyyppi ovat yhtä vanhoja, sillä kumpaankin tyyppiin kuuluvia nimiä on annettu nimeksi jo 1800-luvulla. Suurin osa kummankin tyyppin nimien ensiesiintymistä esiintyy 1900-luvun alussa. Kuitenkin Anja-tyyppiin kuuluvia uusia nimiä annetaan tasaisesti läpi aineiston ajanjakson, kun taas Seija-tyyppiin ei ole juurikaan tullut uusia nimiä 1900-luvun puolivälin jälkeen, viimeisen kerran 1980-luvulla. Seija-tyypillä on yksi selkeä suosionhuippu 1900-luvun puolivälissä, kun taas Anja-tyypillä ei ole suosionhuippua ollenkaan, vaan se on tasaisen suosittu läpi tutkimuksen ajanjakson ja nousee Seija-tyyppiä yleisemmäksi 2000-luvulla. (Sartjärvi 2013: 51–52, 58, 62–64.) Anja- ja Seija-tyyppien erilaiset suosionkäyrät vertautuvat omassa tutkimuksessani siihen, että jotkut tyyppini ovat yleisiä koko 2000-luvun, osa taas suosittuja 2000-luvulla tai 2010-luvulla (ks. luku 6).

Seija-tyyppin ja Anja-tyyppin suosionvaihtelun eroja voidaan vertailla erilaisten nimien määrillä. Seija-tyyppiin ei ole keksitty uusia nimiä 1980-luvun lopun jälkeen, mutta Anja-tyyppiin niitä on keksitty vielä 2000-luvullakin. Erilaisia Anja-tyyppin nimiä annetaan paljon 2000-luvulla, koska nimivalikoima on suurempi ja nimenantajat haluavat lapsilleen nimiä, jotka eivät ole yleisiä. Samasta syystä olisi loogista, että myös Seija-tyyppiin olisi keksitty uusia nimiä 2000-luvulla. Tästä huolimatta uusia Seija-tyyppin nimiä ei ole keksitty yli kolmeenkymmeneen vuoteen, eli nimityyppi ei tunnu miellyttävän nykypäivän nimenantajia.

Toisaalta Seija-tyyppi pysyy jatkuvasti käyttönimistössä, sillä siihen kuuluvia nimiä on annettu 1910-luvulta lähtien tasaisesti 15–25 erilaista nimeä viisivuotiskausittain. Erilaisia nimiä on siis annettu 15–25 esimerkiksi ajanjaksolla 1915–1920 ja kehitys on jatkunut tähän päivään asti. Tyyppiin kuuluvat nimet siis pysyvät jatkuvasti käyttönimistössä, vaikka ovatkin harvinaisia 2000-luvulla. (Sartjärvi 2013: 52, 62, 64–65.) Koska oma aineistoni käsittää vain yleisimmät nimet paljon pienemmällä ajanjaksolla, on sitä hiukan vaikea verrata Anja- ja Seija-tyyppien suosionvaihteluun. Aineistooni kuitenkin kuuluu nimityyppisiä, joiden nimiä esiintyy vain 2000-luvulla (2000–2009) tai 2010-luvulla (2010–2020). Ilmiö on siis samankaltainen kuin Sartjärven tyyppien, mutta pienemmässä mittakaavassa. Vain yleisimpien nimien tutkimus kuitenkin rajoittaa tämän ilmiön tutkimista. Onhan esimerkiksi mahdollista ja todennäköistäkin, että esimerkiksi 2000-luvun tyyppiksi määrittelemääni tyyppiin on keksitty uusia nimiä 2010-luvulla, jotka taas muuttaisivat tyyppien suosionkäyrää.

Sartjärvi (2013: 65) arvelee Anja-tyyppiin kuuluvien uusien nimien säännöllisen ja tasaisen lisääntymisen syyksi kahta asiaa. 2000-luvun nimenantajat pyrkivät kansainvälisyyteen, ja *-nja*-loppu toimii paremmin muualla maailmassa kuin *-ija*-loppu. Anja-tyyppiä esiintyy esimerkiksi Venäjällä ja Saksassa, kun taas Seija-tyypin kirjoitusasu on erilainen muualla (esim. *Maija* on *Maia*, *Maja* tai *Maya*.) Toinen mahdollinen syy suosiolle on se, että Anja-tyypistä ei välttämättä tule koskaan yhtä yleistä kuin Seija-tyypistä, vaan sen suosio pysyy säännöllisen tasaisena. Seija-tyypin nimet mielletään myös mahdollisesti vanhanaikaisiksi nykyään. Nähdäkseni Seija-tyypin suosion ei pitäisi nousta enää yhtä korkealle, koska Kiviniemi (2006: 206) on todennut, että jos jokin etunimi on ollut aiemmin todella yleinen, siitä ei voi tulla myöhemmin yhtä yleistä. Tämä voi hyvin päteä myös nimityyppisiin.

4 2000-luvun yleisimpien ensinimien äännerakenne

Täsmennän vielä tässä kohtaa, että käsittelen tutkielmassani jokaisen vuoden yleisintä sataa nimeä (50 tyttönnimeä ja 50 pojannimeä). Näin ollen jotkin tulokset todennäköisesti eroavat esimerkiksi kaikista Suomessa esiintyvistä nimistä.

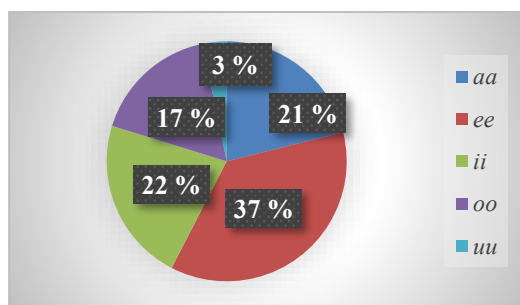
Seuraavissa luvuissa olevat äännerakenteiden määrät on laskettu kunkin äänneryhmän sisällä. Pitkien vokaalien yleisyydet on siis laskettu pitkien vokaalien sisällä, diftongien yleisyydet diftongien sisällä jne.

4.1 Pitkät vokaalit

Aineistossa esiintyvät pitkät vokaalit *aa* (esim. *Aada*), *ee* (esim. *Eeli*), *ii* (esim. *Iida*), *oo* (esim. *Jooa*) ja *uu* (esim. *Juuso*). Grafeemi *y* ei esiinny aineistossa lainkaan ja grafeemit *ä* ja *ö* esiintyvät ainoastaan lyhyinä vokaaleina.

Erilaisten pitkien vokaalien esiintymiä on yhteensä 554 ja ne esiintyvät 51 nimessä. Nimet ovat *Aada*, *Aapo*, *Aarni*, *Aaro*, *Aaron*, *Aatos*, *Aatu*, *Aava*, *Eeli*, *Eelis*, *Eemeli*, *Eemi*, *Eemil*, *Eero*, *Eetu*, *Eevi*, *Eveliina*, *Iida*, *Iina*, *Iiris*, *Iisa*, *Iivo*, *Jaakko*, *Jooa*, *Joona*, *Joonas*, *Juuso*, *Kaapo*, *Kiia*, *Leevi*, *Luukas*, *Miika*, *Neea*, *Niilo*, *Nooa*, *Noora*, *Oona*, *Peetu*, *Riina*, *Roope*, *Roosa*, *Saana*, *Saara*, *Seela*, *Siiri*, *Temu*, *Tiia*, *Tuukka*, *Veera*, *Veeti* ja *Viivi*.

Pitkät vokaalit esiintyvät ensitavussa kaikissa muissa paitsi nimessä *Eveliina*, ja pidempiä kuin kaksitavuisia nimiä on vain kaksi (*Eemeli* ja *Eveliina*). Seuraavassa kuviossa ovat erilaisten pitkien vokaalien määrät ja yleisyydet missä tahansa tavussa.

Kuvio 1. Pitkät vokaalit nimissä.

Kuviosta 1 voidaan huomata, että pitkistä vokaaleista yleisin on *ee*. Sen sisältäviä nimiä on 15 kappaletta. Pitkän vokaalin *aa* tai *ii* sisältäviä nimiä on kumpiakkin 12. Pitkän vokaalin *ee* sisältäviä eri nimiä on siis aineistossa suunnilleen sama määrä kuin *aa*:n ja *ii*:n sisältäviä nimiä, mutta itse pitkää vokaalia *ee* on määrällisesti enemmän kuin muita pitkiä vokaaleja.

Nimenantajat ovat siis antaneet pitkän vokaalin *ee* sisältäviä nimiä useammin lapsille, vaikka muita pitkiä vokaaleja sisältäviä eri nimiä esiintyy aineistossa suunnilleen yhtä paljon. Näin ollen pitkän vokaalin *ee* esiintymistä muodostuu trendi 2000-luvun nimien äännerakenteeseen.

Kuten kuvio 1 näyttää, jää pitkän vokaalin *uu* yleisyys hyvin pieneksi. Toisaalta sen sisältäviä nimiäkin on aineistossa vain kolme (*Juusso*, *Luukas* ja *Tuukka*). *uu*:n kohdalla on siis todennäköisesti kyse kyseisten nimien suosioista, eikä niinkään kyseisen äänteen houkuttelevuudesta. Tätä tukee sekin, että nimet eivät varsinaisesti muistuta toisiaan, toisin kuin esimerkiksi *Aada* ja *Aava*. Toisaalta voi myös olla, että *uu* ei miellytä nimenantajia äänteellisesti. Aiemmin on arveltu, että ainakin grafeemilla *ö* olisi negatiivisia konnotaatioita (Kiviniemi 1982: 166 < Leino 1972: 92). Ehkä *u* ja *uu* herättävät niin ikään negatiivisia konnotaatioita.

Pitkä vokaali esiintyy nimissä lähes poikkeuksetta ensimmäisessä tavussa. Ainoastaan yhdessä nimessä, *Eveliina*, pitkä vokaali esiintyy myöhemmin. *Eveliina* on aineistossa harvinainen ylipäänsä, sillä se esiintyy siinä vain kaksi kertaa (vuosina 2000 ja 2001) ja on silloinkin matalilla sijoilla (45. v. 2000 ja 50. v. 2001). Suosituimmat ensinimet ovat yleensä kaksitavuisia (Kiviniemi 2006: 106). Pitkä vokaali esiintyy yleensä sanan lopussa vain taivutusmuodoissa ja suomen perussana on kaksitavuinen (ISK 2010: 52–53, 171).

Nähdäkseni nimet vertautuvat perussanoihin enemmän kuin taivutettuihin sanoihin, koska nimiä käsitellään nimistöntutkimuksessa niiden perusmuodossa. Edellä esitetyistä syistä on oletettavaa, että omassakin aineistossani ensinimien pitkät vokaalit ovat lähes poikkeuksetta ensi tavussa. Myös nimen *Eveliina* suosion vähäisyys selittyy sillä, että suosituimmat ensinimet ovat yleensä kaksitavuisia. Pitää tosin muistaa, että *Eveliina* on todennäköisesti ollut ennen 2000-lukua suosituampi nimi, ja oli siksi 2000-luvun alussa laskemaan päin.

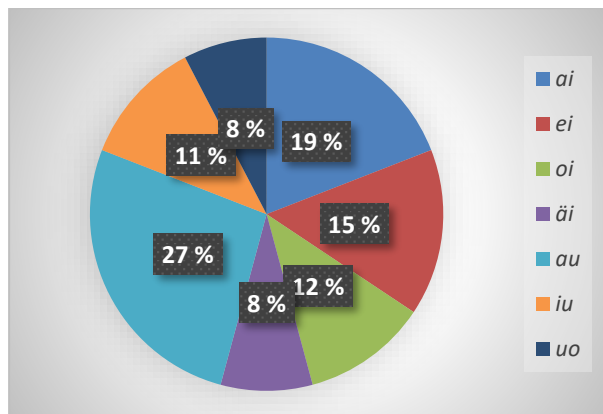
4.2 Diftongit

4.2.1 Yleisesti

Nimissä esiintyy suomen diftongeista seitsemän: *ai* (esim. *Aino*), *ei* (esim. *Eino*), *oi* (esim. *Toivo*), *äi* (*Väinö*), *au* (esim. *Aurora*), *iu* (*Julius*) ja *uo* (*Tuomas*).

Erialaisten diftongien esiintymiä on 131 yhteensä 15 nimessä. Nimet ovat *Aino*, *Aurora*, *Eino*, *Heidi*, *Julius*, *Kaisa*, *Laura*, *Lauri*, *Maija*, *Oiva*, *Saimi*, *Veikko*, *Väinö*, *Toivo* ja *Tuomas*.

Diftongi esiintyy ensitavussa kaikissa muissa paitsi nimessä *Julius*, ja pidempiä kuin kaksitavuisia on yksi (*Aurora*). Seuraavassa kuviossa ovat diftongien prosentuaaliset määrät.

Kuvio 2. Diftongit nimissä.

Kuviosta 2 käy ilmi, että kaikista diftongeista yleisin on *au*, jota on kahdeksan prosenttiyksikköä enemmän kuin seuraavaksi yleisintä diftongia *ai*. Seuraavaksi yleisimmät ovat *ei* ja *oi*. Nämä neljä yleisintä diftongia jakautuvat kuitenkin aineistoon suhteellisen tasaisesti, eivätkä harvinaisimmatkaan diftongit ole todella harvinaisia. Yksikään diftongi ei esiinny useammassa kuin neljässä erillisessä nimessä, ja *äi*, *iu* ja *uo* esiintyvät jokainen vain yhdessä erillisessä nimessä.

Koska osa diftongeista esiintyy vain yksittäisissä nimissä, olen jakanut diftongien käsittelyn alalukuihin. Alaluvussa 4.2.2 käsitelen näitä niin kutsuttuja poikkeuksellisia diftongeja, ja alaluvussa 4.2.3 useammassa kuin yhdessä nimessä esiintyviä diftongeja.

4.2.2 Vain yksittäisissä nimissä esiintyvät diftongit *äi*, *iu* ja *uo*

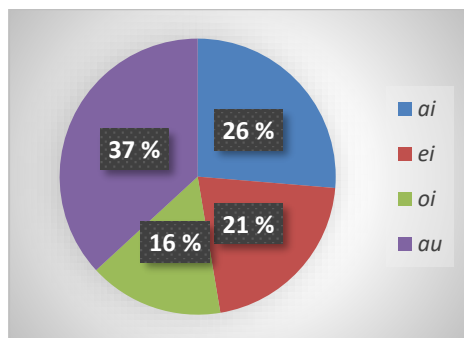
Vain yksittäisissä nimissä esiintyvät diftongit *äi*, *iu* ja *uo*. Nimet ovat *Väinö*, *Julius* ja *Tuomas*.

Grafeemeilla *ä* ja *ö* on arveltu olevan negatiivisia konnotaatioita (Kiviniemi 1982: 166 < Leino 1972: 92). Ei siis ole yllättävää, että *Väinö* on ainoa nimi, jossa esiintyy *äi* ja ylipäänsä *ä*. Aineistossa kuitenkin esiintyvät *ai*, *ei* ja *oi*, joista varsinkin *ai* ja *ei* ovat yleisiä. Ehkäpä *Väinö* on yleistynyt muiden samantyyppisiä diftongeja sisältävien nimien vuoksi, jolloin *ä:n* (ja *ö:n*) mahdolliset negatiiviset konnotaatiot eivät haittaa.

Käsittelen diftongia *iu* luvussa 4.3.3, koska se on hieman vaikeampi määriteltävä. Kyseinen diftongi voidaan nimittäin määritellä myös vokaalilyhtymäksi, ja ehkä *Julius*-nimen kohdalla se on luontevampaakin.

4.2.3 Useammassa kuin yhdessä nimessä esiintyvät diftongit *ai*, *ei*, *oi* ja *au*

Koska niin monet aineiston diftongeista esiintyvät vain yhdessä nimessä ja se ikään kuin vääristää tuloksia, käsittelen seuraavaksi niitä neljää diftongia, jotka esiintyvät useammassa kuin yhdessä nimessä. Näiden diftongien esiintymiä on 95 yhteensä kahdessatoista nimessä.

Kuvio 3. Useammassa kuin yhdessä nimessä esiintyvät diftongit.

Kun käsitellään vain näitä diftongeja, huomataan kaksi ilmiötä: *au*-diftongin ja *i*-loppuisten diftongien suosio. Näissä ei ole mielestäni kyse varsinaisista trendeistä, koska erillisiä kyseiset diftongit sisältäviä nimiä on niin vähän ja diftongien *ai* ja *ei* osuudet koostuvat suurimmaksi osaksi nimistä *Aino* ja *Eino*. Kuitenkin nämä diftongit miellyttävät nimenantajia enemmän kuin muut. Käsittelen ensin *au*-diftongia ja sitten *i*-loppuisia diftongeja.

Yleisin diftongi *au* esiintyy nimissä *Aurora*, *Laura* ja *Lauri*, joista *Auroran* esiintymiä on kolme, *Lauran* 12 ja *Laurin* 20. *Laura* esiintyy aineistossani 2000-luvulla ja lisäksi vuosina 2011 ja 2012. Se on siis 2000-luvun alun muotiniimi, jonka suosio on vähentynyt 2010-luvulla. *Aurora* sen sijaan esiintyy vuosien 2018–2020 listoissa, ja on suosituimmillaan vuonna 2020. *Aurora* muistuttaa äänteellisesti *Lauraa* niin diftongin *au* puolesta kuin muutenkin, ja kumpikin nimi on kansainvälinen. Ehkä *Aurora* on äänteellisesti ikään kuin uusi *Laura*. Tämä taas tukee tulkintaa siitä, että diftongi *au* miellyttää nimenantajia. Tätä implikoi on myös se, että *Lauri* pysyy listoilla vuoteen 2019 asti. Mielenkiintoista on, että *uu* ei kuitenkaan miellytä nimenantajia (ks. luku 4.1).

Diftongien *ai* ja *ei* esiintymät koostuvat suurimmaksi osaksi nimien *Aino* ja *Eino* esiintymistä. *Aino* esiintyy jokaisen vuoden nimelistassa, ja yleisimpänä nimenä se esiintyy viisi kertaa

(vuosina 2006, 2009, 2017, 2019 ja 2020). Tämä tekee siitä todella suosituksen. *Eino* ei ole yhtenäkkään vuonna kaikista suosituin nimi, mutta se on viiden yleisimmän nimen joukossa kuutena vuonna (2014, 2015, 2017, 2018, 2019 ja 2020). Se on siis yleistynyt varsinkin viime vuosina. *ai*:n muita esiintymiä on kuitenkin kolmessa ja *ei*:n esiintymiä kahdessa muussa nimessä, joten äänneillä voi sanoa olevan jonkinlaista suosiota. Pitkän vokaalin *ee* suosio ja ylipäänsä grafeemin *e* suosio (ks. luku 4.1) on todennäköisesti vaikuttanut *ei*-diftongin yleisyyteen ja sitä kautta muiden samankaltaisten diftongien yleisyyteen.

Diftongi *oi* esiintyy ainoastaan nimissä, jotka ovat myös yleisnimiä. Nämä nimet ovat *Oiva* ja *Toivo*. Sellaista nimeä, joka on myös yleisnimi, kutsutaan sanasemanttisesti läpinäkyväksi eli transparentiksi. Sen vastakohta taas on nimi, joka ei ole sanasemanttisesti läpinäkyvä.

Tällaista nimeä kutsutaan opaakiksi. (Ainiala ym. 2008: 33.) Diftongin *oi* sisältävät nimet ovat todennäköisesti vaikuttaneet toistensa suosioon sekä äänne- että semanttisella tasolla.

Yleisesti edellä käsitellyistä diftongeista voi sanoa sen, että varsinkin ne, joiden jälkiosa on *i*, ovat todennäköisesti vaikuttaneet toistensa yleisyyksiin. Esimerkiksi *Aino*, *Eino* ja *Toivo* kuulostavat hyvin samanlaisilta.

4.3 Vokaaliyhtymät

4.3.1 Yleisesti

Aineiston nimissä esiintyy ainoastaan kahden lyhyen vokaalin muodostamia yhtymiä sekä pitkän vokaalin ja lyhyen vokaalin muodostamia yhtymiä. Yhteensä erilaisten vokaaliyhtymien esiintymiä on 301 ja erilaisia vokaaliyhtymiä 11. Nimien tavumäärien määrittely on joidenkin nimien kohdalla monitulkintaista (ks. luku 4.3.3), ja en sen takia erottele nimien tavumääriä tässä.

Vokaaliyhtymiä esiintyy 24 nimessä, jotka ovat *Daniel*, *Elias*, *Emilia*, *Joel*, *Jooa*, *Julia*, *Kiia*, *Leo*, *Linnea*, *Livia*, *Maria*, *Matias*, *Mikael*, *Minea*, *Nea*, *Neea*, *Noel*, *Nooa*, *Olivia*, *Samuel*, *Sofia*, *Tiia*, *Topias* ja *Viola*.

Taulukossa 1 ovat vokaaliyhtymien esiintymät.

Taulukko 1. Vokaaliyhtymät.

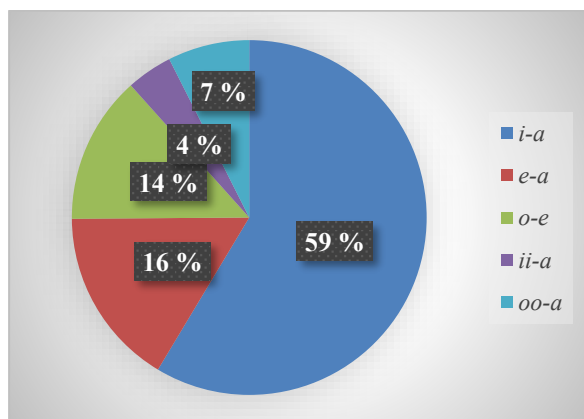
Vokaaliyhtymä	Määrä	%
<i>ie</i>	19	6,31 %
<i>io</i>	6	1,99 %
<i>ia</i>	126	41,86 %
<i>eo</i>	15	4,98 %
<i>ea</i>	35	11,63 %
<i>ue</i>	16	5,32 %
<i>oe</i>	29	9,63 %
<i>ae</i>	21	6,98 %
<i>iia</i>	9	2,99 %
<i>ooa</i>	16	5,32 %
<i>eea</i>	9	2,99 %
yht.	301	100 %

Niin kuin diftongienkin kohdalla, vokaaliyhtymien joukossa on useita vain yhdessä nimessä esiintyviä yhtymiä. Vain yksittäisissä nimissä esiintyy kuusi vokaaliyhtymää. Ne ovat *io* (*Viola*), *ie* (*Daniel*), *eo* (*Leo*), *ue* (*Samuel*), *ae* (*Mikael*) ja *eea* (*Neea*).

Käsittelen yhtymiä *io*, *ie*, *eo*, *ue* ja *ae* luvussa 4.3.3, koska kyseiset äänteet ovat hieman vaikeasti määriteltäviä. Luvussa 4.3.2 käsittelen sen sijaan niitä yhtymiä, jotka esiintyvät useammassa kuin yhdessä nimessä.

4.3.2 Useammassa kuin yhdessä nimessä esiintyvät vokaaliyhtymät *ia*, *ea*, *oe*, *iia* ja *ooa*

Useammassa kuin yhdessä nimessä esiintyvät vokaaliyhtymät ovat seuraavassa taulukossa. Esiintymiä on yhteensä 215 ja erilaisia vokaaliyhtymiä viisi. Niitä esiintyy 18:ssa nimessä.

Kuvio 4. Useammassa kuin yhdessä nimessä esiintyvät vokaaliyhtymät.

Kuten kuviossa 4 lukee, vokaaliyhtymä *ia* on muita vokaaliyhtymiä huomattavasti runsaslukuisempi. Myös sen sisältäviä nimiä on eniten (9). Suurin osa nimistä (6) on tyttönnimiä (esim. *Emilia* ja *Julia*). *ia* esiintyy kaikissa naisennimissä lopussa, ja luulenkin sen olevan jonkinlainen naisennimen tunnus. Vokaaliyhtymä *ea* (esim. *Linnea*) esiintyy ainoastaan tyttönnimissä ja muistuttaa suuresti vokaaliyhtymää *ia*. *ia* on siis todennäköisesti vaikuttanut *ea*:n suosioon. *ia*:n sisältävässä kolmessa pojannimessä (esim. *Elias*) vokaaliyhtymä esiintyy niin ikään nimen lopussa. *ia*:n suosio on mahdollisesti vaikuttanut myös äänteen *iia* suosioon.

Vokaaliyhtymä *oe* esiintyy nimissä *Joel* ja *Noel*, jotka muistuttavat paljon yhtymän *ooa* sisältäviä nimiä *Jooa* ja *Nooa*. Arvelenkin, että nämä nimet ovat vaikuttaneet toistensa suosioon. Myös muut sellaiset vokaaliyhtymät, joiden jälkiosa on *e*, ovat varmasti vaikuttaneet toistensa suosioon. Esimerkiksi *Mikael* ja *Joel* esiintyvät jokaisen vuoden listassa ja *Noel* kahdeksassa listassa vuosina 2013–2020. *Noel* on siis selkeästi nykypäivän suosikki, jonka suosiota muut samankaltaisen vokaaliyhtymän sisältävät nimet ovat vauhdittaneet.

4.3.3 Vokaaliyhtymä vai diftongi?

Suomessa on joitakin vokaaliäänteitä, jotka voidaan määritellä sekä vokaaliyhtymiksi että diftongeiksi (ISK 2010: 55). Olen luokitellut tällaiset epäselvät tapaukset selkeyden vuoksi jompaankumpaan ryhmään. Perusteluina olen käyttänyt sitä, määritelläänkö äänne varsinaiseksi diftongiksi (ISK 2010: 54) vai vokaaliyhtymäksi. Käsittelen niitä tässä luvussa lyhyesti.

Vokaaliäänne *iu* voidaan määritellä diftongin lisäksi vokaaliyhtymäksi. Suomessa on *U*-alkuinen johdostyyppi, johon kuuluvissa sanoissa on mahdollinen tavunraja jäljemmällä tavunrajalla (esim. *rakka-us*) (ISK 2010: 55, 57.) Vokaaliäänteen *iu* sisältävän *Julius*-nimen rakenne on samanlainen, jolloin *iu* voidaan lukea vokaaliyhtymänä ja *Ju-li-us* kolmitavuisena. Ensimmäiset etunimet ovat useammin kaksitavuisia (Kiviniemi 2006: 108), eli jos *Julius* määritellään kolmitavuiseksi, se ei ole tyypillinen ensimmäinen etunimi.

Nimeen *Daniel* sisältyvä vokaaliäänne *ie* määritellään yleensä vokaaliyhtymäksi jäljemmällä tavunrajalla, vaikka se on muuten diftongi. Tämäkään ei kuitenkaan ole yksiselitteistä. (ISK 2010: 54.) *Mikael*-nimessä esiintyvä *ae* voidaan lukea vierassanoissa diftongina (ISK 2010: 55), ja *Mikaelhan* on kansainvälinen nimi. *Samuelin* vokaaliyhtymä *ue* taas on yksinomaan

vokaaliyhtymä, mutta *Samuel* muistuttaa äänteellisesti *Mikaelia* ja *Danielia*. Kun näiden vokaaliäänteiden hybridien kohdalla on näin paljon vaihtelua ja kolmitavuisia nimiä harvemmin valitaan ensimmäisiksi etunimiksi, herää kysymys siitä, pidetäänkö näitä nimiä ehkä useammin kaksi- kuin kolmitavuisina.

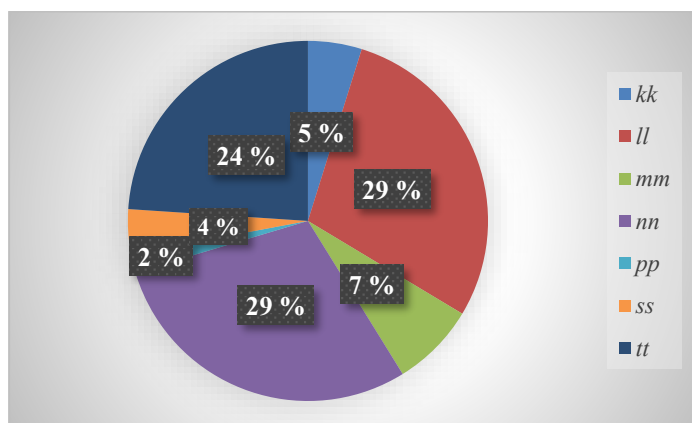
Jos tavutus vokaaliyhtymäksi muodostaa yksiäänteisen tavun (esim. *Ne-a*, *Vi-o-la*), äännetään vokaaliääne usein diftongina (ISK 2010: 55). Aineistossani tällaisia nimiä on runsaasti. Erityisesti jäin miettimään kolmikirjaimisia nimiä *Nea* ja *Leo*. Nimet ovat jo valmiiksi niin lyhyitä, että niiden tavuttaminen ei tunnu kovin luontevalta. Toisaalta ainakin *Nea* äännetään usein pitkänä. Vokaaliäänehybridit saattavatkin selittää sitä, miksi *Nean* tyyllisillä nimillä on pitkä ja lyhyt variantti (*Nea/Neea*). Ehkä jotkut nimenantajat kokevat pitkän äänten luontevaksi, koska lyhyempi äänneasu kuulostaa heistä liian lyhyeltä eli yksitavuiselta.

4.4 Geminaatat

4.4.1 Yleistä

Aineiston nimissä esiintyvät geminaatat *kk* (esim. *Mikko*), *ll* (esim. *Ella*), *mm* (esim. *Emma*), *nn* (esim. *Anni*), *pp* (*Peppi*), *ss* (esim. *Essi*) ja *tt* (esim. *Otto*). Geminaatat esiintyvät ensitavussa kaikissa muissa nimissä paitsi kahdessa (*Johanna* ja *Vanessa*).

Geminaattojen esiintymiä on 476 yhteensä 49 nimessä. Nimet ovat *Anna*, *Anni*, *Annika*, *Antti*, *Arttu*, *Atte*, *Ella*, *Ellen*, *Elli*, *Emma*, *Emmi*, *Enni*, *Essi*, *Hanna*, *Henna*, *Hertta*, *Hilla*, *Jaakko*, *Janne*, *Jenna*, *Jenni*, *Jesse*, *Johanna*, *Jonna*, *Kalle*, *Kerttu*, *Lassi*, *Lenni*, *Linnea*, *Lotta*, *Mette*, *Minttu*, *Milla*, *Mikko*, *Nella*, *Nelli*, *Olli*, *Onni*, *Otto*, *Peppi*, *Salla*, *Sanni*, *Stella*, *Tommi*, *Tuukka*, *Valtteri*, *Vanessa*, *Veikko* ja *Ville*.

Kuvio 5. Geminaatat.

Kuten kuvio 5 näyttää, geminaatoista yleisimmät ovat *nn* ja *ll*. Niiden esiintymiä on yhtä paljon, ja yhdessä ne kattavat yli puolet kaikista geminaatoista. Kolmanneksi yleisin on *tt*, joka on kuitenkin viisi prosenttiyksikköä harvinaisempi kuin *nn* ja *ll*. Käsittelen luvussa 4.4.2 geminaattoja *nn*, *ll* ja *mm*, jotka muodostavia konsonantteja kutsun tästä lähin *soinnillisiksi konsonanteiksi*. Luvussa 4.4.3 käsittelen muita geminaattoja.

4.4.2 Geminaattojen *ll*, *nn* ja *mm* suosio eli soinnillisten konsonanttien trendi

Geminaatat *nn* ja *ll* ovat tosiaan yleisiä, ja niitä esiintyy sekä tyttöjen että poikien nimissä (esim. *Kalle* ja *Nella* sekä *Anni* ja *Lenni*). Ne muodostavat soinnillisten konsonanttien trendien 2000-luvun nimien äännerakenteeseen. Kyseisessä trendissä soinnilliset, pehmeän kuuloiset geminaattaäänteet ovat suosittuja nimissä. Tässä ei ole kuitenkaan kyse samanlaisesta trendistä kuin pitkän vokaalin *ee* kohdalla, koska geminaatan *nn* tai *ll* sisältäviä nimiä on myös paljon aineistossa (*ll* = 12 ja *nn* = 15), ja muita geminaattoja sisältäviä nimiä suhteellisen vähän. Kyseessä ovat kuitenkin suositut äänteet eli tässäkin on kyse trendistä, vain erilaisesta kuin *ee:n* kohdalla. *ee:n* sisältäviä nimiä on valittu määrällisesti enemmän vaikka muitakin vastaavia vaihtoehtoja on paljon. *ll:n* ja *nn:n* sisältäviä yksittäisiä nimiä taas on enemmän kuin muita vastaavia nimiä.

Soinnillisten konsonanttien trendiin kuuluu *ll:n* ja *nn:n* lisäksi geminaatta *mm*. Kyseisessä ilmiössä nämä kolme soinnillista konsonanttia ja niin ikään niiden muodostamat geminaatat ovat vaikuttaneet toistensa suosioon. Geminaatta *mm* ei ole itsessään läheskään niin yleinen kuin *ll* ja *nn* (ks. kuvio 5), mutta se on soinnillinen geminaatta. Sen esiintymät koostuvat suurimmaksi osaksi *Emma-* ja *Emmi-*nimistä, jotka muistuttavat esimerkiksi nimiä *Ella*, *Enni* ja *Elli*. *Emma* on vuosien 2000–2016 suosituin työtön nimi (Saarelma-Paukkala 2017: 65), ja *Emmi* muistuttaa sitä suuresti. *Emma*, *Ella*, *Elli*, *Emmi* ja *Enni* ovat todennäköisesti vaikuttaneet toistensa suosioon. Näin muodostuu soinnillisten konsonanttien trendi 2000-luvun nimien äännerakenteeseen, joka näkyy myös useiden muiden nimien kohdalla myöhemmin tässä tutkimuksessa.

4.4.3 Geminaatat *tt*, *pp* ja *kk*

Yhtymän *tt* sisältävät nimet ovat 61 % tapauksista osa laajempaa tavunrajaista konsonanttiyhtymää, jonka jälkiosana on geminaatta (esim. *Antti* ja *Hertta*). Muut geminaatat eivät ole tällaisten yhtymien osana. Yhtymä *tt* on myös yllättävän yleinen siihen nähden, että *t*

on soinniton konsonantti. Soinnillisten konsonanttien trendin ollessa valloillaan on tavallaan erikoista, että myös tällainen ”soinnittomuus” miellyttää nimenantajia. Nimenantajista nämä nimet kuulostavat todennäköisesti kovilta ja soinnillisia konsonantteja sisältävät pehmeiltä. Toisaalta monet näistä nimistä ovat transparentteja, esimerkiksi *Minttu* (Korteso–Patjas 2015: 133), tai ovat etymologiastaan huolimatta määriteltävissä merkitysnimiksi, esimerkiksi *Kerttu* (Korteso–Patjas 2015: 111). Tässä siis merkitys on saattanut vaikuttaa nimien suosioon. Lisäksi monissa yksinäiskonsonantista ja geminaatista muodostuvissa yhtymissä on *l* tai *n*.

Peppi on ainoa nimi, johon sisältyy geminaatta *pp*. Kiviniemen (1982: 167) mukaan soinniton konsonantti *p* on yleisempi miehen- kuin naisennimissä, joten on yllättävää, että aineistossa *pp* sisältyy ainoastaan naisennimeen. Geminaatta *kk* taas esiintyy odotetusti ainoastaan miehennimissä.

4.5 Konsonanttiyhtymät

4.5.1 Yleistä

Nimissä esiintyy 28 erilaista konsonanttiyhtymää. Suurin osa konsonanttiyhtymistä on kahden yksinäiskonsonantin muodostamia tavunrajaisia yhtymiä (esim. *lm* nimessä *Sel-ma*). Lisäksi aineistossa on kolme yksinäiskonsonantin ja geminaatan muodostamaa yhtymää: *rtt* (esim. *Hertta*), *lnt* (*Valtteri*) ja *ntt* (esim. *Antti*), yksi tavunsisäinen yhtymä *st* (*Stella*) ja yksi kolmen konsonantin yhtymä *nst* (*Konsta*). Konsonanttiyhtymät esiintyvät suurimmaksi osaksi ensimmäisellä tavunrajalla, lukuun ottamatta kolmea nimeä (*A-lek-si*, *A-man-da* ja *Ma-til-da*).

Erilaisten konsonanttiyhtymien esiintymiä on 513 yhteensä 49 nimessä. Nimet ovat *Aarni*, *Akseli*, *Aleksi*, *Alma*, *Alvar*, *Amanda*, *Anton*, *Antti*, *Arttu*, *Benjamin*, *Edvin*, *Elsa*, *Elsi*, *Helmi*, *Henri*, *Hertta*, *Hilda*, *Hilma*, *Inka*, *Isla*, *Jasmin*, *Jasper*, *Kasper*, *Kerttu*, *Konsta*, *Lilja*, *Matilda*, *Markus*, *Milja*, *Minttu*, *Niklas*, *Oskari*, *Otso*, *Pihla*, *Pinja*, *Rasmus*, *Ronja*, *Santeri*, *Selma*, *Silja*, *Sonja*, *Stella*, *Valtteri*, *Venla*, *Vilho*, *Vilja*, *Viljami*, *Viljo* ja *Vilma*.

Taulukossa 2 ovat kaikki konsonanttiyhtymät.

Taulukko 2. Konsonanttiyhtymät.

Konsonanttiyhtymät	Lukumäärät	Prosenttia konsonanttiyhtymistä
<i>dv</i>	1	0,10 %
<i>hl</i>	16	3,10 %
<i>kl</i>	19	3,70 %
<i>ks</i>	36	7,00 %
<i>ld</i>	19	3,70 %
<i>lh</i>	11	2,14 %
<i>lj</i>	52	10,10 %
<i>lm</i>	57	11,10 %
<i>ls</i>	18	3,50 %
<i>ltt</i>	18	3,50 %
<i>lv</i>	4	0,80 %
<i>nd</i>	13	2,50 %
<i>nj</i>	44	8,50 %
<i>nl</i>	21	4 %
<i>nr</i>	3	0,50 %
<i>nst</i>	14	2,70 %
<i>nt</i>	25	4,80 %
<i>ntt</i>	22	4,20 %
<i>rk</i>	12	2,30 %
<i>rk</i>	5	0,90 %
<i>rn</i>	2	0,30 %
<i>rtt</i>	30	5,80 %
<i>sk</i>	14	2,70 %
<i>sl</i>	9	1,70 %
<i>sm</i>	24	4,60 %
<i>sp</i>	12	2,30 %
<i>st</i>	6	1,10 %
<i>ts</i>	6	1,10 %
28	513	100,00 %

17 konsonanttiyhtymällä on esiintymiä vain yhdessä nimessä (siis esimerkiksi *ts* sisältyy vain nimeen *Otso* ja *sk* vain nimeen *Oskari*). Seitsemän konsonanttiyhtymää taas esiintyy vain kahdessa nimessä (esim. *sm* esiintyy vain nimissä *Jasmin* ja *Rasmus*). Yhtymä *rtt* esiintyy kolmessa nimessä (*Arttu*, *Hertta* ja *Kerttu*).

Useammassa kuin 1–3 nimessä esiintyvät konsonanttiyhtymät *lj*, *lm* ja *nj*. Niistä *lj* esiintyy kuudessa, *lm* viidessä ja *nj* neljässä nimessä. Ne ovat myös yleisimmät yhtymät. Käsittelen luvussa 4.5.2 näitä kolmea yleisintä ryhmää sekä yhtä muulla tavoin huomionarvoista ryhmää.

4.5.2 Yhtymien *lj*, *lm* ja *nj* suosio osana soinnillisten konsonanttien trendiä sekä yhtymät *dv* ja *ld*

Yhtymät *lj* (esim. *Lilja*), *lm* (esim. *Selma*) ja *nj* (esim. *Ronja*) muodostavat yhdessä n. 30 prosenttia eli kolmasosan konsonanttiyhtymistä. Kaikki kolme yhtymää muodostuvat soinnillisista konsonanteista. Mielestäni nämä ovat verrattavissa geminaattoihin *ll*, *nn* ja *mm*, koska nimimuotit (ks. luku 5) ovat samankaltaisia ja konsonantit *l*, *n* ja *m* ovat soinnillisia. Soinnillisuus saa nimen kuulostamaan pehmeältä ja nimenantaja huomaa todennäköisesti tällaisen ennemmin kuin valitsee tietyn konsonanttiyhtymän nimeen. Konsonantti *l* esiintyy edellä mainittujen lisäksi yhdeksässä yhtymässä (esim. *Pihla* ja *Alvar*). Konsonantti *n* esiintyy edellä mainitun yhtymän lisäksi seitsemässä eri konsonanttiyhtymässä (esim. *Minttu* ja *Venla*). Konsonantti *m* esiintyy sekin yhdessä yhtymässä *sm* (esim. *Rasmus*). Kun nämä yhdistetään soinnillisia konsonantteja sisältävien geminaattojen kanssa, voidaan puhua soinnillisten konsonanttien trendistä nimenantajien keskuudessa.

Aineiston nimissä on kaksi sellaista konsonanttiyhtymää, joita ei ISK:n (2010: 63) mukaan löydy suomen sanoista. Ne ovat *ld* ja *dv*. *d* ei ylipäänsä esiinny konsonanttiyhtymän alkukomponenttina (ISK 2010: 63). *dv* tosin esiintyykin aineistossa vain kerran, nimessä *Edvin*. *ld*:n esiintymiä on kuitenkin 19 (*Hilda* ja *Matilda*). Näiden nimien lisäksi esimerkiksi nimessä *Tilda* on kyseinen konsonanttiyhtymä. Nimet ovat kansainvälisiä, mutta sopivat suomen kieleen hyvin. Ei siis sinänsä ole yllättävää, että nimet ovat käytössä Suomessa, mutta mielestäni on huomionarvoista, että ne ovat yleisimpien nimien joukossa. Yhtymiin sisältyvät myös soinnilliset konsonantit *l* ja *v*, jotka ovat osa soinnillisten konsonanttien trendiä.

5 Nimiluokat ja nimien sukupuolierot

5.1 Yleistä

Nimimuottien ja -tyyppien avulla tutkitaan nimien muodostamista, mutta niitä voidaan käyttää myös etunimien luokitteluun niiden rakenteen perusteella. Varsinkin 2020-luvulla se olisi hyödyllistä, koska uusia nimiä keksitään nimenomaan rakenteen pohjalta. Suurin osa aineistoni nimistä voidaan luokitella rakenteensa perusteella **luokkiin**, ja lähes kaikkiin voidaan muodostaa **nimityyppejä** eli luokan alaryhmiä. Nämä nimityypit taas muodostetaan **nimimuottien** pohjalta. Myös jokaisella luokalla on oma muottinsa, johon tyyppien muotit asetetaan. Esimerkkinä nimiluokasta on Ella-luokka. Ella-luokkaan kuuluvat sellaiset kaksitavuiset nimet, joiden rakenteessa on geminaatta. Niiden nimimuotti on $(C)VC2V$. Nimet siis alkavat joko konsonantilla (C) tai vokaalilla (V), niissä on geminaatta ($C2$) ja ne loppuvat vokaaliin. Luokkaan taas kuuluu seitsemän tyyppiä, joista tässä ovat esimerkkinä Anni-tyyppi ja Ella-tyyppi. Anni-tyyppiin kuuluvat sellaiset kaksitavuiset nimet, jotka alkavat konsonantilla tai vokaalilla, joissa on geminaatta nn ja jotka loppuvat vokaaliin. Anni-tyypin muotti on $(C)V-nnV$. Tyyppiin kuuluvia nimiä ovat nimen *Anni* lisäksi esimerkiksi *Enni* ja *Lenni*. Ella-tyyppiin taas kuuluvat kaksitavuiset nimet, jotka alkavat konsonantilla tai vokaalilla, joissa on geminaatta ll ja jotka loppuvat vokaaliin. Ella-tyypin muotti on näin ollen $(C)V-llV$, ja siihen kuuluvat nimen *Ella* lisäksi esimerkiksi *Hilla* ja *Ville*. On hyvin oletettavaa, että kummankin muotin pohjalta on jo muodostettu uusia nimiä. Nimipalvelusta löytyvät esimerkiksi harvinaiset nimet *Venna* ja *Villa*, joita on annettu nimeksi lähinnä 2000-luvulla.

Sartjärvi (2013: 45) määrittelee nimityypit samanloppuisten nimien ryhmiksi. Aineistossani onkin monia nimityyppejä, jotka voidaan luokitella nimen lopun perusteella. Mielestäni nimityypeiksi voidaan kuitenkin luokitella muitakin kuin samanloppuisia nimiä. Tämän mainitsee epäsuorasti myös Kiviniemi (1982: 168) luetellessaan mahdollisen rakennetyypin, johon kuuluvat esimerkiksi *Elli*, *Milla* ja *Kalle*. Sartjärvi (2013: 45) mainitsee Veikko-tyypin, johon kuuluvat hänen mukaansa esimerkiksi *Jaakko* ja *Mikko*. Mielestäni nämä nimet voidaan kuitenkin luokitella eri tyyppeihin, joissa vain sattuu olemaan sama geminaatta. *Jaakko* eroaa *Mikosta* siinä, että siinä on pitkä vokaali. Näin ollen *Jaakko* kuuluu kaksitavuiseen tyyppiin, jossa on pitkä vokaali aa , geminaatta kk ja vokaaliloppu. *Jaakko* siis kuuluu tyyppiin, jonka muotti on $(C)-aa-kkV$, ja luokkaan, jonka muotti on $(C)V2C2V$. *Mikko* taas kuuluu tyyppiin, jonka muotti on $(C)V-kkV$ ja luokka aiemmin mainitsemani Ella-luokka. Koska aineistoni

nimistä pystyy muodostamaan rakenteeltaan loogisia tyyppejä muunkin kuin saman lopun perusteella, voidaan nimityyppien olemassaolo todistaa. Tietyn tyyppin nimet ovat myös yleisiä samaan aikaan (ks. luku 6).

Nimimuotit voidaan määritellä rakenteensa mukaan hyvinkin tarkasti. Antamaani esimerkkimuottia $(C)V\text{-}nnV$ voitaisiin esimerkiksi tarkentaa vastaamaan vain tiettyjä vokaaleja. Tällöin muotti voisikin olla esimerkiksi $(C)V\text{-}nn A$, jolloin siihen kuuluisivat esimerkiksi *Jenna* ja *Henna*, mutta ei esimerkiksi *Enni*. Näin tarkka luokittelu ei kuitenkaan ole mielestäni hedelmällistä, koska tutkimustulosteni mukaan esim. kaikki Anni-tyyppiin kuuluvat nimet ovat vaikuttaneet toistensa suosioon erilaisista loppuvokaaleista huolimatta.

Luvuissa 5.2.–5.14 esittelen aineistoni jaottelun nimiluokkiin. Erotan erilaiset pitkät äänneet toisistaan niin, että 2 merkitsee kahta samaa peräkkäin olevaa äännettä. $V2$ on siis pitkä vokaali ja $C2$ geminaatta. Vokaaliyhtymää ja diftongia taas merkitsen VV :llä ja konsonanttiyhtymää CC :llä. Erotan nämä siksi, että jos käyttäisin yhdistelmää $V2$ kuvaamaan sekä pitkää vokaalia että diftongia ja yhdistelmää $C2$ kuvaamaan sekä geminaattaa että konsonanttiyhtymää, nimimuotit näyttäisivät samanlaisilta. Vokaaliyhtymän sisältävät luokat ja tyypit taas näyttäisivät joka tapauksessa erilaisilta.

Tiettyyn luokkaan kuuluvia tyyppejä ja muotteja yhdistää kolme äännerakenteen piirrettä: nimen tavumäärä, se, onko viimeinen kirjain konsonantti vai vokaali sekä jokin luokan oma piirre. Esimerkiksi Eetu-luokkaan kuuluvat nimet ovat kaksitavuisia ja vokaaliloppuisia ja niihin kuuluu pitkä vokaali. Luokan muotti on tällöin $(C)V2CV$. Joissakin luokissa oma piirre määrittää myös viimeisen kirjaimen. Esim. Emilia-luokan nimien oma piirre on vokaaliyhtymä *ia* tai *ea*, joka esiintyy nimen lopussa.

Olen nimennyt nimiluokat ja -tyypit yleisimmän siihen kuuluvan nimen mukaan. Jos jotkut tiettyyn tyyppiin kuuluvat nimet ovat yhtä yleisiä, olen valinnut niistä sen, joka on aakkosjärjestyksessä ensimmäisenä. Nimiluokat ovat:

Eetu, Ella, Helmi, Aino, Sara, Kerttu, Nooa, Eelis, Rasmus, Alisa, Elias, Emilia ja Akseli

Nimiluokat on järjestetty rakenteiden yleisyyksien mukaan. Ensimmäisinä ovat vokaaliloppuiset ja kaksitavuiset luokat, sitten konsonanttiloppuiset ja kaksitavuiset luokat ja viimeisenä kolmi- ja nelitavuiset luokat.

Puhun jokaisessa alaluvussa yhdestä luokasta kerrallaan. Kun puhun tietyn tyyppin yleisyydestä, tarkoitan sen yleisyyttä luokan sisällä, en koko aineistossa. Yleisyydet on laskettu nimien esiintymien määrän mukaan, eikä niin, kuin jokaista nimeä olisi vain yksi. Esimerkiksi nimi *Eetu* esiintyy aineistossa 21 kertaa ja samaan luokkaan kuuluva *Eemi* viisi kertaa. Kun taas puhun yksittäisistä nimistä, tarkoitan nimenomaan nimeä, en sen esiintymiä. Tämä on tarpeen, kun erottelen nimien esiintymiä ja ylipäänsä aineistossa olevien nimien määriä toisistaan. Sama laskentatapa jatkuu läpi luvun 5, ellen toisin mainitse.

Luokkia on yhteensä 19, mutta niiden koot ja näin ollen niihin kuuluvien tyyppien määrät vaihtelevat suuresti. Käsittelen vain isoimpia luokkia erillisissä luvuissa (yllä mainitut luokat, luvut 5.2–5.14) ja pienempiä taas kootusti luvussa 5.15. Luvussa 5.16 käsittelen niitä nimiä, jotka sopivat useampaan luokkaan.

Tässä luvussa tulevat esille myös nimien sukupuolierot. Näitä eroja esiintyy sekä luokka- että tyyppitasolla.

5.2 Eetu-luokka

5.2.1 Tyypit

Eetu-luokkaan kuuluvien nimien yhteiset piirteet ovat ensitavun pitkä vokaali, kaksitavuisuus ja vokaaliloppuisuus. Luokan muotti on $(C)V2CV$, jossa $V2$ edustaa pitkää vokaalia. Yhteensä luokan esiintymiä on 429 yhteensä 34 erilaisessa nimessä.

Nimistä 16 on tyttönnimiä ja 18 pojannimiä, ja nimien esiintymistä 52 prosenttia on poikien nimissä ja 48 prosenttia tyttöjen nimissä. Nimet jakautuvat siis tytöille ja pojille hyvin tasaisesti.

Eetu-luokkaan kuuluu viisi nimityyppiä. Nimet jakautuvat tyyppeihin ensitavun pitkän vokaalin perusteella seuraavasti:

Aada-tyyppi (8 nimeä): *Aada, Aapo, Aaro, Aatu, Aava, Kaapo, Saana* ja *Saara*

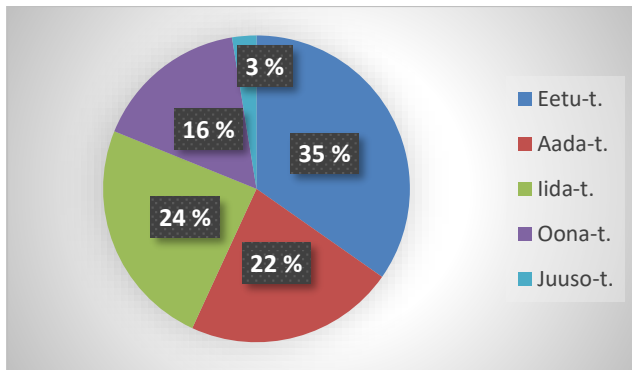
Eetu-tyyppi (11): *Eeli, Eemi, Eero, Eetu, Eevi, Leevi, Peetu, Seela, Teemu, Veera* ja *Veeti*

Iida-tyyppi (9): *Iida, Iina, Iisa, Iivo, Miika, Niilo, Riina, Siiri* ja *Viivi*

Oona-tyyppi (5): *Joonna, Noora, Oona, Roope* ja *Roosa*

Juuso-tyyppi (1): *Juuso*

Kuviossa 6 ovat tyyppien yleisyydet luokassa.

Kuvio 6. Eetu-luokan tyypit.

Tyypeistä yleisin on Eetu-tyyppi. Luvussa 4 esittelin nimien äännerakennetta ja grafeemin *e* suurta suosiota. Myös Eetu-tyypin kohdalla on niin, että vaikka siihen kuuluvia nimiä on suunnilleen yhtä paljon kuin Aada- ja Iida-tyyppien nimiä, on sen esiintymiä silti selvästi enemmän kuin Aada- ja Iida-tyypin esiintymiä. Se on Aada-tyyppiä kolmetoista prosenttiyksikköä yleisempi ja Iida-tyyppiä yksitoista prosenttiyksikköä yleisempi. Tämä on taas yksi osoitus 2000-luvun nimien *e*-trendistä.

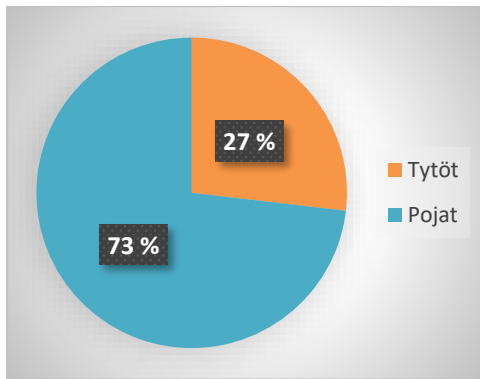
Juuso-tyyppiin kuuluu ainoastaan Juuso, jolla on aineistossa 11 esiintymää. Tämä tekee siitä luokan ainoan selvästi harvinaisen tyypin. Toisaalta *uu* on aineistossa muutenkin harvinainen ja pitkällä vokaalilla *uu* saattaa olla negatiivisia konnotaatioita (ks. luku 4.1).

Luokkaan kuuluvat nimityypit ovat hyvin suurella todennäköisyydellä vaikuttaneet toistensa suosioon. Nimiluokan tyyppien rakenne on kaksitavuinen, ja tämä on ensinimissä yleisempää kuin useampitavuisuus. Monet eri tyypeihin kuuluvista nimistä kuulostavat samanlaisilta, kuten *Aada* ja *Iida* sekä *Viivi* ja *Eevi*.

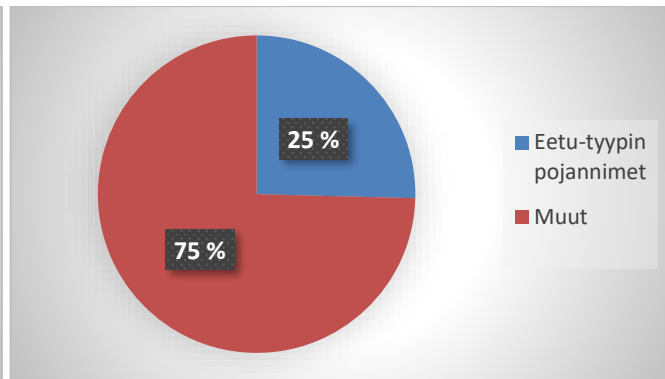
5.2.2 Huomioita tyyppien sukupuolieroista

Aada-tyypin ja Oona-tyypin esiintymiä on suunnilleen yhtä paljon poikien nimissä ja tyttöjen nimissä, joskin kummankin tyypin esiintymiä on hieman enemmän tyttöjen nimissä. Aada-tyypin nimien esiintymistä 49 prosenttia on pojannimissä ja 51 prosenttia tytönnimissä, Oona-tyypin vastaavat luvut ovat 47 prosenttia ja 53 prosenttia.

Eetu-tyypin esiintymiä on selkeästi enemmän pojannimissä. Eetu-tyypin pojannimi on itseasiassa niin yleinen, että kaikista Eetu-luokan esiintymistä 25 prosenttia on Eetu-tyyppiin kuuluvien pojannimien esiintymiä. Seuraavissa kuvioissa havainnollistetaan tätä.

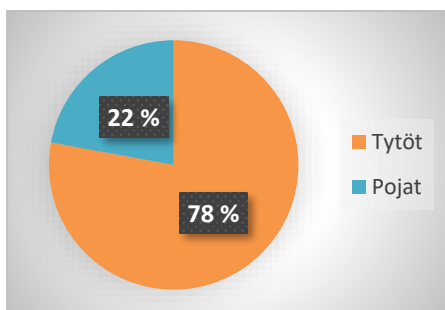
Kuvio 7. Eetu-typin sukupuolet.

Kuvio 8. Eetu-typin pojannimet ja muut.

Pojannimien määrä on huomattava, varsinkin kun ottaa huomioon sen, että Aada- ja Oona-tyyppiä esiintyy suunnilleen yhtä paljon kummallakin sukupuolella. Lisäksi sukupuolijakauma on koko Eetu-luokassa tasainen, joten pojalle annettu Eetu-luokan Eetu-typin nimi tuntuu tosiaan olevan suosittu nimenantajien keskuudessa. Eetu-tyyppiin kuuluu kolme pojannimeä, jotka esiintyvät aineistossa jokaisena vuonna (*Eetun* lisäksi *Leevi* ja *Veeti*), ja harvinaisimmatkaan nimet eivät ole todella harvinaisia. Niistä *Emi* esiintyy viitenä vuotena ja *Teemu* seitsemänä, ja *Emi* esiintyy ainoastaan 2010-luvun listoissa. Tämä nimityyppi tuntuu siis kasvattavan suosiotaan. Tyttöillä siihen kuuluu kolme nimeä, joista *Veera* esiintyy 20 vuotena (vuodet 2000–19), *Eevi* (13 esiintymää) on noussut suhteellisen säännöllisesti ylöspäin vuodesta 2007 lähtien ja *Seela* (7 esiintymää) esiintyy nimenomaan 2010-luvulla. Tyyppi on siis selkeästi yleisempi pojannimissä, mutta suurin osa sen tytönnimistä on kasvattanut suosiotaan viime vuosina. Tyypin pojannimien suosio on varmasti vaikuttanut tytönnimien nousuun.

Eetu-typin niin kutsuttuna. vastakohtana toimii Iida-tyyppi, sillä se on selvästi yleisempi tytönnimissä. Tätä havainnollistaa kuvio 9.

Kuvio 9. Iida-typin sukupuolet.

Iida-tyyppiin kuuluvista tytönnimistä niin ikään kolme on jokaisen vuoden listassa (*Iida*, *Siiri* ja *Viivi*). Joukkoon kuuluvat myös harvinaiset *Iisa* ja *Riina*, joista *Iisa* esiintyy ensimmäisen

kerran vuonna 2017 ja kohoaa yleisemmäksi vuoteen 2019 asti. Pojannimistä yleinen on vain *Niilo* (18 esiintymää, vuodet 2003–20). Muita kahta nimeä (*Iivo* ja *Miika*) on yhteensä vain viisi esiintymää, ja *Miika* esiintyy vain vuoden 2000–2003 nimilistoissa. *Iida*-tyyppi on siis selvästi suosituimpi tyttönimissä, kun taas pojannimien kohdalla on ehkä ennemminkin kyse yksittäisten nimien suosiosta. Toisaalta tyttönimissä esiintyy pojannimiä useammin grafeemia *i* (Kiviniemi 1982: 166), mikä voi vaikuttaa tulokseen: grafeemin *i* sisältäviä pojannimiä ei yksinkertaisesti ole yhtä paljon kuin sen sisältäviä tyttönimiä.

5.2.3 Muita huomioita

Nimityyppien sisällä on monia nimiä, jotka kuulostavat hyvin samanlaisilta sekä saman pitkän vokaalin vuoksi että muista syistä. Esimerkiksi *Siiri* ja *Viivi* loppuvat samaan grafeemiin ja ovat konsonanttialkuisia, ja *Eevi* ja *Leevi* loppuvat samaan tavuun. Tämä on huomionarvoista siinä mielessä, että olisi periaatteessa mahdollista, että tietyn nimityypin nimissä ei olisi yhtäkään samaa loppugrafeemia- tai tavua. Jos tietyn tyyppin nimillä ei olisi muuta yhteyttä kuin sama pitkä vokaali ja tavarakenne, ne eivät välttämättä kuulostaisi nimenantajien korvaan yhtä samanlaisilta. Esimerkiksi *Siiri* ja *Viivi* ovat hyvinkin samankuuloisia, mutta *Iivo* ja *Siiri* eivät niinkään.

Nimityyppien nimistä näkee sen, että nimen sama loppu ei ole luontevin tapa nimien luokittelulle: esimerkiksi nimet *Iida*, *Iina* ja *Iisa* eroavat vain keskimmäisen konsonantin perusteella, vaikka lopputavu ei olekaan sama (vrt. Sartjärvi 2013). Näin ollen on luontevampaa luokitella ne juuri *Iida*-tyyppiin, eikä esimerkiksi niin, että *Iida* ja *Aada* ovat samaa tyyppiä, *Iisa* ja *Roosa* samaa tyyppiä ja *Iina*, *Oona* ja *Joona* samaa tyyppiä. Nämäkin nimet kuitenkin kuulostavat samalta, joten on loogista luokitella ne samaan luokkaan.

5.3 Ella-luokka

5.3.1 Tyypit

Ella-luokan tyyppien yhteiset piirteet ovat ensitavun geminaatta, kaksitavuisuus ja vokaaliloppuisuus. Luokan muotti on $(C)VC2V$, jossa $C2$ edustaa geminaattaa. Luokan esiintymiä on 359 yhteensä 35 nimessä. Näistä nimistä 23 on tyttönimiä ja 12 pojannimiä, ja esiintymiä on tyttönimissä 72 prosenttia ja pojannimissä 28 prosenttia. Tässä luokassa näkyy siis ensimmäisen kerran ero nimien sukupuolten välillä.

Ella-luokkaan kuuluu seitsemän tyyppiä. Luokan nimet jakautuvat tyyppeihin geminaatan perusteella seuraavasti:

Anni-tyyppi (12 nimeä): *Anna, Anni, Enni, Hanna, Henna, Janne, Jenna, Jenni, Jonna, Lenni, Onni* ja *Sanni*

Ella-tyyppi (11): *Ella, Elli, Hilla, Kalle, Milla, Nella, Nelli, Olli, Salla, Stella* ja *Ville*

Emma-tyyppi (3): *Emma, Emmi* ja *Tommi*

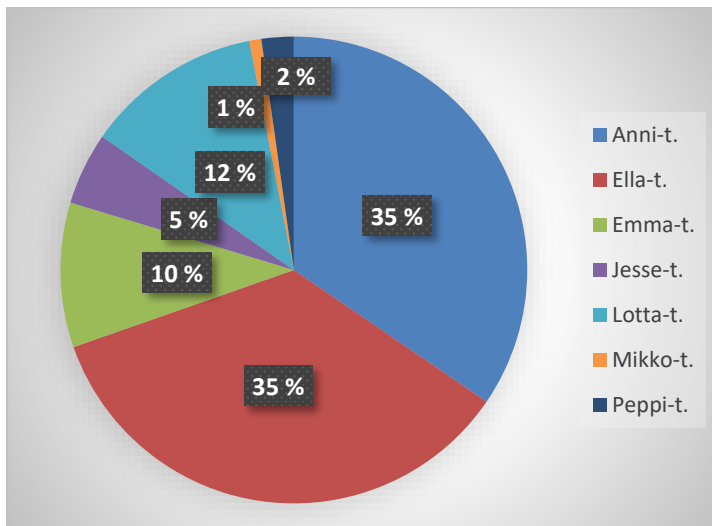
Jesse-tyyppi (3): *Essi, Jesse* ja *Lassi*

Lotta-tyyppi (4): *Atte, Lotta, Mette* ja *Otto*

Mikko-tyyppi (1): *Mikko*

Peppi-tyyppi (1): *Peppi*

Kuviossa 10 ovat tyyppien yleisyydet.

Kuvio 10. Ella-luokan tyypit.

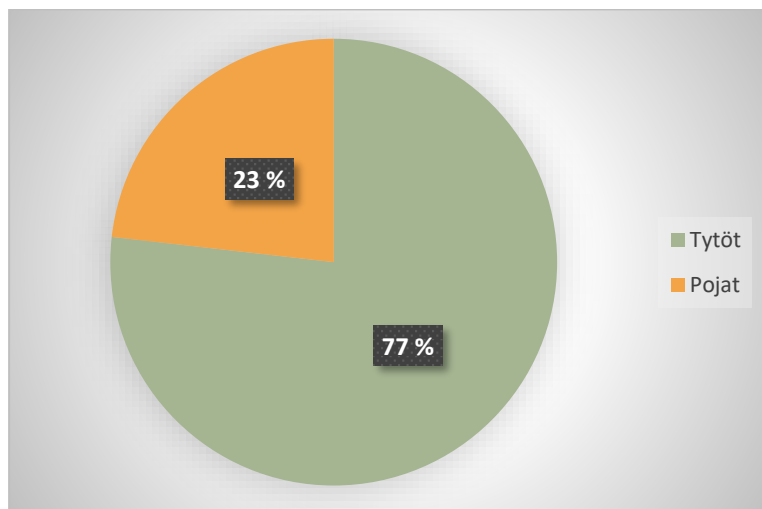
Kuten kuvio 10 nähdään, yleisimmät tyypit ovat Anni-tyyppi ja Ella-tyyppi, joita on sama määrä. Seuraavaksi yleisin on Lotta-tyyppi, joka luo mielenkiintoista kontrastia pehmeille Ella- ja Anni-tyypeille. Tyypin tunnusmerkki on soinniton geminaatta *tt*, jota esiintyy enemmän pojan- kuin tytönnimissä (Kiviniemi 1982: 166–167) ja vaikka tämä pätee tässäkin aineistossa, on *Lotta* yhtä yleinen kuin *Otto* ($n=17$), ja *Mette* esiintyy vuonna 2020. Ehkäpä soinnillisten konsonanttien rinnalle halutaan myös kovempia nimiä, eikä sukupuolella ole silloin väliä. Toisaalta tätä ei voi suoraan verrata yleisimpiin kahteen tyyppiin, koska Lotta-tyyppiin kuuluu vain neljä erilaista nimeä. Esiintymiä olisi siis vähemmän silloinkin, jos kaikkia Lotta-tyypin nimiä olisi 21 (maksimimäärä). Ella- ja Anni-tyyppeihin voidaan verrata

myös Jesse-tyyppiä. Vaikka *s* voikin soinnillistua vokaalien välissä, on se kuitenkin *l*:ää ja *n*:ää särähtävämpi ja siinä mielessä äänteellisesti kova. Sen edustajista selkeästi yleisin (13 esiintymää) onkin pojannimi, ja toiseksi yleisintä edustajaa (*Essi*) on vain neljä esiintymää.

Joihinkin luokkiin kuuluu nimi, joka poikkeaa muista nimistä hieman äännerakenteeltaan. Ella-luokan poikkeus on *Stella*. *Stella* ei sovi kokonaan nimimuottiin, koska sen alussa on konsonanttiyhtymä eikä yksinäiskonsonantti. Mielestäni on kuitenkin järkevintä luokitella se tähän luokkaan ja Ella-tyyppiin, koska se on kaksitavuinen, siinä on geminaatta *ll* ja se kuulostaa muutenkin samalta kuin esimerkiksi *Ella* ja *Nella*.

5.3.2 Anni-, Ella- ja Emma-tyypit osana soinnillisten konsonanttien trendiä

Tästä luokasta huomionarvoisiksi nousevat Anni- ja Ella-tyypit ja niiden ohella Emma-tyyppi. Tyypeissä esiintyvät konsonantit ovat taas yksi todiste soinnillisten konsonanttien trendistä. Sekä Anni- että Ella-tyyppihin kuuluu selvästi enemmän tytön- kuin pojannimiä, ja luokan tyyppien esiintymiä on paljon enemmän tytön- kuin pojannimissä. Tätä havainnollistaa kuvio 11.

Kuvio 11. Anni- ja Ella-tyyppien esiintymät eri sukupuolilla.

Ero on todella huomattava. Toki pitää ottaa huomioon, että tyyppeihin kuuluu ylipäänsä enemmän tyttönnimiä ja että soinnilliset konsonantit ovat ylipäänsä yleisempiä tyttönnimissä (Kiviniemi 1982: 167). Toisaalta onhan mahdollista, että näitä nimiä ei niiden suuresta määrästä huolimatta olisi valittu niin paljon. Olisi periaatteessa mahdollista, että jokaista tyttönnimeä olisi valittu vain muutama ja jokaista niihin kuuluvaa pojannimeä monta. Huomionarvoista on myös, että kaksi 2000-luvun nimien äännerakenteen trendiä näkyy

yhdellä sukupuolella selvästi enemmän kuin toisella: Eetu-tyypin pojannimissä *e*-trendi ja Ella- sekä Anni-tyypin tyttönimissä (sekä useissa muissa tyttönimissä myöhemmin) soinnillisten konsonanttien trendi.

Kolmas soinnillisen konsonantin sisältävä tyyppi, Emma-tyyppi, ei ole niin yleinen kuin kaksi muuta. *Emma* on kuitenkin jokaisen vuoden listassa ja toinen tyyppiin kuuluva tyttönimi *Emmi* sekin 14 listassa. *Ella*, *Elli*, *Enni*, *Emma* ja *Emmi* ovat rakenteellisesti hyvin samanlaisia nimiä ja ovat näin ollen varmasti vaikuttaneet toistensa suosioon. Nämä yhtäläisyydet ovat myös hyvä peruste sille, miksi on otollista luokitella nämä nimet samaan luokkaan.

Herää kysymys siitä, miksi soinnillisia konsonantteja esiintyy enemmän tytön- kuin pojannimissä. On mahdollista, että soinnilliset äänteet mielletään tyttömäisemmiksi ja soinnittomat äänteet poikamaisemmiksi. Voi myös olla, että kun nimenantaja tapaa paljon tyttöjä, joiden nimissä on *ll*, *nn* tai *mm*, alkaa hän pitää nimiä luontevampina valintoina tytölle kuin pojalle.

5.4 Helmi-luokka

5.4.1 Tyypit

Helmi-luokan nimien yhdistävät tekijät ovat tavunrajainen konsonanttiyhtymä, kaksitavuisuus ja vokaaliloppuisuus. Luokan muotti on *(C)VCCV*, jossa *CC* edustaa tavunrajaista konsonanttiyhtymää. Luokan esiintymiä on 236 yhteensä 23 eri nimessä. Nimistä 19 ja nimien esiintymistä 91 prosenttia on tyttönimisiä eli ero nimien sukupuolten välillä on todella huomattava.

Helmi-luokkaan kuuluu neljä tyyppiä, joihin kuuluu useampi kuin yksi edustaja. Tyypit ovat Anja-tyyppi (omassa aineistossani Ronja-tyyppi), Elsa-tyyppi, Helmi-tyyppi ja Lilja-tyyppi. Nämä ovat siis sellaisia tyyppejä, joihin kuuluu useampi kuin yksi edustaja ja jotka ovat näin ollen todistettavissa tyypeiksi. Näiden tyyppien ulkopuolella olevat nimet ovat sellaisia, joille on mahdollisesti tyyppi aineiston ulkopuolella. Nimet jakautuvat tyyppeihin tavunrajaisen konsonanttiyhtymän perusteella seuraavasti:

Anja-tyyppi (3 nimeä): *Pinja*, *Ronja* ja *Sonja*

Elsa-tyyppi (2): *Elsa* ja *Elsi*

Helmi-tyyppi (5): *Alma, Helmi, Hilma, Selma ja Vilma*

Lilja-tyyppi (5): *Lilja, Milja, Silja, Vilja ja Viljo*

Tyyppien ulkopuolella olevat: *Henri, Hilda, Inka, Isla, Otso, Pihla, Venla ja Vilho*

5.4.2 Tyyppien ulkopuolella olevat nimet

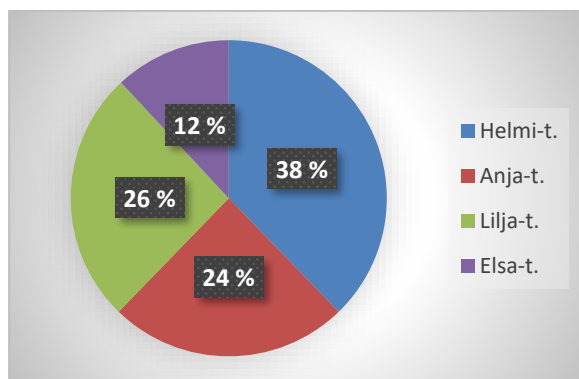
Helmi-luokka eroaa aiemmin käsitellyistä luokista siinä mielessä, että siihen kuuluvia nimiä jää paljon tyyppien ulkopuolelle. Tämä johtuu siitä, että suurin osa joukon nimistä edustaa yksin omaa mahdollista tyyppiään. Tällainen tilanne on hyvä peruste sille, miksi nimet kannattaa jaotella luokkiin. Kun käytän luokkajakoa, pystyn luokittelemaan äännerakenteen perusteella myös sellaiset nimet, jotka eivät välttämättä muuten kuuluisi mihinkään nimityyppiin. Aiemmassa tutkimuksessa nimiä on luokiteltu tyyppeihin lähinnä sillä perusteella, onko tyyppien pohjalta muodostettu uusia nimiä. Nimiluokkajaottelussa kaikenlaiset nimet saadaan johonkin luokkaan, tyyppien olemassaolosta tai suosiosta huolimatta.

Samaan nimiluokkaan kuuluvien nimien avulla voidaan tutkia niiden vaikutusta toistensa suosioon aivan samalla tavalla kuin nimityyppien kohdalla. Esimerkiksi *Venla* ja *Vilma* ovat hyvinkin samankuuloisia, samoin kuin *Isla* ja *Pihla*. Periaatteessa olisi myös mahdollista luokitella tämän luokan samanloppuiset nimet samaan tyyppiin. Tällöin esimerkiksi *Isla*, *Pihla* ja *Venla* olisivat samaa tyyppiä. Tyyppiin kuuluvissa nimissä olisi konsonanttiyhtymä, jonka jälkiosa on *l*. Tämä ei kuitenkaan tunnu kovin hedelmälliseltä, koska muut tyypit on luokiteltu nimenomaan tietyn konsonanttiyhtymän perusteella.

Kun nimiä jää tyyppien ulkopuolelle, voidaan taas pohtia sitä, olisiko nimet pitänyt jakaa tässä luokassa tyyppeihin enemmän saman lopun perusteella. Tämä tuntuu kuitenkin erikoiselta, kun esimerkiksi olemassa olevaan Helmi-tyyppiin kuuluva *Helmi* loppuu *i*:hin ja muut tyypin nimet *a*:han, vaikka tyyppi on suosionsa perusteella selvästi olemassa. Jos taas jakaisin koko aineiston nimet lopun perusteella, muuttuisivat aiemmissa luvuissa esittelemäni tulokset, joissa olen selvästi todistanut tiettyjen tyyppien suosion.

5.4.3 Tyyppien yleisyydet

Kuviossa 12 esitän Helmi-luokan tyyppien yleisyydet.

Kuvio 12. Helmi-luokan tyypit.

Kuten kuvioista 12 nähdään, selvästi yleisin tyyppi on Helmi-tyyppi. Vaikka Helmi- ja Lilja-tyyppihin kuuluu sama määrä nimiä, on Helmi-tyyppi kaksitoista prosenttiyksikköä yleisempi. Kolmanneksi yleisin on Sartjärven Anja-tyyppi. Sen esiintyminen aineistossa onkin odotettavaa, koska se on produktiivinen tyyppi ja yleistynyt nimenomaan 2000-luvulla. Mielestäni on kuitenkin mielenkiintoista, ettei se ole läheskään niin yleinen kuin Helmi-tyyppi tai täysin yhtä yleinen kuin Lilja-tyyppi. Ehkäpä Helmi- ja Lilja-tyypit ovat nostaneet toistensa suosiota, koska kummastakin löytyy konsonantti *l*. Elsa-tyypin esiintymät jäävät kaikista pienimmiksi, mutta eivät kuitenkaan todella harvinaisiksi. Todella yleinen *Elsa* (16 esiintymää) on varmasti nostanut *Elsin* yleisyyttä (2 esiintymää viime vuosina). Myös Elsa-tyyppi on pehmeä, mutta konsonantin *s* vuoksi ehkä vähemmän pehmeä kuin Helmi- ja Lilja-tyypit. Tämä saattaa selittää sen, miksi se ei ole niin yleinen.

Kuten aiemmin totesin, Helmi-tyyppi on selvästi yleisin luokan tyypeistä. Toisaalta pitää ottaa huomioon erot Helmi- ja Lilja-tyyppien esiintymissä. Helmi-tyypin nimistä Helmi ja Vilma esiintyvät jokaisen vuoden listassa eli yhteensä 42 kertaa ja tyypin muut nimet kaikki alle kymmenen kertaa. Lilja-tyypin nimistä yleisin esiintyy kaksitoista kertaa, toiseksi yleisin *Milja* yksitoista kertaa ja muut alle kymmenen kertaa. Näin ollen *Helmi* ja *Vilma* nostavat Helmi-tyypin yleisyyttä selvästi enemmän kuin Lilja-tyypin yksittäiset nimet Lilja-tyypin yleisyyttä. Toisaalta asia ei ole välttämättä näin yksinkertainen. Koska Helmi-tyyppiin kuuluu kaksi todella yleistä nimeä, voidaan perustellusti sanoa, että tällainen nimityyppi miellyttää nimenantajia. *Helmin* ja *Vilman* suosio taas on tuonut muut tyypin nimet nimenantajien tietoisuuteen ja suosioon, mikä taas on nimityypin syntymekanismi.

5.4.4 Helmi-luokan nimet osana soinnillisten konsonanttien trendiä

Kaikki Helmi-luokan tyyppien konsonanttiyhdytymät ja suurin osa tyyppien ulkopuolisten nimien konsonanttiyhdytymistä sisältävät ainakin yhden soinnillisista konsonanteista *l*, *m* ja *n*. Niistä yleisin on *l* (75 prosentissa esiintymistä). Ainoastaan nimen *Otso* konsonanttiyhdytymässä on soinniton konsonantti *t* ja nimen *Inka* yhtymässä soinniton konsonantti *k*. Soinnillisten konsonanttien trendi näkyy siis selvästi myös tässä luokassa.

Sukupuolten välinen ero on tässä luokassa hyvin selkeä. Erilaisia tytönnimiä on 19 ja poikien nimiä neljä. Pojannimien esiintymiä taas on vain 9 prosenttia koko luokasta. Mahdollisia syitä tähän on useita. Ensimmäinen syy on se, että tytönnimissä esiintyy ylipäänsä useammin soinnillisia konsonantteja. Soinnillisia konsonantteja esiintyy kuitenkin myös poikien nimissä, eikä esimerkiksi Ella-luokan sukupuoliero ole niin suuri Helmi-luokan. Toinen ja mielestäni todennäköisempi syy onkin se, että Helmi-luokan nimi on luontevampi valinta tytölle. Se kuulostaa pehmeältä ja soljuvalta, ja on ehkä siinä mielessä feminiinisemmän kuuloinen monen korvaan. Tätä tukee sekin, että vaikka luokkaan olisi mahdollista luoda myös kovan kuuloisia nimiä, ei niitä ole paljon tyttöjen tai poikienkaan nimissä. Mielenkiintoista on myös se, että pojannimet asettuvat suurimmaksi osaksi tyyppien ulkopuolelle. Ainoastaan *Viljo* kuuluu yhteen tyyppiin ja sekin on tytönnimen *Vilja* maskuliininen muoto. Ehkäpä monet Helmi-luokan pojannimet eivät sovi tyyppeihin, jolloin niistä ei ole helppo muodostaa uusia nimiä. Tämä taas saattaa johtaa siihen, että ne eivät nouse suosituiksi.

5.5 Aino-luokka

5.5.1 Tyypit

Aino-luokan nimien yhdistävät tekijät ovat ensitavun diftongi, kaksitavuisuus ja vokaaliloppuisuus. Luokan muotti on $(C)VVCV$. Luokan esiintymiä on 102 yhteensä 12 nimessä. Erilaisia tytönnimiä on 7 ja pojannimiä 5, mutta pojannimen esiintymiä hieman enemmän, 57 prosenttia. Luokkaan kuuluu kolme tyyppiä, joihin nimet jakautuvat ensitavun diftongin perusteella seuraavasti:

AEV-tyyppi (7 nimeä): *Aino*, *Kaisa*, *Maija*, *Saimi*, *Eino*, *Heidi* ja *Väinö*

Lauri-tyyppi (2): *Laura* ja *Lauri*

Toivo-tyyppi (2): *Oiva* ja *Toivo*

Ulkopuolelle jäävä: *Viola*

Luokkaan kuuluu yksi poikkeus, *Viola*. *Viola* on muuten täsmälleen tyyppiin sopiva, mutta siihen kuuluu vokaaliyhtymä eikä diftongi. Päätin kuitenkin luokitella sen tähän luokkaan, koska muissa vokaaliyhtymän sisältävissä luokissa yhtymä on nimen lopussa (esim. Emilia-luokka, ks. luku 5.13). Lisäksi vokaaliyhtymät ja diftongit muistuttavat toisiaan äänteellisesti niin paljon, että *Viola* sopii tähän luokkaan hyvin.

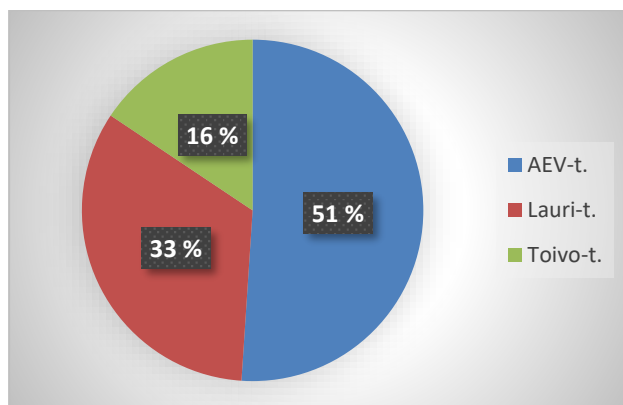
5.5.2 Ero aiempien luokkien tyyppiluokitteluun eli AEV-tyyppi

Olen tehnyt tämän luokan luokittelussa poikkeuksen. Aiemmissa luokissa jokaisella tyyppillä on ollut yksi oma äännerakenteen piirre (siis esim. Ella-tyypissä geminaatta *ll*). Tämän luokan tyypeistä Aino ja Eino sisältävät kuitenkin lähinnä nimien *Aino* ja *Eino* esiintymiä, joten en pysty todentamaan, että esim. *Aino* on saanut *Maijan*, *Saimin* ja *Kaisan* yleistymään. Sen sijaan muutenkin samankuuloiset *Aino* ja *Eino* ovat varmasti vaikuttaneet toistensa suosioon, samoin kuin yksin tyyppiään edustava *Väinö*. Näin ollen olen yhdistänyt yhdeksi tyyppiä kaikki diftongin *ai*, *ei* tai *äi* sisältävät nimet eli *i*-loppuisen diftongin sisältävät nimet. Kaikki muut luokan tyytit olen luokitellut samoin perustein kuin aiempien luokkien tyytit (myös *i*-loppuisen *oi*-diftongin sisältävän *Toivo*-tyypin).

Haluan ottaa huomioon muutaman seikan liittyen nimiin, joissa on *i*-loppuinen diftongi. Sartjärven Seija-tyyppiin kuuluvista nimistä suurin osa¹ (83 prosenttia) sisältää *i*-loppuisen diftongin, samoin kuin kaikki tyyppiin kuuluvat yleiset nimet (Sartjärvi 2013: 51). Ehkä tämä on vähän kaukaa haettua, mutta on mahdollista, että produktiivisen Seija-tyypin nimet ovat lisänneet myös muiden diftongin sisältävien nimien suosiota. Tällä perustelen sen, että juuri *i*-loppuisen diftongin sisältävät nimet kuuluvat tässä luokittelussa samaan tyyppiin. Kun käsittelen nimityyppien suosionvaihtelua luvussa 6, tulee tämä luokittelu vielä perustellummaksi.

¹ Tiedot nimistä sain artikkelista, yleisyyden laskin itse.

5.5.3 Tyypien yleisyydet

Kuvio 13. Aino-luokan tyypit.

Kuten kuvio 13 näyttää, yleisin tyyppi on AEV-tyyppi. Se on itseasiassa ylivoimaisesti yleisin, koska se kattaa yli puolet kaikista luokan esiintymistä ja koska siihen kuuluu eniten yksittäisiä nimiä. Seuraavaksi yleisin on Lauri-tyyppi, joka sekkin edustaa noin kolmasosaa koko luokasta. Verrattuna AEV-tyyppiin sen suosio on toki vähäisempää, mutta toisaalta Lauri-tyyppiin kuuluu kaksi yleistä nimeä. Se on siis hyvä ”vastustaja” AEV-tyypille. Pitää myös ottaa huomioon, että AEV-tyypin yleisimmät nimet *Aino* (n=21), *Eino* (n=12) ja *Väinö* (n=11) ovat suunnilleen yhtä yleisiä kuin Lauri-tyypin kaikki nimet (*Lauri* n=20 ja *Laura* n=12). AEV-tyyppi on siis ollut tuottoisampi kuin Lauri-tyyppi, mutta jälkimmäisen kaikki nimet ovat erillisinä niminä lähes yhtä suosittuja kuin AEV-tyypin suosituimmat nimet.

Harvinaisin tyyppi, Toivo-tyyppi, sisältää vain transparentteja nimiä. On hyvin mahdollista, että tyyppi on muodostunut ja noussut suosioon samanlaisen äännerakenteen lisäksi myös nimien merkityksen takia. Toisaalta Toivo-tyypin suosio on voinut lisääntyä myös AEV-tyypin suuren suosion vuoksi. Luokittelen sen kuitenkin omaan tyyppiinsä eikä AEV-tyyppiin, koska *Toivo* ja *Oiva* ovat äännteellisesti muutenkin samanlaisia ja tosiaan merkitysnimiä.

5.6 Sara-luokka

5.6.1 Tyypit

Sara-luokan tyyppien yhdistävät tekijät ovat vokaaliloppuisuus ja kaksitavuisuus. Tyyppejä erottaa toisistaan jälkimmäisen tavun konsonantti, eli esimerkiksi kaikissa Jimi-tyypin edustajissa *m*. Luokan muotti on *(C)VCV*. Luokan esiintymiä on 186 yhteensä 26 nimessä.

Nimiluokassa on kuusi nimityyppiä, ja nimet jakautuvat niihin jälkimmäisen tavun konsonantin mukaan seuraavasti:

Ida-tyyppi (2 nimeä): *Ada* ja *Ida*

Jimi-tyyppi (5): *Jimi*, *Lumi*, *Sami*, *Samu* ja *Tomi*

Luka-tyyppi (5): *Luka*, *Nico*, *Niko*, *Riku* ja *Saku*

Mila-tyyppi (3): *Mila*, *Milo* ja *Vili*

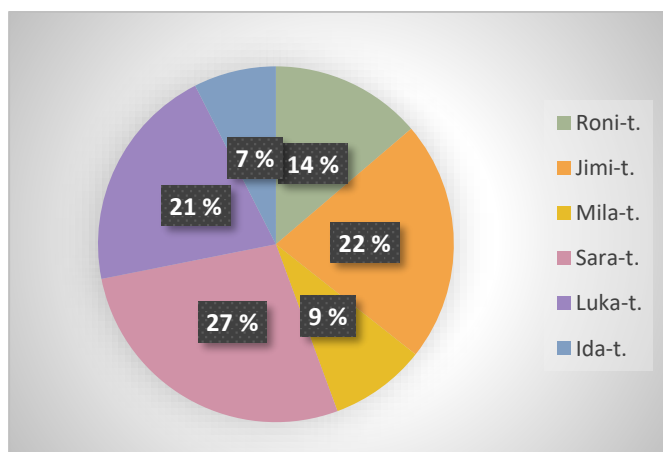
Roni-tyyppi (5): *Jani*, *Joni*, *Roni*, *Sini* ja *Toni*

Sara-tyyppi (3): *Jere*, *Miro* ja *Sara*

Tyyppien ulkopuolella olevat: *Hugo*, *Juho* ja *Suvi*

Olen luokitellut nimen *Nico* Luka-tyyppiin, vaikka siinä on konsonantti *c*. *Nico* on lähes samanlainen nimi kuin *Niko*, joten *Nico* on saatettu johtaa *Nikosta*. Oletettavasti *c* siis äännetään tämän nimen kohdalla *k*:na, jolloin *Nico* sopii perustellusti Luka-tyyppiin.

Kuviossa 14 ovat tyyppien yleisyydet.

Kuvio 14. Sara-luokan tyypit.

Kuten kuviosta 14 nähdään, luokan yleisin tyyppi on Sara-tyyppi. Siihen kuuluu vain kolme nimeä, *Jere*, *Miro* ja *Sara*, mutta niistä *Sara* ja *Miro* ovat luokan yleisimmät nimet ja *Jere* on sekin suhteellisen yleinen kymmenellä esiintymällään. Toisaalta toiseksi yleisimmät tyypit Jimi ja Luka ovat nekin lähes yhtä yleisiä kuin Sara-tyyppi, ja niihin kuuluu enemmän edustajia. Myös neljänneksi yleisimpään Roni-tyyppiin kuuluu enemmän edustajia kuin Sara-tyyppiin. Tyypit Jimi, Luka ja Roni ovat siis Sara-tyyppiä produktiivisempia, mutta eivät yhtä yleisiä.

Tyyppien kautta voidaan tarkastella erästä mielenkiintoista ilmiötä. Jimi-, Ada- ja Roni-tyypit sisältävät nimiä, jotka muistuttavat äänteellisesti eniten toisiaan (siis jokaisen tyypin sisällä). Roni-tyypin nimet loppuvat kaikki vokaaliin *i* ja Ida-tyypin vokaaliin *a*. Jimi-tyypissä kaikki muut paitsi *Samu* loppuvat vokaaliin *i*. Sara- ja Mila-tyypeissä kaikki nimet taas loppuvat eri vokaaleihin ja Luka-tyypistä löytyy kolme eri loppuvokaalia. Tämä on kiehtovaa siinä mielessä, että mikä tahansa loppuvokaali olisi mahdollinen minkä tahansa tyypin edustajassa. Kuitenkin esimerkiksi sellaisia nimiä kuin *Jeri* tai *Mili* ei esiinny. Voidaan siis pohtia sitä, pitävätkö nimenantajat Roni-, Ada- ja Jimi-tyypin nimiä enemmän samanlaisina kuin Sara-, Luka- ja Mila-tyypin nimiä. Tämä olisi loogista edellä esitetyn lisäksi siksi, että Roni- ja Jimi-tyyppihin kuuluu enemmän yksittäisiä nimiä. Sama loppuvokaali (ja sitä myöten sama lopputus) siis saattaa tehdä tyypistä luontevamman uusien nimien luomiseen. Toisaalta Luka-tyyppiin kuuluu sama määrä nimiä kuin Roni- ja Jimi-tyyppihin, ja ennen kaikkea jokainen Sara-luokan tyyppi on suosiossa tietynä aikana (ks. luku 6). Näin ollen myös tyypit Sara, Mila ja Luka voidaan perustellusti määritellä tyypeiksi edellä kuvatusta ilmiöstä huolimatta.

Tyyppien joukossa on eräs niin kutsuttu erikoisuus, Ida-tyyppi. Luokkaan kuuluvista 26 erillisestä nimestä 24 alkaa konsonantilla. Jäljelle jäävät Ida-tyypin nimet *Ada* ja *Ida*. Ida-tyyppi erottuu joukosta vokaalialkuisuutensa lisäksi siitä syystä, että se on luokan ainoa tyyppi, johon kuuluu pelkkiä tytönnimiä. Ida-tyyppi on myös luokan harvinaisin tyyppi. Se on hieman erikoislaatuinen luokiteltava siinä mielessä, että *Ada* ja *Ida* mielletään usein Eetu-luokan *Aadan* ja *Iidan* lyhyiksi versioiksi. Ne eivät kuitenkaan voi kuulua Eetu-luokkaan, koska niistä ei löydy pitkää vokaalia. Nämä ovatkin ehkä sellaisia nimiä, jotka voidaan luokitella vain niiden äännerakenteen perusteella eikä nimenantajien ajatusten perusteella. Toisaalta taas on hyvin mahdollista, että jotkut nimenantajat pitävät näitä eri niminä. Puhun Ida-tyypin nimistä enemmän viimeisessä luvussa (5.16), jossa käsittelen vaikeasti luokiteltavia nimiä.

5.6.2 Luka-tyyppi soinnillisten konsonanttien trendin vastakohtana sekä sukupuolijakauma

Soinnillisten konsonanttien trendi näkyy tässäkin luokassa, mutta ei läheskään yhtä selvästi kuin Ella- ja Helmi-luokissa. Tyyppien Jimi, Roni ja Mila jälkimmäisten tavujen konsonantit ovat kaikki pehmeitä. Mila-tyyppi on luokan toiseksi harvinaisin tyyppi, ja tyypit Jimi ja Ronikaan eivät ole kaikista yleisimpiä. Luka-tyyppi on kuitenkin se, joka todella erottaa luokan soinnillisten konsonanttien trendistä. Luka-tyypin nimien jälkimmäisen tavun konsonantti on soinniton konsonantti k , mikä tekee nimistä kovan kuuloisia. Kuten sanottua, Luka-tyyppi on myös luokan kolmanneksi yleisin tyyppi ja produktiivinen tyyppi. Luka-tyyppi toimii siis mielenkiintoisena vastakohtana pehmeiden, soinnillisten konsonanttien trendille. Luokan yleisimmän tyypin, Sara-tyypin, jälkimmäisen tavun konsonantti r taas on sekoin kovemman tai särähtävämmän kuuloinen kuin l , m ja n , vaikka ei soinniton konsonantti olekaan.

Kuten sanottua, tyyppi on yleisempi pojannimissä. Ero ei ole yhtä huomattava kuin esimerkiksi Helmi-luokassa (ks. luku 5.4.4), mutta se on kuitenkin suuri. Erillisiä pojannimiä on 19 ja tytönnimiä 7, pojannimien esiintymiä taas 69 prosenttia ja tytönnimien 31 prosenttia. Yksittäisiä pojannimiä on niin paljon enemmän kuin yksittäisiä tytönnimiä, että luokkaan sopiva nimi on nimenantajista selvästi luontevampi valinta pojalle kuin tytölle. Tyyppien ulkopuolisista nimistäkin kaksi kolmesta on pojannimiä. Luka-tyyppiin kuuluu pelkkiä pojannimiä ja tyyppeihin Jimi, Roni, Mila ja Sara vain yksi tytönnimi. Syitä tälle voi vain arvailla. Yksi mieleeni tuleva syy on se, että kaksitavuinen, pelkkiä lyhyitä äänneitä sisältävä nimi saattaa kuulostaa ikään kuin ryhdikkäämmältä ja sitä myötä maskuliinisemmalta. Ainakin omasta mielestäni esimerkiksi *Tomi* kuulostaa kovemmalta ja ryhdikkäämmältä kuin *Tommi* huolimatta siitä, että kumpaankin nimeen sisältyy soinnillinen konsonantti m . Tällaisessa suuressa nimien välisessä sukupuolierossa voi olla myös kyseessä eräänlainen ketjureaktio: kun yksi tietyn rakenteen omaava pojannimi yleistyy, se saa myös muut samanlaisen rakenteen omaavat pojannimet yleistymään. Nimet siis kuuluvat samalle sukupuolelle todennäköisesti siksi, että nimenantaja alkaa nähdä tietyn nimimuotin pojannimimuottina.

5.7 Kerttu-luokka

5.7.1 Tyypit

Kerttu-luokan tyyppien yhteiset tekijät ovat kaksitavuisuus, vokaaliloppuisuus ja sellainen tavunrajainen konsonanttiyhtymä, jonka ensimmäinen jäsen on yksinäiskonsonantti ja toinen osa geminaatta. Luokan muotti on *(C)VCC2V*. Luokan esiintymiä on 66 yhteensä kuudessa nimessä. Tyyppejä on kaksi, ja nimet jakautuvat niihin tavunrajaisen konsonanttiyhtymän mukaan seuraavasti:

Kerttu-tyyppi (3 nimeä): *Arttu*, *Hertta* ja *Kerttu*

Minttu-tyyppi (2): *Antti* ja *Minttu*

Tyyppien ulkopuolella oleva: *Konsta*

Kerttu-luokan poikkeus on nimi *Konsta*. Sen rakenne on muuten samanlainen, mutta jälkimmäinen osa *st* muodostuu kahdesta erilaisesta konsonantista. Nimi sopii tähän luokkaan muilta osin, joten luokittelen sen siihen.

Tämän luokan kohdalla tulee ensimmäisen kerran esille ilmiö, jota kutsun nimiluokan prototyypiksi. Toinen on se, että tämän luokan äännepiirteet luovat kovilla äänneillään mielenkiintoisen kontrastin soinnillisten konsonanttien trendille. Käsittelen prototyyppiä luvussa 5.7.2 ja soinnillisten konsonanttien trendin vastakohtaa luvussa 5.7.3.

5.7.2 Nimen prototyypin käsite

Pääideana prototyypiteoriassa on se, että suositut luokat toimivat prototyypeinä muille luokille, joihin taas muodostuu tyyppejä. Nimiluokan prototyypillä tarkoitan sellaista rakennetta, joka on yleinen ja jonka pohjalta on todennäköisesti helppo muodostaa uusia nimiluokkia. Kyseessä olisi siis nimiluokka, jonka avulla on helppoa niin sanotusti tunnistaa nimiä nimiksi. Esitän, että Kerttu-luokka on esimerkki luokasta, joka on luotu prototyypisestä luokasta, tässä tapauksessa Helmi-luokasta. Helmi-luokka on sekä esiintymämäärältään että yksittäisten nimien osalta paljon suositumpi kuin Kerttu-luokka. Luokkien nimien äännerakenteet ovat kuitenkin hyvin samanlaiset: Kerttu-luokan nimissä on yksinäiskonsonantin ja geminaatan muodostama konsonanttiyhtymä, Helmi-luokassa kahden yksinäiskonsonantin muodostama yhtymä. Mielestäni on hyvin mahdollista, että Kerttu-luokka on alkanut yleistyä Helmi-luokan kautta, koska niillä on samankaltainen äännerakenne.

Prototyypiteorian kohdalla voidaan puhua eräänlaisesta ketjureaktiosta: kun tietty nimi nousee suosioon, se nostaa toisten samanlaisten nimien suosiota, jotka muodostavat tyyppin ja sitä myötä luokan. Muodostunut yleinen luokka taas nostaa suosioon toiseen luokkaan kuuluvia nimiä, jotka taas muodostavat tyyppiä ja niin edelleen.

5.7.3 Kerttu-luokka vastakohtana soinnillisten konsonanttien trendille sekä sukupuolijakauma

Kuten aiemmin totesin, tässä luokassa voidaan havaita kontrasti soinnillisten konsonanttien trendiin. Kerttu-luokan nimissä esiintyvät konsonantit ovat joko soinnittomia ja sitä myöten kovia (*t*) tai muuten kovemman tai särähtävämmän kuuloisia kuin soinnilliset konsonantit (*r* ja *s*). Ainoa soinnillinen konsonantti on *n*, ja tämän vuoksi Minttu-tyyppi ei kuulosta niin kovalta kuin Kerttu-tyyppi. Toisaalta Minttu-tyyppiinkin sisältyy *t*, ja mielestäni kumpikin tyyppi on ”soinnittomampi” kuin esimerkiksi tämän luokan äännerakennetta lähinnä oleva Helmi-tyyppi. Tämä saattaa olla jonkinlainen vastareaktio pehmeille äänneille, varsinkin kun *Kerttu*, *Minttu* ja *Arttu* ovat kaikki todella yleisiä (*Kertun* ja *Mintun* esiintymiä on kumpaakin 15 ja *Artun* 14). Aineistossa ei myöskään esiinny yhtäkään sellaista Kerttu-luokkaan kuuluvaa nimeä, jonka alkuosa on *l* tai *m*, vaikka tällaisia rakenteita esiintyy suomen kielessä (ISK 2010: 64).

Kerttu-luokan nimien sukupuolierot ovat hyvin pienet. Sekä tytön- että pojannimiä on kolme, ja esiintymiä on työtönnimissä 47 prosenttia ja pojannimissä 53 prosenttia. Yksittäisissä nimissä on kuitenkin eroja. Minttu-tyypin *Minttu* on noin puolet yleisempi kuin toinen tyyppiin kuuluva nimi *Antti*. Kerttu-tyypin yleisimmät nimet *Kerttu* ja *Arttu* taas ovat lähes yhtä yleisiä (*Kerttua* on yksi esiintymä enemmän). Tämä on mielenkiintoista siinä mielessä, että soinnittomat konsonantit ovat yleisempiä miesten nimissä. Lisäksi Kerttu-tyypin kolmas nimi *Hertta* (yksi esiintymä) on työtönnimi.

5.8 Nooa-luokka

5.8.1 Tyypit

Nooa-luokan tyyppiä yhdistävät kaksitavuisuus ja nimen lopussa oleva vokaaliyhtymä, joka koostuu pitkästä vokaalista ja lyhyestä vokaalista. Luokan muotti on *CV2V*. Luokan esiintymiä on 34 yhteensä viidessä nimessä. Nooa-luokkaan kuuluu kolme tyyppiä. Nimet jakautuvat tyyppiin lopun vokaaliyhtymän mukaan seuraavasti:

Kiia-tyyppi (2 nimeä): *Kiia* ja *Tiia*

Neea-tyyppi (1): *Neea*

Nooa-tyyppi (2): *Jooa* ja *Nooa*

Tämä luokka saattaa Kerttu-luokan tapaan (ks. luku 5.7) olla esimerkki nimiluokan prototyypistä muodostuneesta luokasta. Käsittelenkin sitä seuraavassa alaluvussa 5.8.2. Luvussa 5.8.3 käsittelen luokan sukupuolijakaumaa.

5.8.2 Eetu- ja Nooa-luokan yhteys esimerkkinä prototyypiteoriasta ja soinnillisten konsonanttien trendi Nooa-luokassa

Nooa-luokka on rakenteeltaan muuten samanlainen kuin Eetu-luokka, paitsi että sen nimistä puuttuu lopputavun konsonantti. Nooa-tyypin nimien niin kutsutut Eetu-luokan versiot ovat *Joona* ja *Noora*. Kiia- ja Neea-tyyppien Eetu-luokan versioita ei löydy aineistosta, mutta ne ovat kuitenkin äännerakenteeltaan mahdollisia suomessa. Mielestäni on hyvin mahdollista, että Nooa-luokka on alkanut yleistyä suosituksen Eetu-luokan antaman mallin avulla. Tilanne on siis samanlainen kuin Kerttu-luokan yleistyminen Helmi-luokan avulla.

Prototyypiteorialla voidaan kuvata myös soinnillisten konsonanttien trendiä. Nooa-luokan nimet kuulostavat pehmeiltä ja niiden lopusta ovat poistuneet ne soinnittomat ja särähtävät konsonantit, joita taas monissa Eetu-luokan nimissä esiintyy. Toki esimerkiksi myös *Joona* on pehmeä nimi, mutta vokaalit ovat sonorisuushierarkian (ISK 2010: 39) mukaan vielä soinnillisempia kuin soinnilliset konsonantit. Nooa-luokan nimet ovat hyvin vokaalivoittoisia.

5.8.3 Sukupuolijakauma

Nooa-luokan sukupuolierot ovat hyvin pienet. Yksittäisiä tyttönimiä on kolme ja niiden esiintymiä 53 prosenttia luokasta, ja yksittäisiä pojannimiä kaksi ja niiden esiintymiä 47 prosenttia luokasta. Keskivertoyleisiä ovat *Nooa* ja *Neea*, harvinaisia taas muut kolme. Sukupuolieroista selkein on, että Kiia-tyypissä on vain tytön- ja Nooa-tyypissä vain pojannimiä.

Mielenkiintoisena erona aiempaan tutkimukseen on se, että ainoat soinnittomilla konsonanteilla alkavat nimet ovat tyttönimiä. On kiehtovaa, että tällaiseen äännerakenteeltaan vokaalivoittoiseen luokkaan on muodostunut nimenomaan kovia tyttönimiä. Kiia-tyyppiin ja ylipäänsä Nooa-luokkaan voisi kuulua myös nimiä, jotka alkaisivat vokaalilla, ja sellaisia on annettukin (esim. *Eea* ja *Iia*, Nimipalvelu 26.5.2022). Voi olla, että 2000-luvun nimien

kehityskulku menee yhä soinnillisemmaksi, jolloin luokkaan kuuluvat vokaalialkuiset nimet alkavat yleistyä. Kiia-tyypin kohdalla tämä saattaa näkyä niin, että soinnillisella konsonantilla alkavat nimet yleistyvät (esim. *Niia* ja *Miia*).

5.9 Eelis-luokka

5.9.1 Tyypit

Eelis-luokan tyyppejä yhdistävät ensitavun pitkä vokaali, kaksitavuisuus ja konsonanttiloppisuus. Luokan muotti on (C)V2CVC. Luokan esiintymiä on 67 yhteensä kahdeksassa eri nimessä. Luokassa on viisi tyyppiä. Nimet jakautuvat tyyppeihin ensitavun pitkän vokaalin mukaan seuraavasti:

Aaron-tyyppi (2 nimeä): *Aaron* ja *Aatos*

Eelis-tyyppi (2): *Eemil* ja *Eelis*

Iris-tyyppi (1): *Iris*

Joonas-tyyppi (1): *Joonas*

Luukas-tyyppi (1): *Luukas*

Tyyppien ulkopuolella oleva: *Tuomas*

Luokkaan kuuluu yksi poikkeus, *Tuomas*. Sen rakenne on muuten sama kuin muissa luokkaan kuuluvissa nimissä, mutta pitkän vokaalin tilalla on diftongiksi tai vokaaliyhtymäksi määriteltävä *uo*. Luokittelin kuitenkin nimen tähän luokkaan, koska sen rakenne on muuten sama kuin muissa Eelis-luokan nimissä. Tilanne on samantapainen kuin Aino-luokkaan kuuluvan *Violan* kohdalla (ks. luku 5.5.1). Oikeastaan *Tuomas* kuuluisi sellaiseen luokkaan, joka olisi Aino-luokan konsonanttiloppuinen versio. En kuitenkaan halunnut nimen edustavan luokkaa yksinään, joten luokittelin sen Eelis-luokkaan.

Eelis-luokka toimii ikään kuin Eetu-luokan konsonanttiloppuisena varianttina. Tämän seikan vuoksi olen jakanut kaikki nimet (paitsi muutenkin poikkeavan *Tuomaan*) tyyppeihin, vaikka nimiä on vähän ja moni edustaa yksin omaa tyyppiään. Käsittelen Eetu-luokan ja Eelis-luokkien yhteyttä luvussa 5.9.2. Luvussa 5.9.3 taas käsittelen luokan sukupuolijakaumaa.

5.9.2 Eetu- ja Eelis-luokkien yhteys esimerkkinä prototyypiteoriasta

Eelis-luokan nimet ovat siis kaksitavuisia nimiä, joissa on pitkä vokaali ja konsonanttiloppu. Eetu-luokan nimet taas ovat kaksitavuisia ja sisältävät pitkän vokaalin, mutta loppuvat vokaaliin. Eelis-luokka on kuitenkin huomattavasti pienempi kuin Eetu-luokka, sekä yksittäisten nimien että niiden esiintymien puolesta. Eetu-luokan nimiä on 429 esiintymää 34 nimessä, Eelis-luokan esiintymiä taas 67 yhteensä kahdeksassa nimessä.

Eetu-luokassa kaikki tyypit paitsi Juuso ovat runsaslukuisia, kun taas Eelis-luokassa yhdessäkään tyypissä ei ole enempää kuin kahta nimeä ja ainoat todella yleiset nimet ovat *Eelis* (n=15) ja *Eemil* (n=12) eli koko Eelis-tyyppi. On kuitenkin hyvin todennäköistä, että näin samanlaiset tyypit ovat vaikuttaneet toistensa yleisyyksiin. Esimerkiksi nimien *Eelis*, *Eemil*, *Aaron* ja *Joonas* vokaaliloppuiset versiot löytyvät Eetu-luokasta (*Eeli*, *Eemi*, *Aaro* ja *Joona*). Eetu- ja Eelis-luokan yleisimmät nimet edustavat myös aiemmin mainitsemaani *e*-grafeemin trendiä.

On mielenkiintoista pohtia, miksi Eelis-luokan nimi on niin paljon harvinaisempi kuin Eetu-luokan nimi. Yksi mahdollinen selitys on, että Eetu-luokka on yksi esimerkki prototyypisestä nimiluokasta. Eelis-luokka olisi siis syntynyt Eetun antamasta mallista. Tämä olisi loogista siinäkin mielessä, että Eetu-luokka on koko aineiston suurikokoisin luokka.

5.9.3 Sukupuolijakauma

Käsittelen seuraavaksi Eelis-luokan sukupuolijakaumaa. Eelis-luokan kahdeksasta nimestä vain yksi on tytönnimi (*Iiris*) ja se edustaa yksin omaa tyyppiään. Luokan nimien äännerakenne saattaa olla yhteydessä sen tytönnimien vähäiseen määrään. Konsonanttiloppu kuulostaa kovemmalta ja särähtävämmältä kuin vokaaliloppu, minkä vuoksi sitä saatetaan suosia pojilla. *Iiriskin* kuulostaa kovalta *r*- ja *s*-äänteiden vuoksi. On siis mahdollista, että tällaiseen pojannimivoittoiseen luokkaan syntyy suuremmalla todennäköisyydellä kovempia tytönnimiä. Toisaalta esimerkiksi luokkaan kuuluva *Eemil* kuulostaa hyvinkin pehmeältä. Näin ollen on mahdollista, että tämä tyyppi on yleisempi pojilla puhtaasti siitä syystä, että siihen kuuluu enemmän pojannimiä ja niille on näin enemmän malleja.

Eelis-luokan sukupuolijakaumaa voidaan verrata myös Eetu-luokan vastaavaan. Eetu-luokkaan kuuluu suunnilleen sama määrä tytön- ja pojannimiä, ja ne myös jakautuvat tytöille ja pojille suhteellisen tasaisesti (ks. luku 5.2.2). Eelis-luokassa taas tosiaan on vain yksi

erillinen tytönimi, ja sen esiintymiä on vain 12 prosenttia luokan nimistä. On mahdollista, että tämä liittyy aiemmin mainitsemaani prototyypiteoriaan. Jos ajatellaan, että Eetu-luokka toimii nimen prototyypinä, on loogista, että siihen kuuluu paljon sekä tytön- että pojannimiä, koska tällöin siitä on helppoa ja luontevaa muodostaa uusia nimiä muihin nimiluokkiin (ja toki myös Eetu-luokkaan). Tällöin taas olisi mahdollista, että jotkut pienemmät nimiluokat ikään kuin spesifioituisivat vain tytön- tai pojannimiin, ja Eelis-luokan tapauksessa näin olisi käynyt. Tietysti käsittelen tässä vain yleisimpiä nimiä enkä kaikkia mahdollisia luokkaan kuuluvia nimiä. Kuitenkin se, että nimet ovat yleisiä eli monen ihmisen mielestä hyvä valinta nimiksi, kertoo siitä, että tietyt äännepiirteet tietyn sukupuolen nimissä miellyttävät nimenantajia enemmän kuin toiset.

5.10 Rasmus-luokka

5.10.1 Tyypit

Rasmus-luokan nimien yhdistävät tekijät ovat tavunrajainen konsonanttiyhtymä, kaksitavuisuus ja konsonanttiloppuus. Luokan muotti on $(C)VCCVC$. Luokan esiintymiä on 92 yhteensä kymmenessä nimessä. Luokassa on kaksi tyyppiä, joihin nimet jakautuvat tavunrajaisen konsonanttiyhtymän mukaan seuraavasti:

Kasper-tyyppi (2 nimeä): *Kasper* ja *Jasper*

Rasmus-tyyppi (2): *Jasmin* ja *Rasmus*

Tyyppien ulkopuolella olevat: *Alvar*, *Anton*, *Edvin*, *Markus* ja *Niklas*

Poikkeus: *Ellen*

Rasmus-luokkaan kuuluu yksi poikkeus, *Ellen*. Geminaatan sisältävänä nimi kuuluisi oikeastaan luokkaan, joka olisi Ella-luokan konsonanttiloppuinen versio. *Ellen* on kuitenkin ainoa tällaiseen luokkaan sopiva nimi enkä halunnut tehdä sellaista luokkaa, jossa olisi vain yksi edustaja. Koska *Ellen* sopii konsonanttiloppunsa ja tavumääränsä puolesta Rasmus-luokkaan, luokittelen sen siihen.

Rasmus-luokka toimii Helmi-luokan konsonanttiloppuisena versiona ja on näin ollen mielenkiintoinen vertailukohde sille. Rasmus- ja Helmi-luokkien yhteneväisyyksiä taas voidaan verrata Eetu- ja Eelis-luokkien yhteneväisyyksiin. Käsittelenkin tätä seuraavassa

alaluvussa 5.10.2. Luvussa 5.10.3 taas käsittelen luokan sukupuolijakaumaa ja tarkemmin Helmi-luokan yhteyttä Rasmus-luokkaan.

5.10.2 Rasmus- ja Helmi-luokkien yhteys verrattuna Eetu- ja Eelis-luokkiin

Rasmus- ja Helmi-luokkien yhteys on samanlainen kuin Eetu- ja Eelis-luokkien. Helmi-luokka on selvästi Rasmus-luokkaa yleisempi yksittäisten nimien ja niiden esiintymien määrän osalta. Arvelen, että yleinen Helmi-luokka on saanut harvinaisemman Rasmus-luokan yleistymään, aivan kuten yleinen Eetu-luokka harvinaisemman Eelis-luokan.

Toisin kuin Eetu- ja Eelis-luokkien kohdalla, Rasmus-luokan nimien Helmi-luokkaan sopivia versioita ei löydy aineistosta. Esimerkiksi sellaista Nimipalvelusta löytyvää nimeä kuin *Jasmi* ei aineistossa esiinny, ja vaikkapa suomen äännerakenteen kannalta mahdollista nimeä *Kaspe* ei ole annettu kellekään (Nimipalvelu 11.1.2023). Mietin, miksi esimerkiksi *Jasmi* ei ole päätynyt suosituimpien nimien listalle *Jasminin* tai samanloppuisen *Helmin* vaikutuksesta. Ehkä Eetu-luokan kautta on helpompi muodostaa nimiä Eelis-luokkaan kuin Helmi-luokan kautta Rasmus-luokkaan, ja ne sitä myötä myös yleistyvät helpommin.

Eetu- ja Helmi-luokan (ja ylipäänsä kaksitavuisten ja vokaaliloppuisen luokkien) suosiota saattaa selittää se, että ne ovat rakenteeltaan samanlaisia kuin suomen perussanat. Suomen perussana on yleensä kaksitavuinen ja vokaaliloppuinen (ISK 2010: 171). On hyvin mahdollista, että vokaaliloppuinen ja kaksitavuinen nimi tuntuu suomea äidinkielenään puhuvalle luontevammalta nimivalinnalta kuin kaksitavuinen ja konsonanttiloppuinen. Tämä selittäisi sen, miksi Helmi- ja Eetu-luokkien nimet ovat selvästi yleisempiä kuin Rasmus- ja Eelis-luokkien nimet.

5.10.3 Sukupuolijakauma – tytönimiluokan kautta pojannimiluokaksi

Rasmus-luokkaan kuuluu selvästi enemmän yksittäisiä pojan- kuin tytönnimiä, ja niillä on myös enemmän esiintymiä. Luokan kymmenestä nimestä kahdeksan on pojannimiä ja esiintymistä 85 prosenttia pojannimiä. Konsonanttiloppu saattaa kuulostaa kovemmalta ja sitä myöten maskuliinisemmalta, mikä selittäisi Rasmus-luokan pojannimienemmistön.

Rasmus-luokan konsonanttiloppuisuus voi liittyä myös teoriaani nimiluokan prototyypistä. Helmi-luokassa on selvä tytönnimienemmistö (ks. luku 5.4.4). Helmi-luokan kautta olisi helppo tehdä Rasmus-luokan nimiä vain lisäämällä perään konsonantti. Näin lähinnä tytönnimiä sisältävästä luokasta saataisiin muodostettua uusi, lähinnä pojannimiin keskittyvä

luokka. Esimerkiksi *Alvar*-nimen lopun *r* tekee siitä heti särähtävämmän kuin *Helmi*-luokkaan kuuluva *Alva* (ei aineistossa) on. Tämä on erityisen mielenkiintoista, koska *Alva* on selvästi yleisempi naisennimenä (Nimipalvelu 23.5.2022). Tällainen esimerkki herättää kysymyksen siitä, onko tällaista loppugrafeemin vaihtelua enemmänkin ja onko vokaali yleisempi naisennimien loppugrafeemina ja konsonantti miehennimien loppugrafeemina. Jos on, saattaisi tällainen pehmeys/kovuus-aspekti selittää vaihtelun. Tässä tulee tosin taas esille se, että käsittelen vain yleisimpiä nimiä. Voi siis olla, että luokkiin on muodostettu enemmän eri sukupuolen nimiä aineiston ulkopuolella. Toisaalta, kuten luvussa 5.9.3 totesin, nimien yleisyys kertoo siitä, että nimenantajat suosivat tiettyjä äännejä. Yleisten nimien suosio tietyllä sukupuolella taas kertoo siitä, että tietyt äännejä sisältäviä nimiä pidetään luontevampana valintana tietylle sukupuolelle.

5.11 Alisa-luokka

5.11.1 Tyypit

Alisa-luokka on ensimmäinen kolmitavuisten nimien luokka, jonka esittelen. Tyyppejä erottaa toisistaan jälkimmäisen tavun konsonantti, eli esim. Ilona-tyypissä *n*. Luokan muotti on *(C)VCVCV*. Luokan esiintymiä on 48 yhteensä viidessä nimessä. Luokkaan kuuluu kaksi tyyppiä. Nimet jakautuvat tyyppeihin viimeisen tavun konsonantin mukaan seuraavasti:

Alisa-tyyppi (1 nimi): *Alisa*

Ilona-tyyppi (4): *Alina, Elina, Ilona* ja *Janina*

Käsittelen alaluvussa 5.11.2 sitä, miten Alisa-luokka vertautuu Sara-luokkaan. Alaluvussa 5.11.2 taas käsittelen sitä, että Alisa-luokkaan kuuluu pelkästään tytönnimiä.

5.11.2 Alisa- ja Sara-luokkien vertailu

Alisa-luokka voidaan määritellä Sara-luokan kolmitavuiseksi versioksi. Jos Alisa-luokan nimistä ottaa ensimmäisen tavun pois, saa Sara-luokan nimen. Aineistossani ei kuitenkaan esiinny yhtäkään Alisa-luokan nimen Sara-luokan versiota, vaikka monet niistä ovat Nimipalvelun (29.5.2022) mukaan olemassa olevia nimiä. Esimerkiksi *Janina*-nimestä saadaan *Nina* ja *Alisa*-nimestä *Lisa*.

Olen aiemmin puhunut siitä, että monet kaksitavuisia ja vokaaliloppuisia nimiä sisältävät luokat saattavat toimia prototyyppinä muille nimille. Kolmitavuisten nimien kohdalla tilanne

on hieman erilainen siinä mielessä, että monet kaksitavuiset nimet ovat olleet vanhastaan pidempien nimien lyhentymiä (Kiviniemi 2006: 253). Näin ollen tilanne olisi siis täysin päinvastainen. On kuitenkin mahdollista, että omassa aineistossani nimenomaan lyhyiden nimien suosio ja niiden luoma malli olisi saanut jotkut pitkät nimet yleistymään. Tämä johtuu siitä, että ensimmäiset etunimet ovat yleensä kaksitavuisia ja omassa aineistossani paljon yleisempiä (83 prosenttia esiintymistä) kuin useampitavuiset. Tällöin olisi myös loogista, että pitkät nimet noudattelevat lyhyiden nimien mallia, Alisa-luokan tapauksessa Sara-luokan antamaa sellaista.

5.11.3 Alisa-luokka tytönnimiluokkana

Kuten tyyppiijaottelusta nähdään, tässä luokassa on vain tytönnimiä. Tällaisia luokkia on koko aineistossa vain kolme (Alisan lisäksi Emilia ja Johanna, ks. luvut 5.13 ja 5.15). Kaikissa nimissä on tytönnimille ominainen *a*-loppu ja niissä esiintyy paljon soinnillisia konsonantteja. Yhtäkään soinnitonta konsonanttia ei tästä luokasta löydy, vaikka esimerkiksi sellaiset tytönnimet kuin *Marika* ja *Karita* olisivat myös mahdollisia tämän luokan edustajia. On tietysti loogista, että luokassa esiintyy vain soinnillisia konsonantteja, koska ne ovat muotia nyt ja koska niitä esiintyy tytönnimissä enemmän. Tämä ei kuitenkaan selitä sitä, että tähän luokkaan kuuluu tässä aineistossa vain tytönnimiä. Mahdollinen selitys tälle on se, että luokkaan kuuluvat nimet ovat ylipäänsä yleisempiä tytöillä ja soinnillisten konsonanttien trendi on saanut ne yleistymään. Nämäkään asiat eivät kuitenkaan varsinaisesti selitä sitä, että tähän luokkaan ei ole noussut yhtäkään soinnillisia konsonantteja sisältävää pojannimeä. Esimerkiksi *Ilari* olisi tällainen, ja se sopisi vanhana, pehmeänä nimenä nykynimien joukkoon muutenkin, mutta ei tästä huolimatta ole päätynyt 2000-luvun suosituimpien nimien joukkoon. Toisaalta pitää ottaa taas huomioon, että käsittelen vain 2000-luvun yleisimpiä nimiä. Vaikka Alisa-luokan pehmeät pojannimet eivät ole nousseet aivan kärkisijoille, voivat ne silti olla nousussa.

Alisa-luokkaa voidaan verrata tässäkin Sara-luokkaan, sillä Sara-luokassa on selvästi enemmän sekä yksittäisiä pojannimiä että niiden esiintymiä. Ehkäpä *Alisa*-luokkaan on helpompi muodostaa sellaisia nimiä, jotka kuulostavat feminiinisiltä. Soinnillisten konsonanttien käytön lisäksi kolmitavuisuus saattaa mahdollistaa tällaisen pehmeiden.

5.12 Elias-luokka

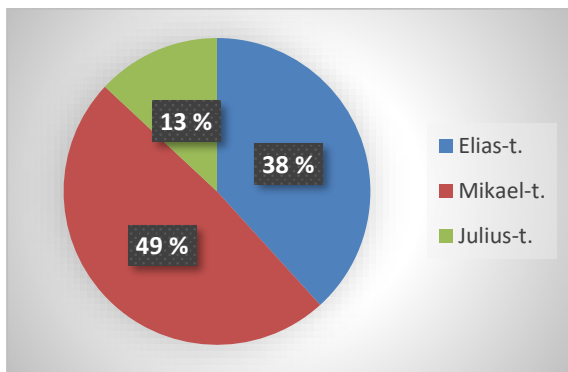
5.12.1 Tyypit

Elias-luokan tyyppejä yhdistävät kolmitavuisuus ja konsonanttiloppu. Sen tyyppejä erottaa toisistaan lopputavu, joka on tyyppiä *VC*. Sen muotti on *(C)VCVVC*. Luokan esiintymiä on 115 yhteensä seitsemässä nimessä. Nimet jakautuvat tyyppeihin lopputavun mukaan seuraavasti:

Elias-tyyppi (3 nimeä): *Elias*, *Matias* ja *Topias*

Julius-tyyppi (1): *Julius*

Mikael-tyyppi (3): *Daniel*, *Mikael* ja *Samuel*

Kuvio 15. Elias-luokka.

Elias-luokan nimet ovat kokonaisuudessaan hyvin suosittuja. Kaikki muut paitsi *Topias* esiintyvät vähintään viitenätoista vuonna. Ainoa harvinaisuus on *Topias* (2 esiintymää), mutta se kuuluu kuitenkin toiseksi suosituimpaan tyyppiin. Kuten kuvioista 15 nähdään, suosituin tyyppi on Mikael, joka kattaa 49 prosenttia Elias-luokan esiintymistä. Elias-tyyppi ei jää kauas Mikael-tyypistä, sillä sen esiintymiä on 38 prosenttia luokan esiintymistä. Julius-tyyppi on siis ainoa harvinainen, mutta se edustaakin tyyppiään yksin. *Julius* kuulostaa paljon Elias-luokan nimiltä, ja *Eliaksen* ja *Matiaksen* suosio onkin varmasti saanut sen lisääntymään. Tässä on taas yksi hyvä perustelu luokkaluokittelulle.

5.12.2 Elias-luokka pojannimiluokkana

Kuten tyyppiijaottelusta nähdään, on tässä luokassa pelkkiä pojannimiä. Se toimii ikään kuin vastakohtana Alisa-luokalle sekä tästä syystä että rakenteensa vuoksi. Elias-luokka on rakenteeltaan muuten samanlainen kuin *Alisa*-luokka, paitsi että sen lopputavu on *VC* eikä

CV. Voi tietysti olla puhdasta sattumaa, että nämä luokat jakautuvat näin tarkasti sukupuolittain ja ovat rakenteeltaan samankaltaisia. On kuitenkin hyvin mahdollista, että konsonanttiloppu kuulostaa nimenantajien korvaan maskuliiniselta ja vokaaliloppu feminiiniseltä. Käsittelin tätä Eelis- ja Rasmus-luokkien yhteydessä (ks. luvut 5.9 ja 5.10). Elias-luokassa voi myös olla ylipäänsä enemmän pojannimiä ja Alisa-luokassa tytönnimiä, mikä lisää tätä mielikuvaa maskuliinisista ja feminiinisistä nimistä. Tämä voi selittää sen, mitä pohdin aiemmin: miksi Alisa-luokkaan ei kuulu nykymuodin mukaisia pojannimiä. Tulkintaani näiden nimiluokkien sukupuolittumisesta tukee sekin, että Elias-luokan nimet ovat yleisesti ottaen pehmeitä eli feminiinisiä, mutta eivät kuitenkaan saa nimenantajia tykääntymään luokkaan sopiviin tytönnimiin.

Luokkien sukupuolittuminen saattaa liittyä myös aiemmin mainitsemaani nimen prototyypiteoriaan. Kaksitavuisia ja vokaaliloppuisia nimiä sisältävät luokat eivät ole erikoistuneet vain tytön- tai pojannimiin, koska ne ovat malleja muille nimiluokille, nimityypeille ja nimille. Elias-luokka taas on juuri tällainen sukupuolittunut nimiluokka sen vuoksi, että siihen kuuluvat nimet eivät sovi äänne- ja tavorakenteeltaan tähän nimen yleismalliin.

5.13 Emilia-luokka

5.13.1 Tyypit

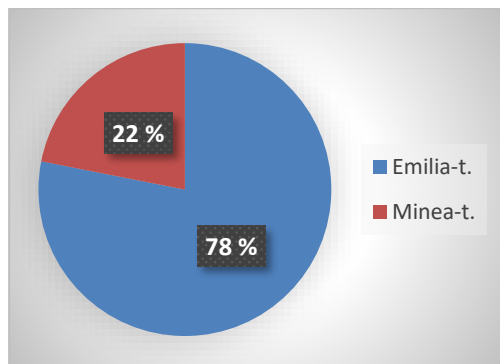
Emilia-luokka on ainoa luokka, johon sisältyy nelitavuisia nimiä (nimi *Eveliina* on ainoa muu nelitavuinen, ja se edustaa yksin omaa luokkaansa). Luokan muotti on *(V)CVCVV*. Luokan esiintymiä on 105 yhteensä kahdeksassa nimessä. Emilia-luokkaan kuuluu kaksi tyyppiä, Emilia-tyyppi ja Minea-tyyppi. Nimet jakautuvat tyyppeihin lopun vokaaliyhtymän ensimmäisen jäsenen mukaan seuraavasti:

Emilia-tyyppi (6 nimeä): *Emilia, Julia, Livia, Maria, Olivia* ja *Sofia*

Minea-tyyppi (2): *Linnea* ja *Minea*

Luokkaan kuuluu yksi poikkeus, *Linnea*. Nimen rakenteessa on keskellä geminaatta yksinäiskonsonantin sijaan. *Linnea* sopii kuitenkin mielestäni tähän luokkaan ja Minea-tyyppiin, koska siinä on sama loppu kuin *Mineassa*. Luulen, että suuremmassa aineistossa myös *Linnea* saisi oman luokkansa. Sen avulla on todennäköisesti helppo muodostaa uusia nimiä, koska tämä tuntuu onnistuvan hyvin samanlaisen Emilia-tyypin kohdalla. Emilia-

luokkaan ja Minea-tyyppiin se kuitenkin sopii niin hyvin, että lajittelin sen suoraan tyyppiin enkä poikkeuksiin.

Kuvio 16. Emilia-luokka.

Kuten kuvio 16 huomataan, Emilia-tyyppi on selvästi Mineaa suositumpi. Tyypissä on myös enemmän yksittäisiä nimiä, ja siihen kuuluu neljä suosittua nimeä: *Emilia* (n=21), *Julia* (n=15), *Olivia* (n=19) ja *Sofia* (n=21). Minea-tyypin *Linnea* ja *Minea* ovat vain keskivertosuosittuja (n=10 ja n=13). Herää kysymys siitä, miksi *ia* tuntuu olevan suositumpi loppu kuin *ea*. Yksi mahdollinen selitys on se, että kaikki Emilia-tyypin nimet ovat klassisia, jo ennen 1900-lukua käytössä olleita nimiä. Niistä kaikki muut paitsi *Livia* ovat olleet myös suhteellisen yleisiä tai todella yleisiä koko tilaston kattaman ajanjakson ajan. Minea-tyypin *Minea* taas on tullut käyttöön vasta 1940–50-luvulla. Toisaalta taas *Linnea* on myös koko tilaston kattaman ajan käytössä ollut, niin ikään säännöllisen yleinen nimi. (Nimipalvelu 3.6.2022.) Voi olla, että *ia*-päätteisiä nimiä on ylipäänsä enemmän ja ne siksi yleistyvätkin helpommin niiden yleisyydestä tai ”klassisen nimen asemasta” huolimatta. Tätä tukee sekin, että myös Emilia-tyypistä löytyy uusi nimi, *Livia*. Vaikka *Liviaa* on annettu nimeksi jo ennen 1900-lukua, se on ollut selvästi yleisimmillään 2010–20-luvuilla. *Linnea* taas on todennäköisesti yleistynyt ensinnäkin klassikon asemansa vuoksi ja toisekseen siksi, että se muistuttaa Emilia-tyypin nimiä. On huomionarvoista, että näissä nimissä *i* on suositumpi kuin *e*, kun ottaa huomioon 2000-luvun nimien *e*-trendin. Ehkäpä tasaisen yleiset nimet ovat niitä, jotka pysyvät äännerakenteesta huolimatta suosittuina.

5.13.2 Emilia-luokka tytönnimiluokkana

Kuten Alisankin kohdalla, Emilia-luokasta löytyy pelkästään tytönnimiä. Luulen, että mahdolliset syyt tälle ovat osittain samoja kuin Alisa-luokan kohdalla. Emilia-luokan nimet ovat todennäköisesti yleisempiä tytöillä, ja soinnillisten konsonanttien trendi on saanut ne yleistymään.

Samoin kuin Alisa-luokan kohdalla, tämänkään luokan kohdalla ei löydy selitystä sille, miksi luokkaan ei kuulu yhtäkään siihen sopivaa pojannimeä. Tähän luokkaan sopivista pojannimistä monet ovat vieläpä sellaisia, jotka ovat luokan nimien ”poikaversioita” (esim. *Julio (Julia)*, *Mario (Maria)* ja *Emilio (Emilia)*). Tähänkin todennäköisesti pätee sama selitys kuin Alisa-luokan kohdalla: kumpaankin luokkaan ehkä vain muodostetaan luontevammin tyttönnimiä. Tästä kehittyy vertauskohta myös Elias-luokkaan. Esimerkiksi Elias-luokan *Julius* on *Julian* maskuliininen versio (Patjas ja Korteso 2015: 107). Miksi tietyt muodot yleistyvät, vaikka muutkin olisivat mahdollisia? Miksi siis esim. *Julia* ja *Julius* ovat yleisiä, mutta *Julio* ei? Selitys saattaa löytyä Elias-luokan (ks. luku 5.12) kohdalla mainitsemastani äänneiden kovuudesta. Ehkäpä *Julion*, *Marion* ja *Emilion* kaltaiset pehmeät nimet kuulostavat vielä liian feminiinisiltä – ja ehkäpä ne pian yleistyvät soinnillisten konsonanttien trendin vaikutuksesta.

5.14 Akseli-luokka

Akseli-luokka on viimeinen luokka, jota käsittelen omassa luvussaan. Kyseessä on luokka, johon kuuluvat nimet edustavat kaikki yksin omaa tyyppiään. Käsittelen luokkaa kuitenkin erikseen siksi, että se on taas yksi esimerkki nimiluokan prototyypistä muodostuneesta luokasta, ja koska siihen kuuluu kuusi erillistä nimeä. Luvussa 5.15 esiteltävissä pienissä luokissa on kaikissa vain 2–4 erillistä nimeä. Akseli-luokan yhdistävät tekijät ovat kolmitavuisuus ja ensimmäisellä tavunrajalla oleva konsonanttiyhtymä. Luokan muotti on (C)VCCVCV. Luokan esiintymiä on 72 yhteensä kuudessa nimessä. Luokkaan kuuluvat nimet *Akseli*, *Annika*, *Oskari*, *Santeri*, *Valtteri* ja *Viljami*. Luokan poikkeukset ovat *Annika* ja *Valtteri*. *Annika*-nimessä on konsonanttiyhtymän sijaan geminaatta ja *Valtteri*-nimessä yksinäiskonsonantin ja geminaatan muodostama konsonanttiyhtymä.

Tämä luokka on oikeastaan Helmi-luokan kolmitavuinen versio (esim. *Viljami* on *Vilja*-nimen kolmitavuinen versio). Helmi-luokka ja Akseli-luokka eroavat toisistaan samalla tavalla kuin Helmi-luokka ja Rasmus-luokka: vaikka kummastakin löytyy konsonanttiyhtymä, on Akseli-luokka selvästi yleisempi pojannimissä kuin Helmi-luokka. Ainoa tyttönnimi luokassa on *Annika*, ja sekin on poikkeus. Akseli-luokan nimet ovat myös yleisiä ja niistä *Akseli* ja *Valtteri* esiintyvät lähes jokaisena vuonna (n=16 ja n=18). On vaikea sanoa, miksi pojannimet ovat yleisempiä tässä luokassa. Toki luokan nimissä on paljon kovia äänneitä (esim. *k*, *r* ja *s*). On mahdollista, että nämä nimet rakentuvat yleensäkin useammin kovista konsonanteista ja ovat siksi luontevampia valintoja pojille. On myös mahdollista, että Helmi-luokan kautta luodaan näitä pidempiä pojannimiä. Tällöin on mahdollista, että viimeisellä tavulla pyritään

ryhdikkyuden lisäämiseen, mikä taas saatetaan mieltää poikamaiseksi. Ehkä Helmi-luokka toimii nimimallina pojannimille, joista saadaan ryhdikkäämpiä ja maskuliinisempia lisäämällä perään kolmas tavu.

5.15 Pienet luokat

Tässä luvussa esittelen loput luokat. Luokkia on yhteensä kuusi, ja ne ovat niin pienilukuisia, ettei niiden vertailu omissa luvuissaan ole hedelmällistä. Luokat ovat Amanda-, Emil-, Jaakko-, Joel-, Johanna- ja Leo-luokat. Kaikissa näistä luokista on vain 2–4 erillistä nimeä.

Amanda-luokkaan kuuluvat nimet *Amanda*, *Alexi* ja *Matilda*. Luokan yhdistävät piirteet ovat toisella tavunrajalla oleva konsonanttiyhtymä, kolmitavuisuus ja vokaaliloppuisuus. Luokan muotti on (C)VCVCCV. Luokan nimet ovat periaatteessa Helmi-luokan kolmitavuiset versiot, ja *Amandasta* ja *Matildasta* muodostuvatkin nimet *Manda* ja *Tilda*, kun ensitavu otetaan pois. Kumpaakin on annettu Suomessa nimeksi (Nimipalvelu 9.6.2022), mutta ne eivät sisälly aineistoon. *Aleksista* muodostuvaa *Leksiä* taas ei ole annettu nimeksi, mutta nimeä *Lexi* on, tosin lähinnä tytöille (Nimipalvelu 9.6.2022). Amanda-luokan kohdalla nähdään myös esimerkki nimiluokan prototyypistä muodostuneesta luokasta, sillä Helmi-luokka on hyvinkin saattanut luokan mallina.

Emil-luokan nimet ovat oikeastaan Eelis-luokan lyhytvokaalisia versioita ja Sara-luokan konsonanttiloppuisia versioita. Luokan yhdistävät tekijät ovat lopputavun konsonantti, kaksitavuisuus ja konsonanttiloppuisuus. Luokan muotti on (C)VVCV. Luokkaan kuuluvista nimistä kaksi, *Emil* ja *Lukas*, ovat Eelis-luokan nimien lyhytvokaalisia versioita. Muut luokkaan kuuluvat nimet ovat *Alex* ja *Lucas*. Tässä luokassa on siis pelkkiä pojannimiä, ja Eelis-luokassa taas pojannimien enemmistö. Konsonanttiloppuisuus tuntuu siis olevan erityisesti pojannimiin kuuluva ilmiö.

Jaakko-luokkaan kuuluvat nimet *Aarni*, *Jaakko*, *Tuukka* ja *Veikko*. Luokan nimien yhdistävät tekijät ovat pitkä vokaali ja geminaatta, kaksitavuisuus sekä vokaaliloppuisuus, eli ne ovat tavallaan sekoitus Eetu- ja Ella-luokista. Luokan muotti on (C)V2C2V. *Aarni* ja *Veikko* ovat luokan poikkeuksia: *Veikossa* on pitkän vokaalin sijaan diftongi ja *Aarnissa* konsonanttiyhtymä.

Joel-luokan yhdistävät tekijät ovat keskellä oleva vokaaliyhtymä, kaksitavuisuus ja konsonanttiloppuisuus. Luokka on oikeastaan Elias-luokan ja vielä tarkemmin Elias-luokan

Mikael-tyypin kaksitavuinen versio. Luokan muotti on *CVVC*. Siihen kuuluvat nimet *Joel* ja *Noel*.

Johanna-luokan nimien yhdistävät piirteet ovat geminaatta, kolmitavuisuus ja vokaaliloppuisuus. Luokka on siis Ella-luokan kolmitavuinen versio, ja *Johanna* onkin Ella-luokkaan kuuluvan *Hannan* pidempi versio. Toinen luokkaan kuuluva nimi on *Vanessa*. Luokan muotti on *CVCVC2V*. Luokkaan voisi kuulua myös vokaalialkuisia nimiä.

Leo-luokan yhdistävät tekijät ovat keskellä oleva vokaaliyhtymä, kaksitavuisuus ja vokaaliloppuisuus. Luokkaan kuuluvat nimet *Leo* ja *Nea*. Luokka on Nooa-luokan lyhytvokaalinen versio, ja *Nean* pitkä versio *Neea* löytyykin Nooa-luokasta. Luokan muotti on *CVV*.

5.16 Poikkeukset

Esittelen tässä luvussa ne nimet, jotka sopisivat rakenteensa puolesta useampaan luokkaan tai jotka eivät sovi yhteenkään luokkaan. Useampaan luokkaan sopivat nimet kuuluvat ryhmään, jota ei ole määritelty äännerakenteen perusteella, vaan sen, millaisiksi siihen kuuluvat nimet ehkä arkikäytössä useammin mielletään. Olen käsitellyt näitä nimiä jo aiemmin. Viimeisenä mainitsen kootusti ne nimet, jotka eivät sovi yhteenkään luokkaan ja joita en siis ole aiemmin käsitellyt.

Useampaan luokkaan sopivat nimet ovat pitkävokaalisten kaksitavuisten nimien lyhyitä versioita. *Ada*, *Ida*, *Emil*, *Lukas* ja *Nea* ovat kaikki nimiä, joilla on aineistossa pitkävokaalinen vastine. Lisäksi aineistossa on useita nimiä, joilla on joko lyhyt- tai pitkävokaalinen vastine aineiston ulkopuolella (esim. *Julia-Juulia* ja *Iris-Iris*). Olen luokitellut tällaiset nimet omiin luokkiinsa, koska ne voidaan luokitella äännerakenteensa perusteella näihin luokkiin. Lyhyet versiot ovat kuitenkin arkikäytössä usein pitkien versioidensa variantteja, minkä halusin ottaa huomioon. Nämä nimet voidaan ääntää pitkänä lyhyestä kirjoitusasusta huolimatta, jolloin ne myös mielletään pitkävokaalisten nimien varianteiksi enemmän kuin erillisiksi nimiksi. Tässä nähdään ero nimistöntutkimukseen liittyvän luokittelun ja arkikäytön välillä. Nämä voidaan luokitella äännerakenteensa perusteella luokkiin, kun tutkitaan nimien äännerakennetta, mutta arkielämässä nimet voidaan nähdä hyvinkin eri tavalla. Toisaalta pitää ottaa huomioon, että moni nimenantaja saattaa pitää näitä nimiä eri niminä ja näin ollen ääntää ne lyhyinä. Jokin selityshän sille on, miksi lyhyt kirjoitusasu on valittu. Tätä tukee sekin, että aineistossa on enemmän erillisiä pitkävokaalisia variantteja. Esimerkiksi *Veera*,

Tiia ja *Roosa* löytyvät, mutta *Vera*, *Tia* ja *Rosa* eivät. Ehkä juuri pitkävokaalisten varianttien yleisyyden vuoksi jotkut vanhemmat haluavat lapselleen nimenomaan lyhytvokaalisen variantin.

Varianteilla on suuria yleisyyseroja (sekä aineistossa että sen ulkopuolella). Esimerkiksi *Aada* on aineistossa 20 kertaa ja *Ada* kolme, kun taas *Emil* ja *Eemil* esiintyvät kummatkin kaksitoista kertaa. *Julian* varianttia *Juuliaa* taas ei esiinny aineistossa ollenkaan. *Juuliaa* on kuitenkin annettu nimeksi alle 7114 kertaa (Nimipalvelu 13.6.2022), eli se ei ole harvinainen nimi. Joillakin nimillä taas on todella harvinainen variantti. Esimerkiksi *Leon* pitkä variantti *Leeo* on annettu nimeksi vain alle 10 kertaa (Nimipalvelu 13.6.2022), vaikka se sopisi äännerakenteeltaan suomeen ja vaikka *Leo* on yleinen nimi. Myös *Leon* feminiini variantti *Leea* on suhteellisen yleinen: se on annettu nimeksi 1580 kertaa (Nimipalvelu 13.6.2022). Kiviniemi (1993: 127–133) on tutkinut lyhyt- ja pitkävokaalisia nimiä tarkemmin.

Viimeisenä käsittelyssä ovat nimet, joita ei tämän yleisimpien nimien aineiston perusteella voinut luokitella yhteen minkään muiden nimien kanssa. Nimet ovat *Aurora*, *Benjamin*, *Eemeli*, *Eveliina*, *Max* ja *Oliver*. Periaatteessa jokainen nimi edustaa siis omaa luokkaansa yksin, ja muita luokkiin kuuluvia nimiä saattaa löytyä Suomen nimipoolista. Nimet eivät vain ole syystä tai toisesta nousseet yleisimmiksi nimiksi.

6 2000-luvun yleisimpien ensinimien äännerakenteen vaihtelu

6.1 Nimityyppien jaottelu niiden suosionvaihtelun mukaan

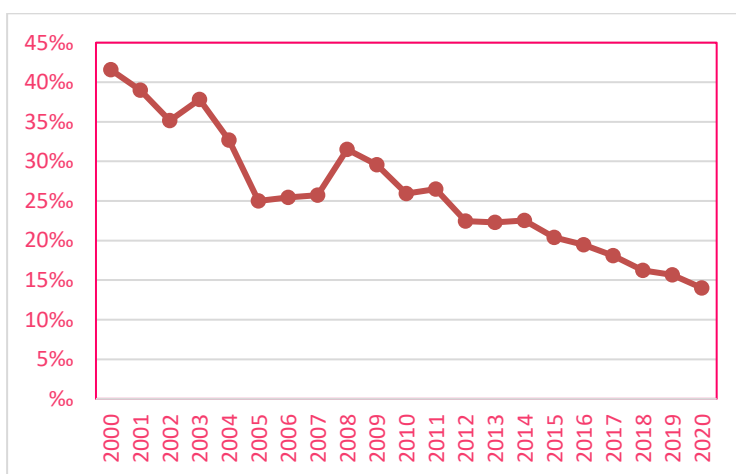
Tässä luvussa käsittelen aineistoni nimityyppien suosionvaihtelua vuodesta 2000 vuoteen 2020. Siirryn nimiluokasta nimityyppien tasolle kahdesta syystä. Ensimmäinen on, että nimityyppien kautta voidaan käsitellä tarkemmin tiettyjen äännerakenteiden suosionvaihtelua. Näin voin havainnollistaa esimerkiksi mahdollisen eron Ella- ja Anni-tyyppien suosionvaihtelussa. Toinen syy on nimiluokan ja nimityypin ero. **Nimiluokka** toimii tutkimuksessani nimien tavu- ja äännerakenteen luokittelun välineenä. Sen avulla voidaan huomata, millaisista muoteista 2000-luvun yleisimpiä nimiä on muodostettu ja millaisia suomalaisten nimien äännerakenteet ylipäänsä voivat olla. Se toimii kielen- ja nimistöntutkimuksen välineenä. **Nimityypit** taas kertovat enemmän nimenantajien suosimista äännerakenteista. Niiden avulla voidaan kuvata, millaisia nimiä 2000-luvun nimenantajat ovat valinneet ja miten nimityypit nostavat saman rakenteen omaavia nimiä suosioon. Aiemmin esittelemäni nimiluokan prototyypiteoria toki liittyy nimenantajien suosimiin rakenteisiin, mutta mielestäni se ennemminkin tuo nimiluokkia nimenantajien tietoisuuteen. Nimiluokkien kautta taas muodostuu uusia tyyppisiä. Koska kaikki tyypit eivät ole yhtä luontevia nimenmuodostukseen kuin toiset, osa tyypeistä säilyy pienempänä– ja näin ollen meillä on myös suositumpia prototyypiluokkia.

Edellä esitetyistä syistä myös laskutapani muuttuu. Aiemmissa luvuissa olen käsitellyt äännteiden, luokkien ja tyyppien esiintymiä ikään kuin ulkona todellisesta maailmasta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että laskin äännteiden esiintymät yksittäisten nimien mukaan, en tietynnimisten lasten faktisen määrän mukaan. Aiemmissa luvuissa sillä ei kuitenkaan ollut väliä, koska käsitelin ylipäänsä äännteiden esiintymistä, en niiden suosionvaihtelua. Tässä luvussa siirryn käyttämään oikean maailman lukuja. Esim. Eetu-tyypin nimiä on annettu aineiston ajanjakson aikana 40 045 lapselle.

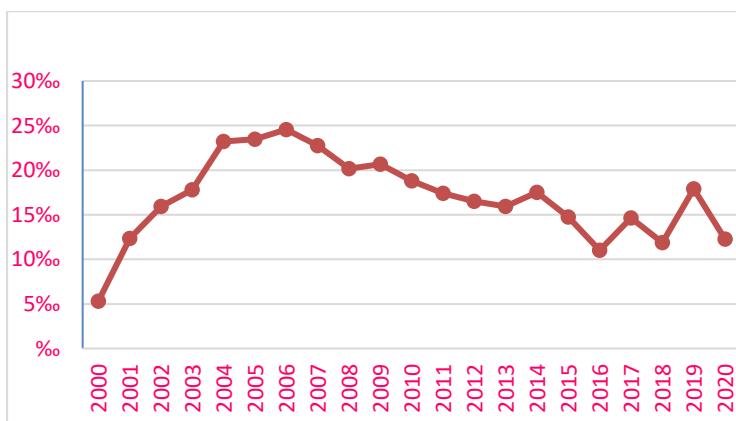
Nimityyppien käsittelemisen vuoksi joudun jättämään pois luokittelemattomat nimet, suurimman osan pienistä nimiluokista (Joel-luokan Joel-tyypin saan mukaan) ja ne suurempiin luokkiin kuuluvat tyypit, joilla on vain yksi edustaja. Yhden edustajan nimityypit ja luokittelemattomat nimet väärentäisivät tuloksia, koska käsittelisin silloin vain näiden yksittäisten nimien suosionvaihtelua.

Käsittelen seuraavia tyyppejä, joihin viitataan tässä pelkällä nimellä: Aada, Aaron, AEV, Anja (Ronja), Anni, Eelis, Eetu, Elias, Ella, Elsa, Emma, Emilia, Helmi, Ida, Iida, Ilona, Jesse, Jimi, Joel, Kasper, Kerttu, Kiia, Lauri, Lilja, Lotta, Luka, Mikael, Mila, Minea, Minttu, Nooa, Oona, Rasmus, Roni, Sara ja Toivo. Tyyppejä on yhteensä 36.

Olen jaotellut nimityypit sen mukaan, ovatko ne suosituimmillaan 2000-luvulla (vuodet 2000–2009), 2010-luvulla (vuodet 2010–2020) vai koko aineiston ajan (yleiset nimityypit). Nimityypin paikka voi määrittyä kahdella tavalla: 1. mihin sen suosionhuippu osuu tai 2. mihin suuntaan sen suosionkäyrä viettää. Seuraavissa kaavoissa on esimerkit kahdesta 2000-luvun nimityypistä, joilla on erilaiset suosionkäyrät:

Kuvio 17. Anni-typin suosionvaihtelu.

Kuvio 18. Aada-typin suosionvaihtelu.

Kuten kuvioista 17 ja 18 nähdään, Anni-typin käyrä viettää selvästi alaspäin vuodesta 2000 vuoteen 2020. Aada-typillä taas on suosionhuippu vuonna 2006. Ehkä merkillepantavin huomio aineistostani on, että 36 tyyppistä lähes kaikki (32 kpl) ovat joko 2000- tai 2010-luvun

tyyppettä. Yleensä nimimuodin on ajateltu kulkevan 50–100 vuoden sykleissä (ks. esim. Kiviniemi 2006: 179), joten on huomionarvoista, että vain 21 vuoden ajanjaksolla on näin paljon vaihtelua. Nimityypit jakautuvat aikakausiin seuraavasti:

2000-luku: Aada, Anja (Ronja), Anni, Emma, Ida, Iida, Jesse, Jimi, Kerttu, Kiia, Lauri, Lotta, Luka, Minttu, Oona, Rasmus, Roni ja Sara (18 kpl)

2010-luku: Aaron, AEV, Eelis, Elias, Elsa, Helmi, Joel, Kasper, Lilja, Mikael, Mila, Minea, Nooa ja Toivo (14 kpl)

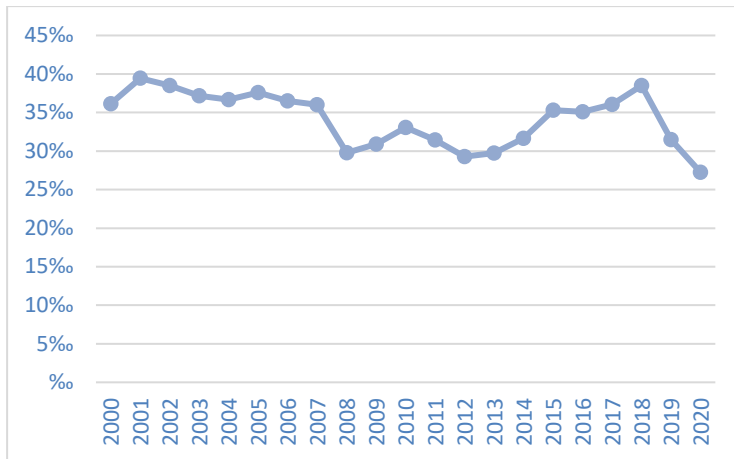
Yleiset nimityypit: Eetu, Ella, Emilia ja Ilona (4 kpl)

Käsittelen seuraavassa luvussa 6.2 suosionvaihtelusta tekemiäni havaintoja. En käsittele jokaista tyyppiä erikseen, vaan kerron yleisistä havainnoistani tyyppeihin liittyen.

6.2 Havaintoja

6.2.1 Suositun ja yleisen tyyppien eroja

Aiemmassa tutkimuksessa on sivuttu sitä, miten yleinen ja suosittu nimi voitaisiin erottaa toisistaan (ks. esim. Sartjärvi 2013 ja Hämäläinen 2013). Ajattelen asian itse niin, että suosittu nimi on sellainen, joka on suosituimmillaan tietynä aikana. Esimerkiksi suositun nimityypin Aada suosionhuippu on vuonna 2006. Yleinen nimityyppi taas on sellainen, joka on joko tasaisen yleinen tai jolla on suosionhuippu sekä 2000- että 2010-luvulla. Kolmannen ryhmän nimi **yleiset nimityypit** tulee siis siitä, että ne pysyvät tasaisen suosittuina koko aineiston ajan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö joku yleinen nimityyppi olisi myös suosittu. Esimerkiksi Eetu on eittämättä suosittu tyyppi, koska se edustaa aina noin 30 promillea nimivalinnoista. Se on itseasiassa koko aineistoni suosituin tyyppi. Suosio ja yleisyys ovat siis kaksi erillistä asiaa: yleinen nimityyppi tarkoittaa terminä nimityypin jatkuvaa, tasaista esiintyvyyttä aineiston ajanjaksolla, ei sen suosion määrää. Seuraavassa kuviossa 19 on esimerkki yleisestä nimityypistä Eetu.

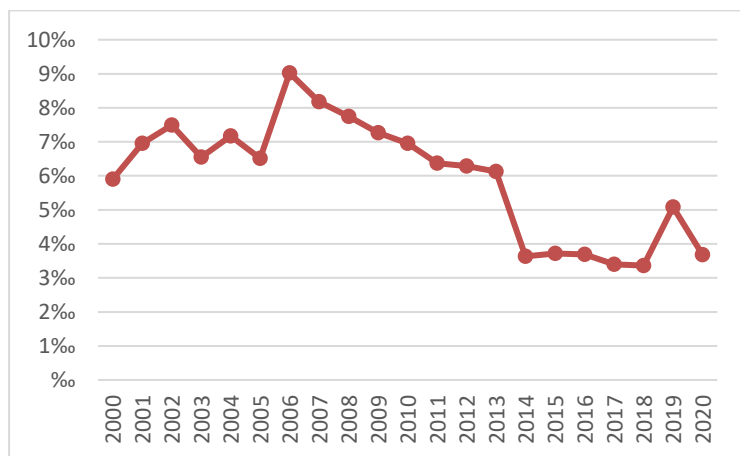

Kuvio 19. Eetu-tyypin suosionvaihtelu.

Eetu-tyyppi pysyttelee koko aineiston ajan 30–40 promillen tuntumassa. Se laskee 27 promilleen vuonna 2020, mutta onkin mahdollista, että nimityypin suosio on hupenemassa. Eetu-tyypillä on myös huiput sekä vuonna 2001 että vuonna 2018. Näin ollen se on suosituimmillaan sekä 2000- että 2010-luvuilla, mikä tekee siitä koko aikakauden nimityypin.

Yleisen tyyppin niin sanottuna vastakohtana ovat siis suosittu tyypit, jotka ovat suosittuja joko 2000- tai 2010-luvulla. Ehkä kiinnostavin havainto 2000-luvun tyyppeihin liittyen on seuraavanlainen. Niiden suosio ei nouse huomattavaksi suuremmaksi 2010-luvulla edes silloin, kun niihin tulee uusia nimiä (lukuun ottamatta Jimi-tyyppiä, ks. seuraava kappale) tai kun joidenkin nimien suosio on silloin korkeimmillaan. Suosio nousee toki jonkin verran, muttei niin korkeaksi kuin se oli korkeimmillaan. Tämä on toki puhdasta matematiikkaa. Minua kuitenkin kiinnostaa se, että myöhemmin mukaan tulleet nimet eivät aloita ikään kuin uutta suosionaaltoa, vaikka ne olisivat hyvin suosittuja. Uusia nimiä ei siis synny yhtä paljon siinä vaiheessa, kun nimityypin suosionkäyrä on laskemaan päin, vaikka jotkut nimet ovat silloin suosituimmillaan. Esimerkiksi Anni-tyypin (kuvio 17) *Enni*, *Lenni* ja *Onni* ovat suosituimmillaan 2010-luvulla, mutta eivät luo uusia nimiä silloin. Sen sijaan nimityyppi aloittaa taipaleensa vuonna 2000 yhdeksällä nimellä. Edellä esitetyn lisäksi osassa tyypeistä on niin, että uusien nimien suosio ei tunnu nousevan korkeaksi, koska ensimmäiseksi suosioon nousseen suosio laskee. Esimerkiksi Kerttu-tyyppiin (kuvio 20) kuuluva *Kerttu* kyllä tulee listalle vasta vuonna 2006 ja on listalla vuoteen 2020, muttei koskaan nouse todella suosituksi. Tämä taas johtunee siitä, että *Arttu* on suosituimmillaan 2000-luvun alussa. Näin ollen *Kerttu* tai vuonna 2019 esiintyvä *Hertta* eivät nosta koko tyypinkään suosiota enää 2010-luvulla siihen, mitä se oli 2000-luvun puolella. Tiivistetysti voidaan sanoa seuraavaa.

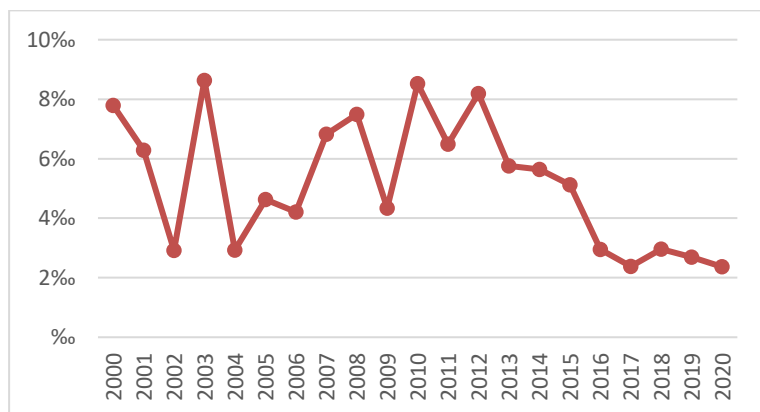
2000-luvun tyypeillä on tietty suosionaikansa huolimatta yksittäisten nimien suosiosta 2010-luvulla, ja yksittäisten nimien suosion vähyteen saattaa vaikuttaa samaan tyyppiin kuuluvan nimen aiempi suosio.

Kuvio 20. Kerttu-typin suosionvaihtelu.

Poikkeuksena edellä esitettyyn sääntöön on ainoastaan 2000-luvun Jimi-tyyppi (kuvio 21).

Kaavasta nähdään, että tyyppi nousee vuonna 2010 yhtä korkeaksi kuin se oli vuonna 2003.

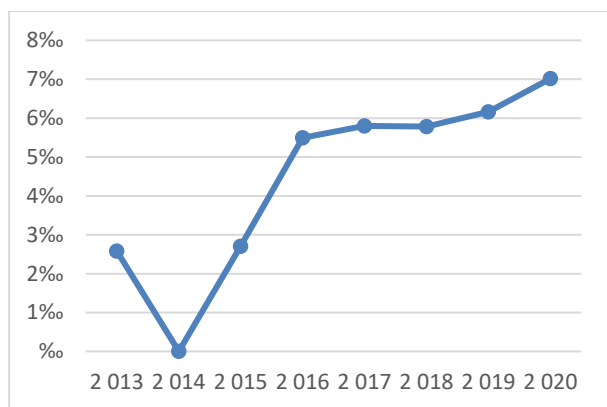

Kuvio 21. Jimi-typin suosionvaihtelu.

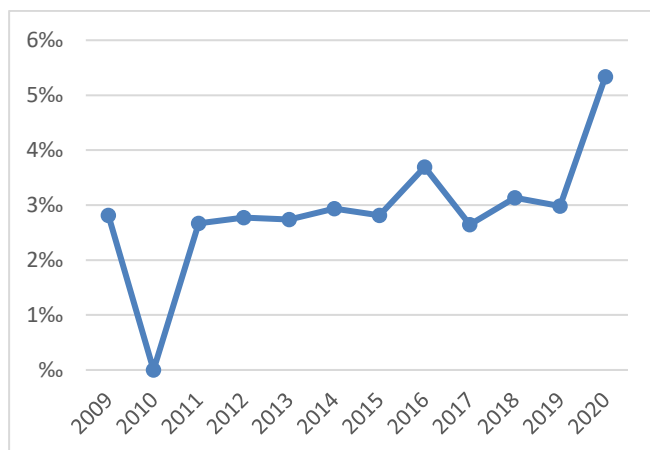
Tämänkin tyypin suosio kuitenkin laskee 2010-luvun alun jälkeen selvästi. Ainoa nimi, joka on suosittu 2010-luvulla, on *Lumi*. Tämä johtuu luultavasti siitä, että se on tyypin ainoa tytönnimi ja *L*-alkuisena erityisen pehmeä.

2010-luvun tyypeihin taas liittyy seuraava havainto. Suurimpaan osaan tyypeistä (8) kuuluu vain kaksi nimeä. Tällaisia tyypejä on kahdenlaisia. Ensimmäinen todistaa nimityyppien olemassaolon ikään kuin pienessä mittakaavassa. Tyypeihin kuuluvia nimiä on tietysti oikeasti enemmän aineiston ulkopuolella, mutta koska käsittelen suosituimpia nimiä, ovat tyypitkin pienempiä. Kuitenkin jo kahden nimen samanaikainen suosionnousu todistaa sen,

että samankuuloiset nimet havaitaan samaan aikaan. Tällaisessa tyypissä nimet nousevat suosioon muutaman vuoden päässä toisistaan. Esim. Aaron-tyypin (kuvio 22) *Aaron* esiintyy listalla ensimmäisen kerran vuonna 2013 ja *Aatos* vuonna 2016. Toiseen ryhmään kuuluvassa kaksinimisessä tyypissä tyypin olemassaolo taas todentuu niin, että toinen nimi tulee mukaan selvästi myöhemmin. Esim. Kasper-tyypin *Kasper* on listalla vuodesta 2009 lähtien, ja *Jasper* ilmestyy listalle vuonna 2020 (kuvio 23).

Kuvio 22. Aaron-tyypin suosionvaihtelu.

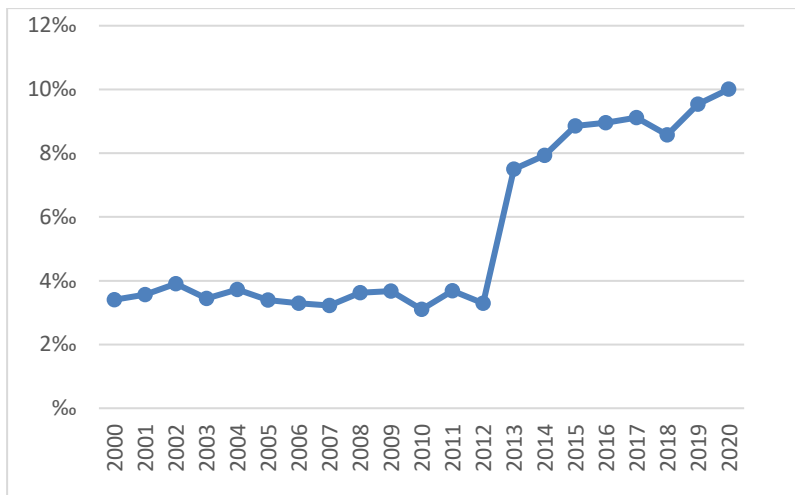
Kuvio 23. Kasper-tyypin suosionvaihtelu.

Kumpikin näistä tyypeistä toimii esimerkkinä myös toiselle ilmiölle. Kahden nimen tyypeistä 4 (Aaron, Eelis, Kasper ja Minea) pitää yhden ”välivuoden”, jolloin ne eivät esiinny ollenkaan listalla. Aaronin, Eeloksen ja Minean kohdalla on niin, että yksi niiden nimistä on mukana listalla tyypin ensimmäisenä esiintymisvuonna, häviää sitten listalta yhdeksi vuodeksi ja tulee seuraavana vuonna yksin takaisin. Tästä vuoden tai parin päästä tyypin toinen nimi tulee mukaan. Kutsun ensimmäisenä mukaan tulevaa nimeä ensimmäiseksi nimeksi ja myöhemmin mukaan tulevaa toiseksi nimeksi. Esimerkkinä tästä ilmiöstä on Aaron (kuvio 22). Aaron-tyyppi ei esiinny listalla ollenkaan vuonna 2014, mutta esiintyy vuonna 2013 ja vuosina

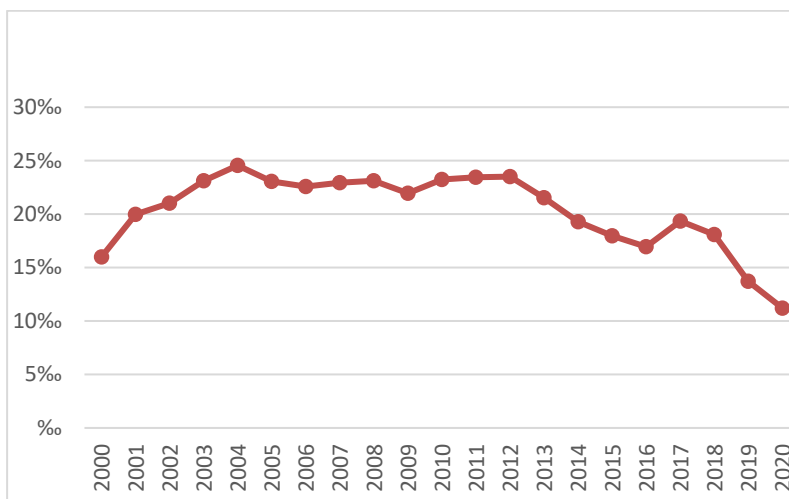
2015–2020. Vuosina 2013 ja 2015 listalla on vain *Aaron*, vuodesta 2016 eteenpäin sillä ovat sekä *Aaron* että *Aatos*. *Aaron* on vuonna 2013 sijalla 50, eli sen suosio on oletettavasti laskenut hieman vuoteen 2014 mentäessä. Tämän takia se ei esiinny listalla silloin. Vuonna 2015 sen suosio taas nousee niin, että se pääsee takaisin listalle. Oletettavasti ensimmäisen nimen suosio nousee sen vuoksi, että toinen nimi on nostanut suosiotaan, vaikka ei vielä ole listalle päässytäkään. Vuonna 2016 *Aaron* taas tuo *Aatoksen* nimenantajien tietoisuuteen. *Aaron* ja *Aatos* ovat yhtä suosittuja vuonna 2016. *Aatos* on vuodesta 2017 lähtien suositumpi kuin *Aaron*. Tiivistetysti käy näin. Ensimmäinen nimi on vuoden listalta pois ja pääsee takaisin, koska toinen nimi nostaa suosiotaan pääsemättä kuitenkaan listalle. Muutaman vuoden päästä väli vuodesta toinen nimi nousee listalle ja nousee lopulta suositummaksi kuin ensimmäinen nimi. Kaikki toiset nimet ovat vuonna 2020 (eli aineiston viimeisenä tarkasteluvuonna) suositumpia kuin ensimmäiset nimet. Tämä käy siis tyyppien *Aaron*, *Eelis* ja *Minea* kohdalla (ks. tyyppistä *Kasper* edellisestä kappaleesta). Oletettavasti toisen nimen suosio on suurempi kuin ensimmäisen, koska ensimmäinen nimi on jo tehnyt saman kuuluisen nimen tutuksi nimenantajille. Toinen nimi taas pitää ensimmäisen nimen suosittuna. Tämä on juuri se tapa, jolla nimityyppi muodostuu. Tällainen suosion ”väli vuoden” pitäminen näkyy todennäköisesti vain suosituimmista nimistä puhuttaessa. On oletettavaa, että esimerkiksi nimeä *Aaron* kyllä annettiin nimeksi vuonna 2014, mutta ei vain niin paljon, että se olisi päässyt suosituimpien 50 nimen joukkoon. Koska tämä ilmiö näkyy nimenomaan suosituimpien nimien listoja tutkittaessa, halusin ottaa sen puheeksi.

6.2.2 Vaikeuksia suosittujen tyyppien jaottelussa

Nimityyppjä käsitellessä pitää ottaa huomioon se, että ne ovat hyvin erikokoisia. Tämä voi johtua nimien suosiosta ja/tai tyyppiin kuuluvien nimien määrästä. Jos nimityypin suosionkäyrä vaihtelee kolmesta promillestä kahteentoista promilleen, on käyrän vaihtelu luonnollisesti erilaista kuin sellaisen, jossa käyrä vaihtelee 11 promillestä 25 promilleen. Esimerkkinä ensimmäisestä on kuvio 24, joka esittää *Joel*-tyypin suosionvaihtelua ja toisesta kuvio 25, joka esittää *Iida*-tyypin suosionvaihtelua.

Kuvio 24. Joel-tyyppin suosionvaihtelu.

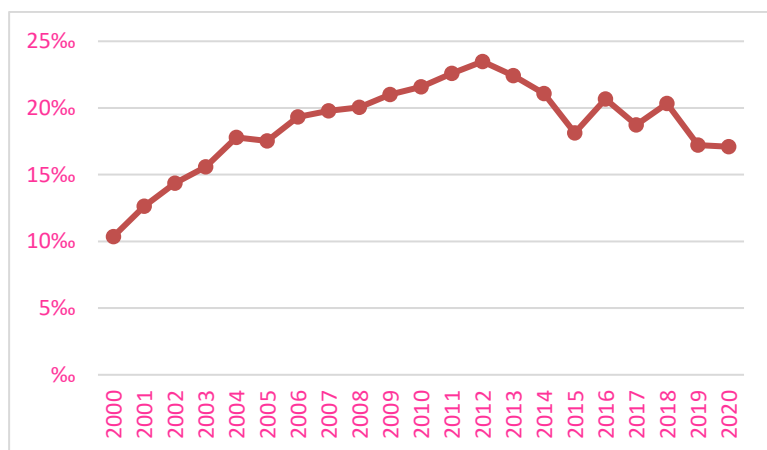

Kuvio 25. Iida-tyyppin suosionvaihtelu.

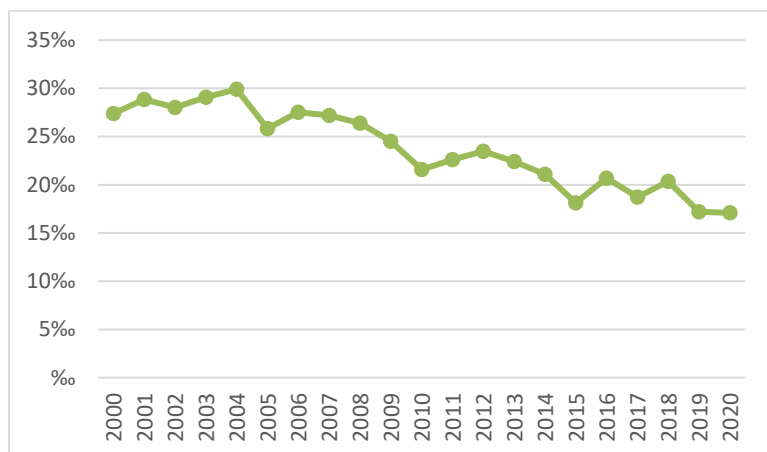
Nimityyppien jaottelu on yleisesti ottaen helppoa. Tyypillä on joko selvä suosionhuippu-, lasku- tai nousu, tai se esiintyy esimerkiksi vain 2010-luvulla. Joitakin vaikeammin määriteltäviä tyyppejä kuitenkin on, ja käsittelem seuraavaksi kahta niistä. Ensin käsittelyssä on Iida, jota vertaan helposti luokiteltaviin tyyppeihin Eetu ja Joel. Iida (kuvio 25) on tasaisen suosittu vuodesta 2004 vuoteen 2013, alkaa sen jälkeen laskea, nousee taas vähän vuonna 2017 ja jatkaa sitten selvää laskua. Mietin aluksi, pitäisikö Iida määritellä yleiseksi tyypiksi, koska sen suosio on suhteellisen tasaista vuodet 2004–2013, ja sillä on tosiaan tuo pieni nousu vuonna 2017. Päädyin kuitenkin määrittelemään sen 2000-luvun tyypiksi, koska se edustaa 2000-luvun alussa lähes aina yli 20 promillea syntyneistä (korkeimmillaan 24 promillea), mutta vuodesta 2014 lähtien aina alle 20 promillea kaikista syntyneistä. Aineiston viimeisinä vuosina se on vain 11–13 promillea syntyneistä. Lisäksi se nousee selvästi vuodesta 2000 vuoteen 2004. Eetulla (kuvio 19) taas on suosionhuiput sekä 2000- että 2010-luvuilla, ja sen promillejakauma on noin 30–40 promillea vuosina 2000–2019. Eetun promillejakauma on siis

noin 10, lidan taas 13. Joel taas on selvästi 2010-luvun nimityyppi, koska se hyppää noin neljä promillea ylöspäin vuonna 2012 ja alkaa sen jälkeen nousta tasaisesti ylöspäin.

Toinen päänvaivaa aiheuttava tyyppi on Ella. Ellan luokittelun yleiseksi tyyppiksi siitä huolimatta, että sen suosio on laskenut tasaisesti aineiston ajanjaksolla. Se on kuitenkin pakko määrittellä yleiseksi, koska Ella-tyypin pojannimet esiintyvät pelkästään 2000-luvulla (2000–2009) ja tytönnimet taas alkavat nousta suurempaan suosioon 2010-luvulla. Seuraavissa kuvioissa 26 ja 27 ovat Ella-tyypin tytönnimien ja koko Ella-tyypin suosionvaihtelut.

Kuvio 26. Ella-tyypin tytönnimien suosionvaihtelu.

Kuvio 27. Ella-tyypin suosionvaihtelu.

Kuten kuvioista 26 ja 27 nähdään, on Ella-tyypin tytönnimien suosionvaihtelu nousuvoittoista, koko tyypin suosionvaihtelu taas selvästi laskevaa. Myös Ella-tyypin tytönnimien suosio laskee jonkin verran 2010-luvun aikana, mutta se kuitenkin pysyy vähintään 17 promillen korkeudessa, eikä laske kertaakaan niin vähäiseksi kuin 2000-luvun alussa. Niiden suosionhuippu on myös selvästi 2010-luvun paikkeilla, tarkemmin vuonna 2012. Koko Ella-tyypin suosio taas on selvässä laskussa, mikä johtuu osittain siitä, että kaikki

sen pojannimet jäävät pois 2000-luvulla. Kaikkien muiden paitsi Ella-tyypin kohdalla on niin, että sukupuolten välillä ei ole näin selkeää eroa, tai sitten tyyppiin kuuluu vain joko pojan- tai tytönnimiä. Tosin 2000-luvun Anni-tyypin kolmesta pojannimestä kaksi on suosituimmillaan 2010-luvulla, mutta nekin tulevat listalle 2000-luvun puolella (*Onni* jo vuonna 2001, *Lenni* vuonna 2008) ja kolmas pojannimi *Janne* on listalla vain vuonna 2000. Syytä Ella-tyypin ja muiden tyyppien erolle voi vain arvailla. Ehkä pehmeät Ella-tyypin pojannimet tuntuivat raikkaammilta 2000-luvulla, jolloin nimien äänteet olivat keskimäärin kovempia kuin 2010-luvulla.

7 Lopuksi

Olen käsitellyt pro gradussani 2000-luvun yleisimpien tytön- ja pojannimien äännerakenteen suosionvaihtelua. Pro gradu koostuu kolmesta käsittelyosasta: yleinen 2000-luvun yleisimpien nimien äännerakenteen tutkiminen (luku 4), nimiluokka- ja tyyppijaottelu (luku 5) sekä tyyppien suosionvaihtelu (luku 6).

Luvussa 4 käy ilmi, että 2000-luvun nimien äännerakenteissa toistuvat *e*-trendi (erityisesti Eetu-luokan ja -tyypin kohdalla) sekä pehmeät, soinnilliset konsonantit *l*, *m* ja *n* niin geminaattojen kuin konsonanttiyhtymienkin kohdalla. Pitkän vokaalin *ee* lisäksi *aa* ja *ii* ovat suosittuja. Konsonanttiyhtymistä suosituimmat ovat *lm*, *lj* ja *nj*, ja lisäksi joukossa on seitsemän muuta *l*:n sisältävää konsonanttiyhtymää.

Nimissä on kaksi konsonanttiyhtymää, joita ei löydy suomen äännerakenteesta. Vaikka tämän tutkielman aiheena ei olekaan suomen äännerakenteen ja nimien äännerakenteen vertailu, on tämä huomioonotettava arvio. Ilmeisesti nimien kohdalla nimenantajat ovat tottuneet sellaisiin äänteisiin, jotka eivät ole tuttuja suomen kielessä.

Luvussa 5 jaoin aineistoni nimet 19 nimiluokkaan. Nimiluokat jaoin nimityyppeihin, ja nimityyppeihin taas kuuluu nimiä, jotka ovat muodostuneet tietynlaisista nimimuoteista. Jako on siis hierarkkinen. Aiemmassa tutkimuksessa on puhuttu vain nimityypeistä- ja muoteista, mutta mielestäni nimiluokka on oleellinen lisä tähän jaotteluun. Nimiluokan avulla samanrakenteiset nimet voidaan luokitella samaan joukkoon, jolloin saadaan tietää, minkä rakenteisia nimiä 2000-luvun Suomen yleisimmissä nimissä ylipäänsä on. Nimityypeillä taas kuvataan nimenantajien suosimia rakenteita ja sitä kautta uusien nimien kehittymistä tai vanhojen, samankuuloisten nimien suosionnousua.

Nimiluokat ovat kooltaan hyvin erilaisia, samoin niihin kuuluvat tyypit. Tämän pohjalta olen kehittänyt **prototyypin nimiluokan** teorian. Teoriani mukaan suurikokoiset nimiluokat tuovat samankaltaisia, pienempiä nimiluokkia nimenantajien tietoisuuteen. Sitä mukaa näihin luokkiin taas voidaan muodostaa nimityyppisiä. Luokkien erilaisen koon selittää se, että jotkin nimiluokat ovat ns. prototyypisempiä eli luontevampia nimien ja sitä myötä nimityyppien muodostamiseen. Arvelen tämän liittyvän siihen, että yleisimpien nimiluokkien nimet ovat rakenteeltaan samanlaisia kuin suomen perussanat.

Suurilukuisimpien nimiluokkien tyyppien kautta voidaan tarkastella tarkemmin luvussa 4 käsittelemiäni suosituimpia äännerakenteita. Esimerkiksi Eetu-luokan Eetu-tyypin esiintymiä

on selvästi enemmän kuin samaan luokkaan kuuluvien Aada- ja Iida-tyyppien, vaikka erillisiä nimiä on tyypeissä suunnilleen sama määrä. Näin ollen *e*-trendi todella todentuu. Soinnillisten konsonanttien trendi taas näkyy isompien nimiluokkien (esim. Helmi-luokka ja Ella-luokka) lisäksi myös pienemmissä luokissa (esim. Nooa-luokka).

Luokkien kautta voidaan havaita nimien sukupuolierot. Eri luokkien välillä on paljon vaihtelua. Joidenkin luokkien nimiä on valittu tasaisesti kummallekin käsittelemistäni sukupuolista (esim. Eetu-luokka, Aino-luokka), joitakin selvästi enemmän jommallekummalle näistä sukupuolista (esim. Helmi-luokka, Sara-luokka) ja joitakin pelkästään toiselle näistä sukupuolista (esim. Emilia-luokka, Elias-luokka).

Luvussa 6 havainnoin nimityyppien suosionvaihtelua. Jaoin tyypit kolmeen ryhmään: 2000-luvulla (2000–2009) suositut nimet, 2010-luvulla (2010–2020) suositut nimet ja koko aineiston aikana suositut nimet eli yleiset nimet. Mielestäni merkittävin havainnoistani on, että lähes kaikki 36:sta tyypestä (32 kpl) ovat joko 2000-luvun tai 2010-luvun tyypejä. Yleensä nimimuodin ajatellaan kulkevan noin 100 vuoden syklissä, joten on huomionarvoista, että näin pienellä aikavälillä on jo näin paljon vaihtelua.

Suosittu nimet jaoin sen mukaan, mihin suuntaan niiden käyrä viettää tai missä kohtaa niiden suosionhuippu on. Yleiset nimet taas ovat sellaisia, jotka ovat tasaisen suosittuja koko aineiston ajanjakson ajan.

2000-luvun suosittujen nimityyppien kohdalla voidaan havaita, että nimityyppi ei lähde uuteen suosioonuusuun, vaikka siihen tulisi uusia nimiä 2010-luvulla tai niiden suosio olisi silloin korkeimmillaan. Joidenkin tyyppien kohdalla on myös niin, että myöhemmin mukaan tulevan nimen suosio ei nouse korkeaksi, koska ensimmäinen suosittu nimi ei enää ole niin suosittu. Nimityypeillä siis todella on selvät suosionkaavansa.

2010-luvun tyypeistä voidaan havaita, että moniin niistä kuuluu vain kaksi nimeä. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että aineistoni käsittää vain suosituimmat nimet. Kuitenkin jo kaksi samaan aikaan suosiossa olevaa nimeä kertoo siitä, että nimityyppi todella on olemassa. Tällainen kahden nimen nimityyppi voi myös todentaa sen, että tietyltä kuulostava nimi saa toisen samanlaisen nimen nousemaan suosioon.

Suosittujen nimityyppien jaottelun vaikeudet liittyvät erityisesti tyyppien kokoon eli siihen, miten paljon niitä on valittu. Sukupuolten kannalta huomionarvoinen poikkeama on Ella-

tyyppi. Jostakin syystä Ella-tyypin tytönnimet ovat olleet suosituimpia 2010-luvulla kuin 2000-luvulla, kun taas sen pojannimiä esiintyy vain 2000-luvulla.

Tutkimustani voi laajentaa moneen suuntaan. Nimiluokka- ja tyyppijaottelua voisi laajentaa kaikkiin Suomessa käytössä oleviin etunimiin. Tällöin voitaisiin myös tutkia esittämieni tyyppien suosionvaihtelua laajemmin. Toinen kysymys liittyy sukupuolineutraalien nimien äännerakenteeseen. Tällä hetkellä yleisimpien nimien listat jaetaan tytön- ja pojannimiin syntyneiden lasten biologisen sukupuolen mukaan. Ehkä jonakin päivänä julkaistaan myös sellaiset nimet, joita on annettu suunnilleen sama määrä tytöille ja pojille. Myös esimerkiksi muunsukupuolisten henkilöiden nimilistat saatetaan jonakin päivänä julkaista. Näitä nimiä voitaisiin niin ikään tutkia luokka- ja tyyppijaottelun näkökulmasta.

Lähteet

Aineslähteet

Helsingin yliopisto 2001. Yliopiston nimipäiväalmanakka 2002. Otava, Helsinki. Saatavissa:
<https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2002.pdf>

Helsingin yliopisto 2002. Yliopiston nimipäiväalmanakka 2003. Otava, Helsinki. Saatavissa:
<https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2003.pdf>

Helsingin yliopisto 2003. Yliopiston nimipäiväalmanakka 2004. Otava, Helsinki. Saatavissa:
<https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2004.pdf>

Helsingin yliopisto 2004. Yliopiston nimipäiväalmanakka 2005. Otava, Helsinki. Saatavissa:
<https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2005.pdf>

Helsingin yliopisto 2006. Yliopiston nimipäiväalmanakka 2006. Otava, Helsinki. Saatavissa:
<https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2006.pdf>

Helsingin yliopisto 2006. Yliopiston nimipäiväalmanakka 2007. Otava, Helsinki. Saatavissa:
<https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2007.pdf>

Helsingin yliopisto 2007. Yliopiston nimipäiväalmanakka 2008. Otava, Helsinki. Saatavissa:
<https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2008.pdf>

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (16.4.2008.) Vuonna 2007

syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.

Saatavissa:

https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto_su_2007_FI-SV/2e96bfbd-151d-971a-4050-ff6865f5f6d3/Etunimitilasto_su_2007_FI-SV.pdf?t=1466146211000

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (25.3.2009.) Vuonna 2008

syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.

Saatavissa:

https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto_su_2008_FI-SV/32147352-e23c-31d5-e69f-aca9edf972ff/Etunimitilasto_su_2008_FI-SV.pdf?t=1465991907000

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (12.4.2010.) Vuonna 2009 syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.
Saatavissa: https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto_su_2009_FI-SV/11a48a30-595f-f229-7142-6a6d75471ec4/Etunimitilasto_su_2009_FI-SV.pdf?t=1465991780000

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (14.3.2011.) Vuonna 2010 syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.
Saatavissa: https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto_su_2010_FI-SV/400a1d78-34cb-1a2c-cc36-c1c8b2cdc119/Etunimitilasto_su_2010_FI-SV.pdf?t=1465991396000

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (14.3.2012.) Vuonna 2011 syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.
Saatavissa:
https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto_su_2011_FI/a0219fed-a622-3658-7ad7-5fb730e6a0a0/Etunimitilasto_su_2011_FI.pdf?t=1466067982000

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (18.3.2013.) Vuonna 2012 syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.
Saatavissa:
https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto_su_2012_FI/1af2bc71-cd68-2e7e-2321-43e14da416e2/Etunimitilasto_su_2012_FI.pdf?t=1465907294000

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (12.3.2014.) Vuonna 2013 syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.
Saatavissa:
https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto_su_2013_FI/cd87f87e-fab2-10ca-90d0-0f1a486c1380/Etunimitilasto_su_2013_FI.pdf?t=1465907179000

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (4.3.2015.) Vuonna 2014
syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.

Saatavissa:

https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto_su_2014_FI/a7f20a9c-9f21-31e9-0337-e931008b7369/Etunimitilasto_su_2014_FI.pdf?t=1464350370000

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (10.3.2016.) Vuonna 2015
syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.

Saatavissa:

https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto_su_2015_FI/80bacaeb-8ae8-36d4-875c-371aca36a111/Etunimitilasto_su_2015_FI.pdf?t=1464348968000

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (13.3.2017.) Vuonna 2016
syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.

Saatavissa:

<https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto%202016%20suomi/ad910973-4e47-3119-082b-ebf5e02bcc88/Etunimitilasto%202016%20suomi.pdf?t=1490264626000>

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (15.3.2018.) Vuonna 2017
syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.

Saatavissa:

https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto_2017_suomenkieliset.pdf/f5084677-b8bf-5e29-9fc3-c205702bcd15/Etunimitilasto_2017_suomenkieliset.pdf?t=1521636514000

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (18.3.2019.) Vuonna 2018
syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.

Saatavissa:

<https://dvv.fi/documents/16079645/17185237/Etunimitilasto%202018%20suomenkieliset/43159573-ceec-9c5e-54be-51d4eedc2c53/Etunimitilasto%202018%20suomenkieliset.pdf?t=1553078695000>

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (5.4.2020.) Vuonna 2019 syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.
 Saatavissa:
https://dvv.fi/documents/16079645/21810437/2019_suosituimmat_nimet_fi_fi.pdf/b750a8f6-917d-3c0d-302a-8a82c917eb85/2019_suosituimmat_nimet_fi_fi.pdf?t=1586336578000

Digi-ja väestötietovirasto (entinen Väestörekisterikeskus) (6.4.2021.) Vuonna 2020 syntyneiden suomenkielisten lasten suosituimmat etunimet. Viitattu 8.3.2023.
 Saatavissa:
<https://dvv.fi/documents/16079645/17189857/Suosituimmat+nimet+2020.pdf/a80c83d1-ecbc-465c-1b4f-361de0b37c86/Suosituimmat+nimet+2020.pdf?t=1617782328722>

Muut lähteet

Ainiala, Terhi – Saarelma, Minna – Sjöblom, Paula 2008. *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

Etu-ja sukunimilaki 2017/946. Annettu Helsingissä 19.12.2017. Muutossäädösten voimaantulot 29.11.2019 ja 8.7.2022. Saatavissa:
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170946>

Hämäläinen, Lasse 2013. Mikä nimi on ollut kaikkein suosituin? Suosionlukumenetelmä etunimien suosionvaihtelun tutkimuksessa. *Virittäjä* 117 (1), s. 70–81. Kotikielen Seura, Helsinki.

ISK = Hakulinen, Auli – Vilkuna, Maria – Korhonen, Riitta – Koivisto, Vesa – Heinonen, Tarja Riitta – Alho, Irja 2010. *Iso suomen kielioppi*. Neljäs painos. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

Kiviniemi, Eero 1982. *Rakkaan lapsen monet nimet. Suomalaisten etunimet ja nimervalinta*. Weilin+Göös, Espoo.

- 1993. *Iita Linta Maria. Etunimiopas vuosituhannen vaihteeseen*. Suomalaisen kirjallisuuden seura, Helsinki.
- 2006. *Suomalaisten etunimet*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.
- Kortesuo, Katleena – Patjas, Liisa-Maria 2015. *Uusi etunimikirja Aadasta Äijöön*. Karisto, Hämeenlinna.
- Luotonen-Huhta, Käpy 2020. *Suomessa annettujen ensimmäisten nimien alueellinen vertailu. Tutkimus vuosina 2006–2017 annetuista suomenkielisistä etunimistä*. Pro gradu -tutkielma. Suomen kieli ja suomalais-ugrilainen kielentutkimus, Turun yliopisto.
- Porkka, Jarno 2019. *Suomalaisten ensinimien foneettinen vaihtelu*. Pro gradu -tutkielma. Yleinen kielitiede, Helsingin yliopisto.
- Poso, Laura 2016. *Lapsi nimeltä Tuisku. Molemmille sukupuolille annetut ensimmäiset etunimet*. Pro gradu -tutkielma. Suomen kieli ja suomalais-ugrilainen kielentutkimus, Turun yliopisto.
- Saarelma-Paukkala, Minna 2012. *Nimenannon yksilöllistyminen ja nimipäiväperinne*. Yliopiston nimipäiväalmanakka 2013. Helsingin yliopisto, Helsinki. Saatavissa: <https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2013.pdf>
- 2014. *2000-luvun nimitrendejä*. Yliopiston nimipäiväalmanakka 2015, s. 58–66. Unigrafia, Helsinki. Saatavissa: <https://almanakka.helsinki.fi/images/nimipaivat/nimiallakat/NimAll2015.pdf>
- (29.1.2015) *Missä on Tuulikki? Onko nimeni poistettu almanakasta?* [Blogikirjoitus.] Saatavissa: <https://almanakka.helsinki.fi/fi/publikationer/blogi/410-missa-on-tuulikki-onko-nimeni-poistettu-almanakasta.html>
- 2017. *Etunimikirja. Suomalaiset nimitrendit 2000-luvulla*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

Sartjärvi, Maija 2013. Kahden etunimityypin yleistyminen ja suosionvaihtelu. *Virittäjä* 117 (1), s. 44–69. Kotikielen Seura, Helsinki. Saatavissa:

<https://journal.fi/virittaja/article/view/7844/6017?acceptCookies=1>

Yliopiston almanakkatoimisto: nimipäivähaku. [Verkojulkaisu.] Viitattu 1.11.2021.

Saatavissa:

<https://almanakka.helsinki.fi/fi/nimipaivat/nimipaivahaku.html>

Yliopiston almanakkatoimisto: suomalaisen nimipäiväkalenterin kehitys. [Verkojulkaisu.]

Viitattu 3.11.2021. Saatavissa:

<https://almanakka.helsinki.fi/fi/nimipaivat/suomalaisen-nimipaivakalenterin-kehitys.html>